COMÚ

ZINE**#01** | GENER**‘09**

////// **DOSSIER DONES** CONSTRUINT **/ AMPARO** HUSMO **/ ANNA** AGRAVIATS **/ ISA** GARGAMBOIG **/ IRENE** CONTRATEMPO **/ HÈLENA** DIRECTA **/ SABELA** GUERRILHA DISTRO **/ PEPA** CRIATURA & VISIÓN TUNEL **/ SUCA** KI SAP **/ TAÍNA** COJOBA **/ BORN TO HATE / ELENA** CLITOCORE **/ MARTA** AHT EZ! **/ ANDREEA** LADYFEST & INDYMEDIA ROMANIA **/ XARXA FEMINISTA DE LA PLANA / UN MOVIMENT SENSE ESPAI PER LES DONES? / CIBERFEMISME:** APROXIMACIÓ **/** INFO **RIOT GRRRL / QUEERCORE:** QUAN EL PUNK ÉS MARICA **/ RESSENYES DE LLIBRES, FANZINES I MÚSICA**//////////////////////////

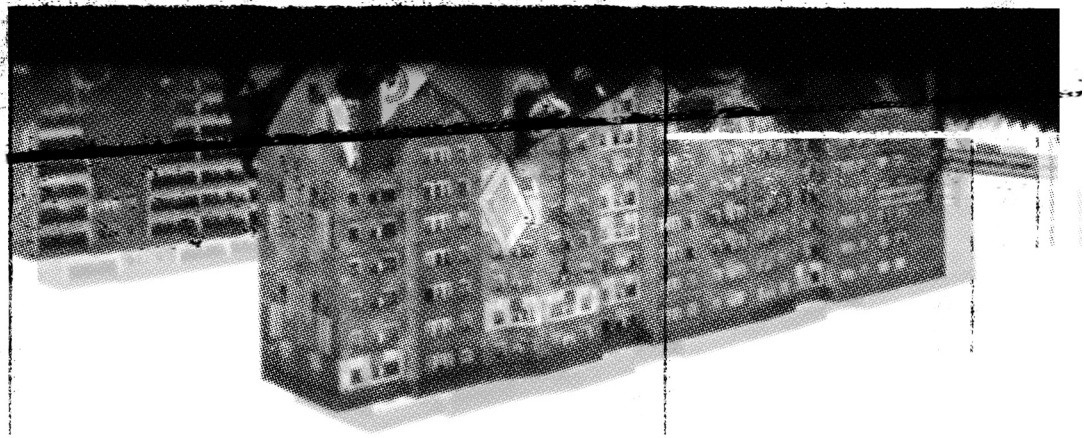

Intro:

Si a l'anterior catàleg-zine de COMÚ cercavem abordar temes relacionats amb l'edició i distribució alternativa, en aquesta nova publicació puntual de la distri, continuem amb aquesta mateixa intenció. De nou insistim en la necessitat d'entrar en debats i qüestions que pertoquen i pertànyen a això difús, de límits desdibuixats o intermitents que anomenem "rotllo", "escena", "escena alternativa",... Fent un cop d'ull als ambients pels quals ens movem, i fent una mica de cas de l'evolució de l'escena local musico-política -per acotar en allò més pròxim- als darrers anys, ens semblava interessant llençar una proposta de debat i reflexió com les que acompanyen aquest zine. Pensem que mai és un mal moment per treure materials mitjançant els quals poder fer lectura de com es veu i viu això del "rotllo"o "escena" per part de les xiques que estan funcionant dins de col·lectius o grups a prop nostre. La fórmula no és gens original: el que hi trobareu ací ja s'ha fet en altres indrets, sobretot de parla anglesa; però sentíem que calia aportar algun material en aquesta línia per tal d'enriquir el que hi ha per la Plana i voltants.

Justificar ací un fanzine com aquest ens sembla una mica absurd, però per si hi ha alguna persona despistada, tractarem de deixar palès el tema. Potser en altres llocs es dóna una circulació de materials que trenquen amb la visió normativa i hegemònica masculina de forma més habitual: publicacions i zines de temàtica feminista, punk, de suport a grups de xiques, etc. Però ací a la Plana, trobem que hi ha un buit, i pensem que cal cobrir un espai per repensar, encara que siga d'una manera puntual, limitada i tan concreta com aquests fulls.

També consideràvem aquesta aportació un reconeixement en sintonia per la progressiva participació de xiques a diferents grups musicals propers, així com per la paral·lela configuració de la Xarxa Feminista de la Plana (a partir dels grups de Dones en Lluita i Dones de Negre, dins del Casal Popular de Castelló). Per una banda, trobem important obrir canals de difusió i participació activa dins dels col·lectius, grups musicals, etc. Per altra banda, també ens sembla cabdal reivindicar i assumir de forma transversal les lluites que practiquen col·lectius propers, com s'assenyala sovint des d'espais de referència com el Casal Popular de Castelló, o fòrums com l'Indymedia la Plana.

En altre sentit, també apostem des d'aquesta publicació pel compromís en difondre models o referents que trenquen

★comú★
distriedició antagonista

districomu@hotmail.com
www.myspace.com/districomu
apartat de correus 249 | 12080 Castelló (la Plana)
Espai Comú-Casal Popular de Castelló:
carrer d'Amunt 167 | Castelló (la Plana)

creative commons
BY NC SA

amb l'hegemonia, o que malauradament no tenen el mateix ressò que altres; que no són els habituals no només als mitjans de comunicació de masses, sinó a publicacions de caire alternatiu com aquesta.

Continuant, assenyalar que desconeixem quin grau d'acceptació pot tenir un format de zine com aquest dins el nostre espai de referència -la Plana i voltants-, on qüestions com feminisme, escena musical, punk-hardcore i reflexió no se solen relacionar molt, tret d'algunes excepcions, clar. Cercant contribuir des d'un plantejament autònom i en positiu sorgeix aquest fanzine. Tractant d'obrir un espai on es creuen opinions i visions que potser d'una altra manera no ho farien; acostar a l'escena castellonenca punts de vista d'altres xiques que estan fent coses interessants des dels seus col·lectius o grups en altres pobles o ciutats. Servir de pont entre diferents persones i projectes que mereixen ser coneguts i recolzats. Cercar sinèrgies.

Per últim, afegir que ens agradria que aquest fanzine no fos vist com un material enfocat exclussivament per les xiques involucrades o interessades en els menesters abans esmentats, sinó que també pogués obrir un debat o punt de reflexió útil per xics, doncs en això estem totes i tots.

Cercant sinèrgies.

Treball d'edició, entrevistes, compilació, disseny, maquetació i distribució a càrrec de Comú.
Col·laboracions responent entrevistes, amb articles, il·lustracions, suport, etc.: Isa Gargamboig, Anna Agraviats, Amparo Husmo, Irene Contratempo, Hèlena Directa, Sabela Guerrilha, Suca Ki Sap, Pepa Criatura, Taina Cojoba, Elena Clitocore i Born To Hate , Marta, Andreea, Victor Errör, Tania, Xarxa Feminista de la Plana, Iñaki Cultura Obrera, Steve Larder (www.stevelarder.co.uk), David Gratacels, Victor Lenore, Borja Lalola, Casal Popular de Castelló, Ànima Llibertària, CSO La Nau, Sentiments distro, Jamaican Memories, 411, Distriz, Barrufets, Averno, Groonan, El Lokal i tota la xarxa de distris alternatives. Màxim respecte i gràcies mil.

Dones a l'escena alternativa de la Plana

Amparo d'Husmo, Anna d'Agraviats, Isa de Gargamboig i Irene de Contratempo ens acosten les seues visions i experiència.

ENTREVISTA: COMÚ

Als darrers temps han començat a prendre protagonisme les xiques dins de grups musicals dins d'això difús que podriem anomenar "escena alternativa" de les comarques de Castelló. Conscients de la importància que tenen les seues aportacions i la riquesa que aporten en un espai limitat com és el de les nostres comarques, us acostem ací les visions de diferents xiques vinculades d'alguna manera a aquest *mundillo*. Les presentem: Amparo, tot i que de Castelló, actualment resideix a Barcelona, on es mou i vincula amb el grup hardcore-crust Husmo i el cercle de l'Ateneu de Vallcarca; Anna, per la seua part, és veu de la reconeguda banda ska-reggae Agraviats, amb nou disc de propera aparició; Isa és veu dels Gargamboig -que també treuen disc aviat-, i membre de la FAB, espai de referència per les festes alternatives i col·lectius a les nostres comarques. Per últim, Irene, tot i que des que va ser mare s'ha desvinculat de la seua darrera banda, Contratempo, destaca per haver estat a Las Bacterias, primera banda ska-punk formada esclussivament per xiques a Castelló -d'això ja fa uns anys-, així com també per la seua implicació a diferents col·lectius de la Plana.

1. Com i quan comences a interessar-te pel tema de l'escena musical alternativa, la contracultura,...?

AMPARO (Husmo): Des del primer dia que vaig descobrir una cultura alternativa a la imposada, amb uns 13 o 14 anys, vaig començar a interessar-me per tot el que això comportava, i per descomptat, entre tot això estava la música. Com amb tot, els gustos musicals evolucionen; d'allò primer que vaig escoltar va ser el punk més bàsic com Eskorbuto, La Broma de Ssatan, Las Vulpess, Liposo+ pa tu jeto, IV Reich…, així com ska i oi!, par passar després a El Corazón del Sapo, Sin Dios, Estigiä, Necesidad de Luchar, E-150… i més tard Ekkaia, Posession, Derrota, Looking For An Answer, Criatura, Neila, La Quiete, Fallen, i bo, molt grups, així com també el hip-hop (Huellas de barro, Mentenguerra, Keny Arkana, El hombre viento), i cantautors i cantautores. Tot i que quan de debò vaig entrar dintre de l'escena musical, va ser quan vaig començar a veure assajar i anar a un fum de concerts, dels grups que hi havien llavors a Castelló, com Columna de Hierro, No significa No, Malamo, Nativa, Sevel, Fuera de Juego, Úvula, Cáncer Social, Eureël, i segur que em deixe algun per ací. Així que va ser cosa del temps que jo acabès en algun grup.

ANNA (Agraviats): El motor que em va moure a entrar en escena van ser les ganes de fer-me sentir. Supose que tots els que tenim dins eixa guspira de foc que desitja convertir-se en flama, d'una manera o una altra, acaben trobant el camí per on créixer. Bé, a mi m'agradava molt cantar. I sempre m'he considerat una persona rebel, he anat sempre molt al meu rotllo, també influenciada per la meua feina. El teatre ens allibera la consciència i ens dóna molta llibertat mental. Un dia, fent una cervessa , un amic em va dir que buscaven cantant per al grup... I se me va encendre una llumeta. Sense pensar-m'ho dues voltes li vaig dir: feu-me una prova. I així vaig entrar en Nervous. Aquest va ser el principi de l'Anna cantant. La veritat és que aquell grup em va servir per adonar-me'n de tot el camí que encara em quedava per fer en l'escena musical. Amb el temps canvis, desfetes, i trobades noves. Vaig experimentar un temps amb una gent de València que feien una musica molt especial, molt tocada pels Manta Ray, i més tard vaig entrar de corista a La Caja Negra, junt a Montse, una tia amb uns ovaris ben plantats, i una fiera de la música. Ella em va fer créixer un poquet més, li agrairé sempre... I aleshores, Barcelona. Vaig decidir estudiar Art Dramàtic, i centrada en les proves d'ingrés a l'Institut del Teatre, vaig deixar La Caja. No tinc cap remordiment, vaig entrar a l'Institut. Però bé, això em va permetre dedicar-me a la tècnica: classes de cant, i totes les classes pròpies de la meua carrera, molt útils per a una cantant amb el desig de transmetre i comunicar. Allí mateix en Barcelona, i també fent una cervessa (si es que els bars tenen la màgia de les casualitats) un amic em va dir que els Agraviats estaven buscant una veu femenina i que havien pensat en mi. La veritat és que vaig flipar un poquet. Jo coneixia als Agraviats, els havia vist unes quantes vegades, un amic havia tocat amb ells. Tenia el seu primer disc... quin dilema! Estava a Barcelona estudiant i els Agraviats en Borriol... Però les ganes em van poder. I així poc a poc, i després d'unes quantes converses amb Sam via internet i telèfon, un dia vaig anar al local, a "las altas cumbres de Borriol" i d'ací no-res farà un any. La veritat es que va ser una de les millors decisions que he pres a la meua vida. Per a mi entrar en Agraviats va significar un canvi molt especial per a la meua persona, tenia via per fer-me creixer. Ara combine estudis en Barcelona i assajos en Borriol, i ho faig amb molt de gust perquè dia a dia n'aprenc molt d'ells, dels xics d'Agraviats i de mi.

ISA (Gargamboig): Supose que no puc parlar d'un moment puntual. En el moment que vaig eixir de l'ou, o siga des que em vaig adonar un poc de com anava aquest món, jo què sé, puc parlar de 15 ó 16 anys. Aquelles converses amb els i les col·legues. Alguna cosa havíem de fer, no sabíem el què ni com, només sabíem que allò que hi havia no ens agradava. Tots i totes érem adolescents i als nostres pobles no hi havia cap carro al que pujar, calia crear coses, cercar eixides, alternatives, i la veritat és que no sabíem molt be com fer-ho. Va

ser difícil a la vegada que gratificant, però sobretot varem obrir un camí que avui encara recorrem. Ah! i també va servir per crear un precedent a la gent que venia darrere. Al menys així és com ho veig ara, després d'haver agafat perspectiva.

IRENE (Contratempo): Quan estudiava Secundària a Castelló ja tenia amics que havien format bandes de punk i hardcore però poc polititzades. Poc a poc la música va anar afegint protesta social a les lletres. Mentrestant, naixien col·lectius de tota mena. Naturalment, la col·laboració entre músics i militants de col·lectius fou una costant i jo vaig establir relació directa amb aquest món que ha marcat la meua personalitat. De fet, ja a la Universitat vaig formar una banda de xiques que tocàvem ska: Las Bacterias. Estàvem super motivades perquè ens agradava molt la música. A més, el grup ens aportava moltes més coses. Autoestima, companyerisme, l'oportunitat de conèixer gent nova, la sensació de fer una cosa que agradava entre totes. Vam participar en concerts per autogestionar diferents moviments socials i fou una etapa molt bonica malgrat la inexperiència de totes. Una vegada el grup es va desfer vaig passar a formar part de Barreja i, als quatre anys, de Contratempo. Allí era la vocal en un grup tot de xics.

2. De vegades es parla d'un desequilibri en la presència femenina respecte a la masculina als grups musicals, col•lectius,... Com veus i vius aquesta qüestió?

AMPARO (Husmo): Crec que és una cosa obvia el desequilibri tant a l'escena musical com a les assemblees. En el meu cas, en totes les assemblees a les que hi he estat érem molt poques les dones, i de vegades, jo l'única. La veritat és que personalment no m'influeix el fet que no hi hagen tantes dones com homes al moviment; crec que la societat, ens inculquen des de petites a pensar i a decidir el menys possible, i el resultat d'això es reflecteix també al moviment alternatiu. Encara que després, a molts concerts i festes, sí que existeix un equilibri, potser també caldria plantejar-se el perquè de la majoria de dones que acudeixen a concerts, per exemple, de música alternativa, no estan compromeses o no estan ficades en assemblees o no formen grups de música. Encara que existeixen nombrosos grups de punk i ska que participen dones, no ocorre el mateix amb el hardcore i menys amb el crust o el grindcore. La majoria de concerts que hem fet m'ha vingut penya dient-me que en escoltar per primera vegada la veu, creien que era un tio o preguntant-me si usava pedal per a distorsionar la veu, se sorprenen; si fos un tio, no vindrien a preguntar-me aquestes coses, la penya no està acostumada a veure una tia cridar, i crec que és una actitud difícil de canviar.

ANNA (Agraviats): És ben cert que aquest desequilibri està molt present. Però ja no sols a l'escena musical. Aquest desequilibri s'esten en molts àmbits de la nostra societat on, malhauradament encara és lenta l'acceptació de les dones en igualtat als homes. Ara em ve al cap que només hi ha 18 bombers dones en tot l'estat espanyol, i així identicament a aquesta realitat hi ha d'altres en altres àmbits de la nostra societat. La nostra credibilitat ha de ser demostrada amb molt d'esforç. I no és cap recriminació, és una realitat. La història ha estat quasi sempre contada pels homes. Pense que és un problema d'actitud. Som perfectament capaces d'assimilar les mateixes idees, responsabilitats. Podem dir la nostra i ser escoltades, respectades i admirades, i ens ho hem de creure. Tot comença des de nosaltres mateixes. Se'ns sentirà quan nosaltres vullguem ser sentides. Agraviats som 10 persones, 9 xics i jo. Jo en cap moment he tingut cap sensació de desigualtat, ben al contrari. Des del principi, he estat considerada una més, quan vaig entrar al grup se'm va demanar la meteixa implicació que tots els altres tenien, i la comunicació entre nosaltres era bona. La meua seguretat a pesar de tot, l'he anat trobant poc a poc, i reconec que per pròpies pors, i per sentir-me sola com a fèmina, m'ha costat una mica ser valenta. Els primers concerts eren fluixos d'energia, però ara, quan puge dalt, vaig a donar-ho tot.
Malgrat tot això, hi ha certs vicis que hem assumit que semblen tonteries, que si, en cert moment, poden despertar-li a una dins seu un: ei, que passa! Un exemple molt proper. De vegades, quan quedem

al local per carregar perquè marxem de bolo... Hi ha certes persones que els costa assumir que estic igualment capacitada que ells per carregar un ampli o per cubicar l'espai d'una furgoneta. No és un comentari despectiu, però clar, jo porte molts anys currant en el teatre. M'he fartat de carregar i descarregar camions i furgonetes. En una ocasió vaig arribar a ser encarregada de càrrega a una companyia de teatre gran... Clar, ara arribe, vaig a tirar mà de altaveus i veure com certes persones poden arribar a patir per mi, o venen directament a agafar-me el que jo estic portant de vegades em fa sentir una mica estúpida. Jo sé que qui ho fa, ho fa per ajudar i amb tota la bona intenció del món, però no vaig a negar que això és un vici educacional, influenciat pel desequilibri aquest al que vosaltres us referiu, i tocat per la idea que les dones som encara més febles físicament. No us diré que la natura ens haja donat menys força física perquè potser si és cert, però no és el meu cas.

ISA (Gargamboig): Principalment crec que és un problema d'educació o de construccions culturals, de diferenciació dels rols de gènere. L'estat, mitjançant institucions com la família, l'escola, etc, es preocupa molt de fer aquestes construccions de forma molt acurada, encara que avui en dia hi ha moltes iniciatives educatives en les que la llibertat i el respecte a la persona es fonamental, però lamentablement són poc visibles, perque no interessen al sistema establert. Les dones hem d'obrir espais a tots aquells contextos que se suposen públics, socials. Poc a poc jo crec que s'anirà anivellant la presència de dones i homes al món assembleari, contracultural, musical, etc; al menys això és el que vull pensar. Per a que això es dugue a terme em de desprendre'ns dels rols imposats segons el gènere, i agafar el rol que com a persones autònomes ens vinga en gana. Això suposa un esforç personal, ja que t'has d'enfrontar a tot un sistema establert en el que has de lluitar contra allò que està previst, es a dir, allò que s'espera de tu pel fet de ser dona o home. Respecte a com visc jo aquesta qüestió, doncs dintre del grup evidentment no hi ha cap problema de discriminació sexual, dic evidentment perquè si no fora així no hi formaria part, clar. Però si que és cert que en algunes ocasions he notat per part d'altres companys algun tracte diferenciat pel fet de ser dona. Per altra banda, supose que encara hi ha gent que deu pensar que a dalt

AMPARO Husmo:
"La lluita antipatriarcal està jutjada, sense voler, com una mica secundària, com un poc que està ací, però hi ha coses més importants."

de l'escenari els homes s'han de comportar d'una manera determinada i les dones d'un altra, una vegada em van dir que era molt basta damunt de l'escenari, un altra vegada que sóc molt agressiva", *ja, ja*... No sé que s'esperaven veure. Amb això vull dir que també a la escena alternativa i contracultural està present el prototip de dona. Hi ha voltes que es diu i hi ha voltes que només es pensa però es nota que hi és.

IRENE (Contratempo): La visc amb preocupació doncs la presència de les dones sempre es limita a un espai vocal i d'espectacle. Poques dones hi trobem que formen part de bandes com a instruments. Les raons són moltes però demostren que les relacions de gènere encara no són lliures i naturals en el panorama musical de les nostres comarques i, per mil motius, les dones, majoritàriament, preferim dedicar el nostre temps a altres tasques.

3. Trobeu present el debat o qüestions referents al gènere (identitat, sexe, sexualitat, violència de gènere,...) dins de l'escena musical o política en la que us moveu?

AMPARO (Husmo): Crec que el debat es troba present sempre que hi haja una dona pel mig, és a dir, considere que si es munten unes jornades sobre patriarcat, és perquè part o majoria de qui ho

organitza són dones; el mateix ocorre amb l'escena musical, els festivals de música alternativa antipatriarcal, estan organitzats en la seua gran majoria per distris o col·lectius que, la major part de les que hi col·laboren, per no dir totes, són dones. Pense que la lluita antipatriarcal està jutjada, sense voler, com una mica secundaria, com un poc que, bo, està ací, però que hi ha coses més importants. Crec que considerem que la lluita antipatriarcal és una lluita de i per a les dones, i no és així, el patriarcat ens afecta a tots i totes, perquè també discrimina a l'home llibertari.

ANNA (Agraviats): És una pregunta interessant. Pense que el debat si és present... i tant! De vegades però, oblidem que la idea de feminisme és totalment contrària a la del masclisme, i ho serà mentre continue hi havent desigualtat social. Hi ha molta gent que es confon amb aquesta idea i es tanca al diàleg referent a aquesta qüestió. A l'escena musical, és cert que molt grups tenen cançons que toquen algun d'aquests temes relacionats amb la música, però pocs. Agraviats té del seu primer disc el "Dona lluita". Però clar, per una altra banda, si contem en el desequilibri aquest parlat, és a dir, si hi ha més homes que dones, per lògica i matemàtica és obvi que a la música hi haja poques cançons que parlen d'aquest tema, i no estic dient que no hi haja homes que no siguen capaços de composar una lletra que parle del problema de la desigualtat, de la violència de gènere... seria totalment factible, però de vegades es cau en tòpics... Per mi no hi ha millor persona per parlar d'un tema del qual ella n'ha estat víctima, o amb que ella es puga sentir identificada, com a persona del mateix gènere amb una sensibilitat femenina. Som les dones les que ens trobem en minoria, i per tant, la paraula hauria de ser nostra.

ISA (Gargamboig): Poc, i si ho trobe quasi sempre ve provocada per dones. Els homes, en general, qüestionen poc el rol masculí, seguir-lo suposa una posició còmoda, no és així com ho vivim les dones, ja que aquest rol masculí no seria posible sense el corresponent rol femení que ens aboca a una posició desfavorida, i ens fa sentir incomodes -al contrari passaria el mateix. Hem arribat a naturalitzar moltes conductes que són purament construccions culturals. Dolores Juliano diu que la gran revolució del segle XXI haurà de ser el qüestionament dels rols masculins.

IRENE (Contratempo): Hi ha debat sobre tot per part de les dones però crec que ens hem quedat ancorats en debats que ja són presents en molts espais de la societat. En lletres que no expliquen res que no conega el món alternatiu fa anys. Allò transgressor seria que hi hagués una paritat natural entre el món del rap, del hip hop, el reggae, l'ska. Que les dones enregistrarem els nostres propis riddims, férem els nostres *MySpace*. Cadascuna té moltes eines pròpies com a dona i molts reptes en quant a trencar rols. Per exemple, les dones que toquen en grups de música han de conviure en companys que, sovint, són majoria masculina. Aquesta relació és un repte en sí mateixa.

4. En molts llocs s'han desenvolupat espais de trobada i/o contrainformació de dones a partir de la vinculació d'aquestes a co•lectius musicals, com és el cas de l'escena *Riot grrrl* i tot el que aquesta genera: fanzines, festis de grups femenins,... Penseu que seria interessant desenvolupar espais de confluència femenina de les xiques vinculades a grups musicals alternatius de les nostres comarques?

AMPARO (Husmo): Clar que ho trobe interessant, sobretot, perquè altres dones prenguen la iniciativa d'organitzar o muntar-se grups musicals, que vegen i descobreixen que hi ha nombrosos grups als quals hi participen dones, que si ho volen ho tenen (com el lema de YoMango), i també perquè molts homes se n'adonen que la dona també pot formar part d'un grup, siga la que siga la música o l'instrument que toque, que no solament sabem fer cors de veu melòdica. També ho trobe interessant perquè es descobreixen grups, que si no anessen per aquests espais, no els coneixeríem.

ANNA (Agraviats): I tant! Seria molt interessant. Partint de la idea que foren llocs on nosaltres puguerem plantejar els problemes amb els que

ens trobem. I també seria interessant que hi participaren els homes, que donaren també les seues opinions.

ISA (Gargamboig): No estaria malament, ajudaria a visibilitzar la presència de la dona dins d'aquests col·lectius. A banda suposaria un espai d'intercanvi d'experiències, impressions, etc. Encara que jo pense que el millor es normalitzar la nostra presència, està clar que les dones, en aquest aspecte com en altres, necessitem un espai de reflexió, però aquesta ha d'anar acompanyada de l'acció. El millor pense que és estar-hi i donar canya!

IRENE (Contratempo): Les xiques vinculades a grups de música alternatius a Castelló ho són però compartint l'espai amb els homes. Actualment, una trobada similar al moviment *Riot grrrl* seria difícil a les nostres comarques. Sí és cert, que seria molt interessant recolzar a aquelles dones que volen implica-se en projectes musicals. Oferint espais, formació i contactes. Quasi no hi ha bandes de xiques perquè moltes no es coneixen, mai s'han trobat o, senzillament, no han estat les impulsores del projecte on es troben actualment. L'oportunitat de participar en un event que vincules totes aquests forces seria molt enriquidor.

5. En cas afirmatiu, podríeu aportar alguna idea de com es podria enfocar això?

AMPARO (Husmo): Podria parlar del festival Bella Màfia, un festival i jornada antipatriarcal, que es munta a Barcelona, i nosaltres vam tocar aquest any, al maig passat; i de les distintes distris que ho organitzen ja que tot està muntat, en la seua majoria, per dones, així com els grups que toquem. Elles defineixen el Bella Màfia com una iniciativa que pretén visualitzar a les dones en les escenes musicals alternatives hardcore i punk. A un àmbit on la participació de la dona és feble i pesen els estereotips sexistes, proposen un espai comú per a avançar en la superació de barreres i obstacles. Les distris que ho organitzen són Hysterical Records, Ojalä Me Muera Records, Clitocore Zine i No Regrets Records. Totes elles, distris que reflecteixen l'anticapitalisme, l'antiracisme, antiimperialisme, l'alliberament animal… Però també sensibles a la qüestió de gènere i donant un matís feminista. Crec que seria una bona manera d'enfocar aquests espais, començant per uns concerts (a la majoria de gent,

ANNA Agraviats:

"La nostra credibilitat ha de ser demostrada amb molt d'esforç. I no és cap recriminació; és una realitat."

ISA Gargamboig:

"Els homes, en general, qüestionen poc el rol masculí, seguir-lo suposa una posició còmoda"

li atreu més un concert que una xerrada, desgraciadament), i si es poguès, presentacions d'escriptores, activistes… així com xerrades o passades de videos.

ANNA (Agraviats): En primer lloc, jo crec que seria ideal fer un primer encontre de totes les dones. Un dia concret. I que cadascuna de nosaltres plantejara idees: material per a fanzines, debats sobre temes que ens interessen relacionats amb la música feta per dones o en la que hi elles participen, posar en comú les nostres actituds enfront a l'escenari, enfront al nostre paper en els assajos, en els dies dels bolos. També es podrien organitzar conferències, buscar a dones de l'escena musical que ens interessen i demanar-los que vinguen a fer-nos una xerrada. Es podria enfocar de mil maneres...Només cal decidir. Jo no sé si disposeu d'un lloc per a fer reunions... Seria interessant fer aquesta primera quedada.

ISA (Gargamboig): Per començar el fet de crear alguna via de contacte entre nosaltres, com pot ser un

fòrum virtual o alguna cosa semblant crec que facilitaria l'intercanvi d'experiències, opinions, informació, etc. Crec que a partir d'ací inevitablement eixirien propostes, és una idea, segur que hi ha moltes fórmules...

IRENE (Contratempo): La meua primera idea seria no tancar les portes a aquelles dones que no hi són en l'esfera alternativa. Sovint ens tanquem en cercles molt reduïts políticament sense adonar-nos que el món es ple de dones que participen en grups de pop o els encanta la copla que també es carreguen la seua pròpia lluita. Trobar-se és la millor fórmula per donar una certa coherència al moviment que es pretén impulsar.

6. Des de l'anomenada "escena alternativa" es manté una actitud crítica davant del masclisme i patriarcat. ¿Penseu que, per exemple, el masclisme o l'homofòbia estan eliminats totalment dels cercles alternatius (espais, grups, col•lectius,...) en els que us moveu? ¿Trobeu reproduïts valors patriarcals dins del "rotllo", "escena alternativa",...?

AMPARO (Husmo): Crec que el masclisme o el patriarcat no estan eliminats del tot dintre del moviment, encara existeixen, i en molts aspectes. Com a les il·lustracions o als dibuixos, sempre surten punkis (homes) la mar de guapetons, mai sol dibuixar-se a una dona, i menys encara a un o una punki grassa. Encara que crec que dins de la música molt més que als col·lectius o a les accions. Personalment, m'he trobat com a concerts m'han sobat, m'han aixecat la samarreta,… i això per mi és masclisme, perquè aquests bavosos van de "machitos" per la vida, sense respectar el cos de la dona; i perquè al revés no passa. No he vist a cap tia tocant-li el cul o les mamelles al cantant o al guitarrista, tret que siga per a fer-li la conya. Tot i que el de sobar és una cosa més entre d'altres. Crec que per a començar a canviar aquesta actitud la penya no hauria de sorprendre's en veure una dona a un grup musical, o que al descriure un grup diguessen: sí, el grup aquest… que la cantant és una tia. Si tan iguals som dona i home, aquests comentaris sobren.

ANNA (Agraviats): A veure, dins dels cercles alternatius és difícil trobar-ho, almenys en el meu cas. Però existeixen les excepcions, sempre! Allà on vas, sempre hi ha algú que no acaba d'entendre la idea del feminisme, i en alguna conversa, sempre se sent alguna frase fora de to... Això són tot prejudicis. Però clar, si en un cercle alternatiu, on se suposa que està viva la crítica social i la lluita, si dins del "rotllo" passen aquestes coses vol dir que alguna cosa no acaba de funcionar bé. Algú no ha entès que és l'alternativa. I aquestes persones van marcant-se soletes el camí cap a la solitut.

ISA (Gargamboig): Crec que encara queda camí, es cert que la majoria de gent ho té molt clar però de tant en tant es veuen actituds pròpies del sistema patriarcal, i també és cert que aquests valors tendeixen a aguditzar-se quan hi ha relacions de parella pel mig. És el que deia abans, hem naturalitzat certes conductes, i ens tirem pedres a la nostra pròpia teulada. De totes formes a mi em dona la impressió de que són casos puntuals, encara que no hem de baixar la guàrdia i hem de seguir sent crítics i crítiques en aquest aspecte.

IRENE (Contratempo): Per suposat, això inclou actituds que sense adonar-nos arrosseguem les dones. És un treball molt molt lent però efectiu ja que hi hagut molts canvis que inclús jo he percebut amb els anys. Sí es cert que els homes del rotllo rebutgen molts rols però també és cert que la pròpia por a no reproduir-los crea relacions complexes i de vegades poc naturals. Hem de treballar des de tots els fronts.

7. En cas afirmatiu, ¿penseu que es donen mecanismes per resoldre això? ¿Com podeu incidir vosaltres des de la música?

AMPARO (Husmo): No considere que es donen mecanismes per a resoldre'l, més que res, perquè crec que la penya no se n'adóna de la seua actitud, són comentaris o gestos tan comuns que ni et pares a pensar en ells. Fins i tot personalment m'ha passat

alguna vegada, de veure a grups que totes les membres són dones i sorprendre'm; si fins i tot a les dones ens passa, als homes molt més. Crec que des de la música podem seguir donant molta canya referent a això, però aquestes actituds només les resol una amb sí mateixa, sinó hi ha un canvi de visió personal, per molta canya que fiquem, no canviarem res.

ANNA (Agraviats): Des de la música amb lletres específiques que parlen sobre el tema, està clar. Però la manera més efectiva és amb una actitud forta dalt de l'escenari. Som capaces de menjarnos el món, i això ho hem de voler demostrar!

ISA (Gargamboig): Crec que és difícil, és un tema que cada persona ha de resoldre, hem de fer una reflexió de forma introspectiva i rigorosa. No està malament que es provoquen situacions que ajuden a l'autocrítica, com poden ser publicacions, xerrades, col·loquis, etc. Però realment la solució és personal ja que és de caire actitudinal. La música és una via més per provocar aquesta reflexió, però no crec que haguem de fer res especial (espere que no es malinterprete aquesta frase), només provocar la normalització, que a la vegada també provoca la ridiculització d'aquestes formes i actituds patriarcals. Ja n'hi ha prou!

IRENE (Contratempo): Amb lletres, però també participant.

8. Per anar acabant, una pregunta de "manual fanzinero". Quins treballs o grups de dones (ja siguen activistes feministes, escriptores, bandes musicals de dones -o mixtes-, col•lectius feministes, actrius,...) t'han influenciat o d'alguna manera t'han marcat (ja siga pel discurs, contingut, estètica,...), i recomanaries?

AMPARO (Husmo): Puf! hi ha tantes dones i col·lectius de dones que m'han influenciat o que es mereixen ser esmentades ací…Com activistes: Barbara Kruger, Valie Export, Cindy Sherman, Shirin Neshat, KimSooja, Pipilotti Rist, Pilar Albarracín, Dora García, Federica Montseny. Com col·lectius: YoMango (als seus inicis), Riot Grrrl, Guerrilla Girls, Clitocore (distri i fanzine), No Regrets Records. Como escriptores, Laura Mulvey, Ann Kaplan, Carol Becker, Griselda Pollock, Nina Felshin, Susan Lacy, Lucy Lippard, Matilde Asensi, Mercedes Vicente i Gioconda Belli. Com a directores Maya Deren, Annie Sprinkle, Isabel Coixet, Sarah Polley i Chus Gutiérrez. Com grups musicales: Skaparàpid, Born to Hate, Öbni, Milkhouse, The Capaces, Drama, Keny Arkana, Criatura, Visión Tunel, Hechos conta el Decoro,

IRENE Contratempo: "Sovint ens tanquem en cercles molt reduïts políticament"

Maple, Las Vulpess, Elektroduendes, Karton de vino, Disface, Fuera de Juego, Nolimetangere, Cólera, La Pus, The Lizards, Attentat Sonore, i un bon grapat de grups.

ANNA (Agraviats): De llibres, "Aprendizaje o el libro de los placeres" de Clarice Lispector. Aquesta dona va començar a escriure amb 19 anys i és impressionant la maduresa de les seues paraules. Aquest llibre és un "manual" a l'autodomini femení enfront a un home que sap té la situació controladísima. Molt recomanable. De personatge, Courtney Love. Oh! quina dona. Com a actriu, com a música. És descarada, ho sap, i ho defensa. Aquesta dona ha estat una lluitadora en tots els sentits, i ha demostrat que sap treure's els ovaris del foc quan ha fet falta. Hole, fantàstic grup! Andrea Echeverri, és una colombiana, cantant d'un grup que es diu Aterciopelados. Ella m'ha influenciat moltíssim, no sols musicalment, sinó pel seu discurs de defensora d'allò més autèntic d'una dona. "El estuche" és un bon tema d'aquest grup on parla de l'essència de la dona enfront a l'aparència. I "Caribe atòmico" i "Gozo Poderoso" els seus millors discs per a

mi. M'han marcat molt. Wemean, per la força dels seus temes i aquesta mescla tan peculiar de diferents identitats. Winona Ryder per l'estètica desenfadada a pesar de ser un personatge públic, i perquè la van pillar robant en uns grans magatzems... *je,je,...*

ISA (Gargamboig): Mujeres Creando, Mujeres Preokupando, les dones de la Eskalera de Karakola, Gioconda Belli, Casilda Rodrigañez, Dolores Juliano, Marcela Lagarte, entre d'altres...

IRENE (Contratempo): Com que sóc professora d'història sempre he fet seguiment de la historiografia feminista. Personalment m'agrada molt el treball de Mary Nash. Des de la meua professió intente formar-me per oferir una educació no sexista tant a nivell pedagògic com de continguts i he de dir que no es fàcil ja que, com a moltes dones, estic contaminada d'actituds i pensaments sexistes, això sí, combatre'ls i no transmetre'ls als meus alumnes és la meua tasca i on dedique més esforços.

9. I per últim: què opines d'aquesta d'entrevista?

AMPARO (Husmo): La veritat és que m'ha semblat una iniciativa bastant enriquidora, és una bona oportunitat per a donar a conèixer grupets amb dones en ells, que d'altra manera la penya ni es percataria que existeixen. És una manera de demostrar que la música alternativa no és exclusiva de l'home, que nosaltres també tenim molt a dir. A més trobe molt interessant les preguntes ja que són qüestions que estan ací, als col·lectius, a la música, a les accions. Que realment existeix una desigualtat dintre del moviment, i crec que és una bona oportunitat perquè els homes se n'adonen que el masclisme segueix ací, que sense adonar-se ho utilitzen i ens foten com dones que som; que es fiquen a col·lectius o assemblees de dones, a distris i festivals; que la lluita antipatriarcal no és exclusiva de dones, que no perdran la seua polla si lluiten per la igualtat de la dona, que la virilitat és una estratègia més per a discriminarnos. Necessitem el respecte total mutu, per a lluitar contra el sistema. Encara que la veritable lluita comença per una mateixa, per un canvi d'actitud. La lluita antipatriarcal no és la lluita per la superioritat de la dona, és la lluita per la igualtat, i sobretot, perquè les dones lliures som una amenaça per al seu ordre social.

ANNA (Agraviats): La veritat és que quan vaig veure el mail amb l'entrevista em vaig sorprendre molt, però la idea em va agradar. Vaig pensar... osti! què bé! Si algú ha pensat en nosaltres! Jo feia uns dies que portava escoltant als Malagana en l'mp3, i pensava en Isa (Gargamboig) i en Dolça i en la poca relació que establim entre nosaltres, les xiques dels grups de les comarques. Així que si aquesta entrevista serveix per a unir-nos, conèixernos, i donar guerra totes juntes, és fantàstic.

ISA (Gargamboig): Em sembla molt be perquè m'ha fet reflexionar. Com deia abans no hem de baixar la guàrdia i de vegades és necessari provocar l'autocrítica i la reflexió, per detectar aspectes i conductes que com deia hem naturalitzat de manera perillosa. A més sempre és d'agrair el treball per obrir espais de discussió. Una abraçada. Salut!

IRENE (Contratempo): Em semblen molt útils perquè et deixen reflexionar a casa les respostes (algunes més que altres), i bo, és una forma positiva d'aprofitar internet llençant les entrevistes de forma simultània, accelerant la comunicació,...

MÉS INFO:
AGRAVIATS:
www.myspace.com/agraviats

CONTRATEMPO:
www.myspace.com/contratempo

FAB:
www.fab-borriol.org

GARGAMBOIG:
www.myspace.com/gargamboig

HUSMO:
www.myspace.com/husmo

LAS BACTERIAS:
www.myspace.com/lasbacterias

DONEM EL SALT **COOPERATIVA DE CONSUM CENNUC** PROJECTES **GRUP PER LA RECERCA DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA** REFLEXIÓ **ACTITUD** ACCIÓ **ÀNIMA LLIBERTÀRIA** COOPERACIÓ HORITZONTAL **ENDAVANT** IL·LUSIÓ **XARXA FEMINISTA DE LA PLANA** DECISIÓ **GRUP DE SUPORT ALS PRESOS I PRESES DE LA PLANA** SOLIDARITAT **MAULETS** ASSEMBLEES **DISTRI COMÚ** CONSTRUCCIÓ PERMANENT **DONES EN LLUITA** TEORIA **AUTODEFENSA** ACCIÓ DIRECTA **RESPONSABILITAT** COMPROMÍS **COMUNICADORS PER LA PAU** JUSTÍCIA SOCIAL **SEPC** PRÀCTICA **DISTRIBUÏDORA JAMAICAN MEMORIES** COORDINACIÓ **INDYMEDIA LA PLANA** RIZOMA **COORDINADORA OBRERA SINDICAL DE LA PLANA** FESTES POPULARS I ALTERNATIVES **FUTUR** DENÚNCIA **TEIXIT SOCIAL** CULTURA POPULAR **DEFENSA DE LA NOSTRA LLENGUA** TREBALL EN XARXA **RECUPERAR ELS CARRERS** APRENENTATGE COL·LECTIU **FONS DE DOCUMENTACIÓ DELS MOVIMENTS SOCIALS DE LA PLANA** EXPRESSIÓ LLIURE **DONES DE NEGRE** CENTRES SOCIALS **FER BARRI** AUTOCONEIXEMENT **CONTRAPODER** PARLAR **SENZILLESA** MADURESA **CRÈIXER** SENSIBILITAT **SINÈRGIES** COMPLICITATS **MEMÒRIA** INDEPENDÈNCIA **AUTONOMIA** DEBATS **TEXTOS** ALTERNATIVES D'OCI **PORTES OBERTES** ALLIBERAMENT TOTAL **CONSUM RESPONSABLE** FEMINISME **MANIFESTACIÓ** FANZINES **FORMACIÓ COL·LECTIVA** CAURE I AIXECAR-SE **DEFENSAR LA TERRA** SOCIALITZACIÓ **TROBADES** CULTURA PUNK **CONTRACULTURA** BICICLETA **ALLIBERAMENT ANIMAL** A[illegible]ISME **ANTIRACISME** ESPORTS **ACÍ I ARA** ANTIFEIXISME **LLUITA** OPTIMISME **CONSCIÈNCIA** ART **ESTI[illegible]** **AUTOGESTIÓ** LLIBERTAT INDIVIDUAL I COL·LECTIVA **ANÀLISI** RESPECTE **DONES** SUPORT MUTU **AU[illegible]** GLTB **DIFUSIÓ HORITZONTAL** IGUALTAT **DISBAUXA** CASTELLÓ **LA PLANA** COMARQUES **PAÏS[illegible]** **HACKTIVISME** CONTRAINFORMACIÓ **INTERVENCIÓ** CREATIVITAT **DEFENSA DEL TERRITORI** **I[illegible]** **CSO LA NAU** RESISTÈNCIES **PIRATES** OFENSIVA **BAR** IMAGINAR **SENTIR** VIURE **PUBLICACIÓ[illegible]**

casal popular de Castelló

CASAL POPULAR DE CASTELLÓ | carrer d'amunt 167 | castelló (la plana) | laplana.indymedia.org

Visions *escèniques* en femení

Ací us presentem una aproximació hetereogènia i diversa a això difús que podem anomenar "escena alternativa" -o com ho vullgueu dir-. Continuant en la línia de l'anterior entrevista col·lectiva, vam apostar per llençar una enquesta similar a xiques de diferents procedències geogràfiques vinculades a diferents i interessants grups, publicacions o col·lectius.

ENTREVISTA: COMÚ | IL·LUSTRACIONS: STEVE LARDER

El que trobareu a les següents pàgines dins d'aquest apartat és un petit intent de completar les visions exposades per les xiques de Castelló; una enquesta llençada de forma comuna i simultània a xiques d'altres bandes o col·lectius de fora de la nostra comarca, o fins i tot de fora dels Països Catalans. Us les presentem: Hèlena, vinculada a diferents col·lectius socials i antimilitaristes de València i Barcelona, on actualment resideix i treballa escrivint i maquetant al setmanari de contrainformació Directa. Sabela, de la distribuïdora alternativa Guerrilha Distro, un espai de difusió i contrainformació feminista, antipatriarcal, hardcore-punk i independentista gallec. Pepa, des de Saragossa i vinculada al CSA Arrebato, és la veu de dues de les bandes més interessants (a nivell musical, líric i d'actitud) eixides en Aragó als darrers anys; parlem de Visión Tunel i Criatura, dos grups que han mostrat un gran potencial per enriquir la sonoritat, discurs i estètica d'allò eixit del cercle de distribuïdores alternatives. Suca, des de València, ha estat vinculada a diferents col·lectius de base de l'Horta, així com també és coneguda per ser veu dels referencials Ki Sap, així com per fer col·laboracions en altres bandes com Orxata Sound System. Amb Taína travessem l'Atlàntic fins a Nova York per conèixer l'opinió de la veu de Cojoba. Tot i ser una persona fortament implicada a l'escena anarcopunk de Puerto Rico, ara resideix al Harlem hispà de NY, on s'ha traslladat amb la seua banda. Des de Barna, responen col·lectivament l'entrevista les Born To Hate, banda hardcore de xiques, que no només es dediquen a fer soroll amb BTH o Drama, sinó que també fan activisme feminista mitjançant publicacions o el festival Bella Màfia, interessant punt de trobada i reivindicació de grups amb discurs i presència de dones. Continuant, també des de Barcelona i estretament vinculada a aquestes darreres, responent a nivell individual i com una de les responsables del Clitocore'zine, Elena, que també està implicada en altres històries paral·leles: Born To Hate, Strenght and Courage'zine, el segell Cruzade Records, etc. Tot seguit, des de Guipúscoa, respon Marta, implicada actualment a la AHT-ren Aurkako Asanblada (Assemblea contra el Tren d'Alta Velocitat). Marta també ha passat per diferents col·lectius com l'agència de contrainformació Tas-Tas, la distribuïdora alternativa DDT i l'espai Likiniano de Bilbao, així com a diferents col·lectius feministes de Barna durant la seua residència en aquesta ciutat. I per últim, mitjançant el contacte de Victor Errör, viatgem fins l'Europa de l'Est, concretament a Constanza (Romania), per trobar-nos les respostes d'Andreea. Anarquista i *straight edge*, vinculada a l'escena hardcore-punk de la seua ciutat, Andreea també està implicada a l'Indymedia-Romania, a l'organització del LadyFest d'aquell país, així com a diferents col·lectius de caire antifa i de suport a preses. En aquest sentit, en un lloc com la Plana, amb una forta presència de migrants d'origen romanès, ens semblava interessant treure aquesta darrera entrevista pel fet d'ajudar a trencar alguns dels estereotips que es tenen ací sobre les persones d'aquell país, així com donar a conèixer altres visions d'allà que ens poden resultar properes.Us deixem amb les seues aportacions; esperem que això us siga de profit. El debat queda obert.

1. Com t'interesses i connectes amb tot el món de la contracultura, escena musical-política alternativa, punk,...?

HÈLENA (Directa): En el passat, els concerts de música politico-alternativa eren un dels meus espais de socialització més importants. Actualment, però, aquest espai s'ha reduït a dos o tres concerts a l'any. El meu contacte amb aquest espai és a través dels CDs que em compre en els locals del "rotllo", que si en el passat formaven part de quasi la totalitat de la música que escoltava, ara només son una part reduïda d'aquesta.

SABELA (Guerrilha distro): Vaig començar a connectar amb el món de la contracultura al mateix temps que m'interessava per la meua formació ideològica i política. Sóc militant comunista gallega, de l'esquerra independentista antipatriarcal des dels 15-16 anys. Aquest interès per la contracultura es va canalitzar per la recerca de música en galego (Xenreira, Skárnio, Túzaros...) i que va anar a poc a poc introduint-se en l'anomenat "Rock Radical Basc" (Kortatu, La Polla...), i en l'escena musical catalana independentista (Obrint Pas, Inadaptats,...), en resum, per la música d'esquerres de l'Estat Espanyol. Una vegada explorats aquests territoris vaig començar a interessar-me més explícitament pel punk com moviment musical de "rebel·lia", i ja no tant per l'ska, així com m'endinsava en el hardcore. A partir d'ací, vaig decidir crear la meua distro com resposta a l'hegemonia de la música en espanyol fins i tot dintre de l'esquerra independentista galega i al desconeixement musical que existeix a Galícia del punk, hardcore i ska de Portugal i cantats en portuguès (que no és més que la mateixa llengua que el galego, encara que els fatxes diguen que no). L'objectiu principal és esborrar la "frontera cultural" entre Galiza i Portugal, i aconseguir un flux musical normal i estable. A més, com no podia ser d'altra manera, la distro té uns eixos ideològics insubstituïbles: comunisme, independentisme gallec, antipatriarcat i feminisme, juntament amb l'activisme LGBT d'alliberament sexual i l'actitud *Straight Edge* enfront de la vida i l'alienació de les drogues.

PEPA (Criatura): Barrejar la contracultura, l'escena musical, la política, l'escena alternativa, el punk i els punts suspensius és cada vegada mes complicat (per a mi). La contracultura és negar el pensament únic i no desactivar la teua ment, desenvolupant la teua pròpia opinió, podent contrastar informacions...Si vols lluitar pel que sents que et pertany, ja siga un dret, un desig, o la teua llibertat, has de conèixer i conèixer-te. Ja sé que no estic responent molt bé a la pregunta, però moltes vegades el que realment ens ofereix alternatives i camins diferents a l'imposat o a la inèrcia capitalista destructora no duu cresta ni toca fent molt soroll. Totes aquestes coses per les quals em pregunteu han acabat sent etiquetes en compte de realitat -generalitzant, clar-.

SUCA (Ki sap): Principalment amb la música: quan conec a Ki Sap, i entre a formar part del grup (ara fa uns 12 anys!!), la connexió va ser brutal.

TAINA (Cojoba): Vaig començar a l'escena punk de Puerto Rico als 15 anys quan uns amics em van convidar a cridar (literalment) en una banda. D'ací, en viatjar a tocar a altres països, llegir zines i escoltar bandes polítiques vaig començar a interessar-me més en l'autogestió, el feminisme, voler aprendre sobre altres cultures del món, altres situacions socials i polítiques.

BORN TO HATE: El que ens connecta amb la contracultura és que som una banda. Nosaltres formem part de l'escena perquè toquem en concerts, i això és el més visible. Però hi ha tota una feina al darrera: assajar, organitzar coses,... La banda ja és un projecte en si mateix que forma part d'aquest món de la contracultura, gestionem la banda nosaltres mateixes, amb la col·laboració d'altra gent que ens ajuda amb el disc i els concerts. Però la nostra implicació amb l'escena va més enllà, perquè hi estem presents ja que anem a concerts habitualment. Algunes vegades ens impliquem en organitzar els bolos; per exemple, hem estat en l'organització del Bella Mafia fest (www.myspace. com/bellamafiahcfest). Una de nosaltres està en el projecte

del Clitocore'zine. El funcionament de tot això és bastant horitzontal, és el mateix estar sobre l'escenari que a sota, redactant un fanzine o llegint-lo, aquí ningú és més que els o les altres.

ELENA (Clitocore): Jo sóc l'Elena i responc les preguntes com a responsable, juntament amb la Michelle, del fanzine Clitocore. El nostre paper com a fanzine és difondre les iniciatives de l'escena: bandes, discos, etc. Entrevistem a dones que formen part de grups, i quan entrevistem grups formats únicament per nois sempre plantegem el tema de la participació de les ties a l'escena. Igualment, intentem aprofundir en el paper de la contra-cultura, és a dir els elements subversius d'una escena que s'autogestiona i que es manté al marge del circuit comercial. També publiquem articles sobre feminismes i reflexions personals. Entenem que l'escena alternativa és horitzontal i que està construïda per la gent i per a la gent, així que qualsevol persona que hi estigui present està, en certa mesura, participant-hi. També toquem a bandes (Drama, Born to hate), de tant en tant organitzem concerts, estem a segells i distris (Clitocore i Cruzade), tenim altres fanzines (Strenght and Courage). A petita escala, fem una mica de tot.

MARTA (AHT-ren AA): Duc en col·lectius més o menys assemblearis des que tenia 15 o 16 anys. Eren els 80 i el RRV pegava fort. Jo estava en una ràdio lliure i aquesta música era una part molt important de la història. A més, hi havia molts concerts, en festes de pobles en Gaztetxes,... A través de la ràdio vaig arribar a l'agència de contrainformació TAS-TAS, i vaig connectar més amb gent de Bilbo. Llavors vaig començar a treballar amb la gent de la DDT i, poc després, a tirar endavant el projecte de la Liki. Han passat bastants anys, la Liki va desaparèixer, jo vaig deixar la DDT molt abans, però continue gaudint ballant als concerts i tinc relació amb gent de distris, de grups i de tant en tant muntem algun concert.

ANDREEA: Doncs depèn, ara que ja estic en aquesta escena des de fa temps, em sembla que tot és molt

HÈLENA Directa:

"No hem estat capaces de generar un discurs propi com a moviment."

PEPA Criatura:

"Hi ha manca d'honestedat, de valors ètics, de coherència (...) Som uns autèntics egoistes i ens posem la medalla d'alternatius o punks per a molar més"

natural. En general per la xarxa, en concerts, per altres amics i per suposat per qüestions polítiquess. aquest és el meu món i en general la gent que conec ve del mateix ambient que jo.

2. Com a dona, quines mancances o quins conflictes trobes dins de l'escena en la que et mous?

HÈLENA (Directa): Trobe que, tot i que en menor mesura, els rols "home" i "dona" es reproduexen constantment al meu entorn. Hi ha una separació fragant entre el discurs feminista dels homes i dones que pertanyen als moviments socials i les seues actituds. Malgrat siguen en menor mesura, també hi ha agressions de gènere i encara no hem segut capaços de trobar les eines per combatre-les, ni de generar un discurs propi com a moviment, que no passe per la repetició de certes consignes.

SABELA (Guerrilha distro): Amb una perspectiva de gènere, dintre de l'escena musical punk i hardcore de Galícia, veig que les dones (que no som per res una minoria) tenim falta de protagonisme i estem ocultes per la invisibilitat. Ens encarreguem de coses que "no se'ns veu la cara", per dir-lo d'alguna manera. O bé amb les distros, o traient fotos als concerts, o organitzant-los... treballs, diguem, que no es veu qui els fa. De vegades no se'ns pren de debò i som tractades com apèndixs d'algú: "la núvia de", "l'amiga de" "la germana de tal", es dubta dels nostres gustos musicals ("aquesta què ha de saber de hardcore!"). Per altra banda també existeixen altres conflictes com el que no ens adaptem al standard estètic "alternatiu", s'espera que les noies siguem *"Suicide Girls"*, el que no és més que un nou patró de "bellesa" que contínua a tractar a la dona com un objecte. I nosaltres volem deixar de ser objectes per a ser subjectes. També dintre de la invisibilització de la qual parlem, hi ha un aspecte molt clar que és el llenguatge masclista. Alguna cosa tan simple de canviar i que està en les nostres mans diàriament. Per exemple, la banda gallega de ska Skárnio fa dues veus per als plurals, una en femení i altra en masculí (Vítimas do mercado) o alterna les formes en masculí amb les formes en femení (Caminhos). Unes altres van preferir usar solament el femení, com Nen@s da Revolta (Amarela Pax Social). Altres grups com Ofensiva usaven arroves en les lletres encara que cantaven tot en masculí genèric. Però la gran majoria dels grups, que són conformats per homes, segueixen cantant en masculí... A això cal sumar la quantitat d'expressions masclistes i ens discriminen com dones. Juntament amb tot això les dones tenim una falta de referents impressionant, tothom coneix a Joe Strummer (The Clash), a Ian MacKaye (Minor Threat, Fugazi) o Fermin Muguruza (Kortatu, Negu Gorriak), però quantes persones coneixen a Kathleen Hanna (Bikini Kill), a Kaia Wilson (The Butchies, Team Dresch) o a Candance Kucsulain (Walls of Jericho)? També crec que existeix un heterosexisme i una lesbigaytransfòbia que hem d'anar frenant com més aviat. En una escena musical i política que en teoria combat el sistema, no es pot reproduir el mateix odi i discriminació que exerceix l'Església, el capitalisme i el masclisme sobre nosaltres.

PEPA (Criatura): Si et refereixes a l'escena musical, que quines mancances trobe,... com he dit abans, numèricament sempre hi ha diferència important entre xics i xiques, quasi sempre toquen grups de xics, a les distris i segells hi ha més xics que xiques, en molts projectes... no sé; hi ha altra manca que si que és mes greu i no parle com dona, sinó com terrícola: es manca d'honestedat, de valors ètics i de coherència. Se suposa que en el fotut "mundillo" alternatiu es tenen en compte coses que "la societat" rebutja, ignora etc... ja ja, em ric d'això. Som uns autèntics egoistes i ens posem la medalla d'alternatius i punks per a molar mes.

SUCA (Ki sap): En principi, mancances podria ser, precisament, la manca de dones -que sí que hi ha- però que en comparació amb homes són moltes menys. Conflictes n'he trobat (molt poques vegades) a l'hora de compartir escenari amb altres grups i trobar-te amb algú d'altre grup

que fa comentaris o actua de manera sexista. Això es pot equiparar un poc al que passa amb la resta d'àmbits de la vida, però en menor mesura. Però no pense que existisca una discriminació clara i contundent contra les dones dins de "l'escena" (com passa al treball, a la família, etc.), per això mateix, no pense que hi haja massa conflicte de tipus sexista, al menys a l'escena en la que en moc.

TAINA (Cojoba): Abans de parlar de mancances jo diria que la situació ha millorat molt. Sempre hi ha lloc per millorar més, però s'ha millorat perquè avui hi ha moltíssimes bandes on participen dones i això s'aplica també als zines i altres activitats relacionades. Només mira tots els festivals com LadyFest, ClitFest, etc. que es fan per celebrar les xiques al punk. És veritat que existeix el masclisme a l'escena i que cal treballar en això, però jo en les activitats anarcofeministes veig a molts xics donant suport d'allò més feliços.

BORN TO HATE: És un àmbit format principalment per homes: els homes estan a les bandes, als segells, creen els estils, creen opinió, etc. Diguem que és l'experiència masculina la que origina i expandeix l'escena. I això és una barrera d'entrada a les ties, és com un cercle viciós. Per tant, la mancança més important en el nostre cas és que hi ha poca presència de dones participant activament.
D'altra banda, hi ha estereotips sexistes que pesen molt a l'escena, encara que no ens donem compte. A les dones no sempre ens valoren de la mateixa manera que als tios. A vegades, és com si d'entrada estiguéssim a un nivell inferior i hem de demostrar més que ho fem bé i que ho fem perquè hi creiem, ja que d'entrada la gent pot ser més crítica, injustament, amb nosaltres perquè som noies. Hi ha prejudicis, gent que es pensa que per ser una banda de noies sonaràs malament o que no tenim personalitat pròpia i que fem això copiant el que fan els tios per a assemblar-nos-hi o per agradar. Però la reacció majoritària és la de sorpresa, perquè molta gent encara no associa les noies amb tot el que comporta una banda, i causa sorpresa el fet que siguem totes noies les

TAÍNA Cojoba:

"Existeix el masclisme a l'escena, però també veig a molts xics donant suport a les activitats anarcofeministes."

SABELA Guerrilha distro:

"La millor de les lliçons és amb fets concrets i amb un discurs sòlid. Tots els homes, sense exclusió, es beneficien del masclisme per això és normal que no es preocupen per com ens afecta a les dones."

que ens encarreguem de tot: composar, assajar, etc. És com si estiguéssim desenvolupant una activitat típicament associada als tios. El principal conflicte està quan se'ns valora únicament perquè som ties i perquè és curiós, i algunes vegades perquè els nois es fixen en nosaltres com imatge i no com a subjectes actius. Nosaltres reivindiquem el fet que siguem dones participant activament en la música, però sovint això es converteix en un fet superficial. En la següent pregunta desenvolupem més això. També hi ha estereotips respecte els rols que s'associen amb les noies i que moltes vegades les noies assumeixen amb una mena de conformisme inconscient, rols passius i superficials, com els de simplement acompanyar als nois i aguantar-los les jaquetes, o els de preocupar-se únicament per la imatge i per a agradar als demés, competir amb les altres noies per a ser el centre d'atenció, o penjar-se etiquetes. Molts d'aquests rols són conseqüències del patriarcat, però també del fet de que l'escena es buida de contingut i cada cop és més superficial i està més mercantilitzada.

ELENA (Clitocore): Aprofitem aquesta pregunta per a presentar unes reflexions que hem tingut al llarg del temps i que van ser recollides al manifest "Ruido contra el patriarcado" difós al festival la Bella Mafia, en el que vam participar.
La primera mancança és el resultat de tot plegat: les dones tenim una presència molt escassa i dèbil en l'escena. Escassa, perquè som poques les que ens hi estem involucrant, i dèbil perquè sovint assumim rols passius patriarcals. Això contradiu al fet que les dones tenim capacitat i necessitat de sentir i d'emocionar-nos, i per tant ens hauria de correspondre un paper actiu en l'expressió cultural i la creació artística. I no parlem dels conceptes de cultura i art que estan sotmesos a l'institucionalització, la jerarquització i el reconeixement elitista. Ens referim a la creativitat en un àmbit alternatiu.
En primer lloc, per a identificar les mancances hauríem de referir-nos al fet que el domini patriarcal exclou a la dona de l'esfera pública, a la qual se l'ha atribuït el paper de valorització social. Això es deu a l'herència de les regles socials i morals que ens releguen a una posició infravalorada i submisa. Però, a part de ser una herència del passat, trobem que les limitacions es perpetuen i es re-elaboren a l'àmbit cultural. La cultura transmet tots aquests ideals i valors, i transmet els patrons patriarcals, que es van modificant al llarg del temps.
A nivell més concret, assenyalem que es valora menys el que fan les dones, la creació de les dones es considera inferior. Se'ns jutja amb més prejudicis, o simplement atraiem la curiositat, però no un reconeixement seriós. Hem de fer front a uns moviments culturals que universalitzen la visió androcèntrica, que estableixen criteris per a jutjar, i prejutjar, la creació artística situant la creació de les dones en un segon pla.
En segon lloc, ens hauríem de fixar en com el patriarcat determina la nostra actitud com a dones. Sovint trobem que les dones en les escenes alternatives tendim a assumir com a propis els rols que se'ns imposen. Hi ha un alt grau d'autolimitació. Prenem actituds passives que es corresponen al rol patriarcal de la dona en la cultura: volem ser jutjades per estúpids ideals estètics, ens convertim en objectes que hem d'agradar, i si és necessari, competir entre nosaltres per a agradar més, no tenim un interès propi pel que succeeix, ens convertim en simples musses inspiradores, portadores del bon gust, dels ideals de bellesa i dels sentiments,… Es projecta una imatge totalment distorsionada de la dona en els moviments culturals, perquè se'ns identifica amb un entorn de "glamour" i de falsa llibertat, d'estètica superficial, d'actituds estereotipades, d'etiquetes, de màrqueting,… i alhora, la majoria de dones es troben en la "marginalització".

MARTA (AHT-ren AA): Crec que algunes coses han canviat, per a bé, però encara queda molt per fer. Un exemple, no referit a l'escena musical sinó al material escrit alternatiu és la falta de publicacions sobre qüestions feministes. No només això, sinó que un dels pocs libelos que s'han publicat i ha rulat bastant als últims anys, *"Cansadas de..."*, personalment no m'ha agradat gens. No comparteixo les coses que es diuen, ni com es diuen i em sembla que és retrocedir en el temps i tirar per terra el treball de molta gent. Pel que respecta a

l'escena musical, els grups de ties segueixen sent una excepció (però ningú se sorprèn perquè hi haja grups només de tios) i les dones que toquen la bateria, també. I en altres àmbits, doncs què dir, l'altre dia algú comentava que en una acció en contra de les obres del AHT hi havia dones, com si fos una cosa inusual -que no ho és-. No sé, personalment estic un poc cansada de l'assumpte dels rols, crec que se segueixen repetint, que coses que pensàvem que estaven clarísssimes, tornen, que les agressions segueixen estant ací etc... No obstant això, em sembla que als espais que em moc hi ha conflictes entorn de l'autoritarisme, a la gestió del poder, que no es regeixen únicament per qüestions de gènere.

ANDREEA: No sé si el que sentisc és a causa de ser "dona" o perquè tinc un determinat posicionament polític, però crec que hi ha bastants deficiències. La música punk-hardcore és part de qui jo sóc, però més que això l'acció política i aquesta subcultura em donen l'energia per lluitar quan les coses són més serioses o difícils. Així que les deficiències estan connectades. En general la gent prefereix quedar-se "còmoda" amb el que ja té o se li dóna i encara que el punk-hardcore és un estil confrontacional i agressiu, en general veig que la gent prefereix confrontar-se amb una cervesa o alguna cosa més forta en comptes de dir allò què dol o prendre's un risc. Molts grups diuen coses com "nosaltres som antisexistes/antifeixistes/ etc", però la veritat és que al final m'importa més comportament general i les accions que es prenen que les paraules.

3. Es donen mecanismes per superar aquestes deficiències? Trobes voluntat per superar aquestes mancances?

HÈLENA (Directa): No. Des que la socialdemocràcia adoptà el discurs feminista als 80, hi ha un estancament als moviments socials respecte a aquest tema. Com ja he dit, no es passa de la repetició de les consignes de tota la vida. La pràctica feminista, que hauria de ser transversal en totes les nostres lluites (tant d'homes i dones dins dels moviments socials), es troba arraconada en dos dates, el 8 de març i el 25 de novembre. I, tot i que existeix un moviment feminista relativament fort als Països Catalans, aquest es troba aïllat doncs no interactua ni es contamina de les altres lluites.

SABELA (Guerrilha distro): Hem de saber reconèixer els avenços i el protagonisme que les dones anem recuperant. Ja siga, com comentava, organitzant concerts, creant distros o de fotògrafes. Però també hem de ser més ambicioses i anar teixint xarxes de suport i solidaritat entre nosaltres, animant-nos mútuament i sobretot tenir un espai lliure per a la creativitat, a través de la formació de grups, l'edició de fanzines, etc. Per a superar aquestes manques jo no tinc la recepta màgica (tant de bo!), però pense que una de les claus més importants està en el suport entre nosaltres. El masclisme tendeix a separar-nos, a buscar l'enfrontament i la competició entre nosaltres. Moltes vegades som nosaltres mateixes les qui no ens adonem que estem reproduint actituds masclistes que se'ns han imposat al llarg de la nostra educació; altres vegades som massa tolerants amb comentaris masclistes i lesbigaytransfòbics. És necessari combatre el més mínim traç masclista. També crec que moltes d'aquestes manques es deuen a la falta de formació ideològica, de les noies i dels nois. Hi ha moltes dones dintre de l'escena donant veritables lliçons de feminisme i no ho saben, la falta de formació els impedeix veure que ho són. Això també es veu en els nois, se senten amenaçats per un feminisme que equiparen al masclisme, com si no fos un veritable moviment d'alliberament que vol construir una societat sense discriminacions de gènere (ni de cap tipus) i que també els afecta a ells. Les dones no volem ser més que ningú, volem que existeixin persones diferents, però iguals. Per exemple, hem d'anar implicant els sectors antifeixistes en el combat al masclisme, doncs aquest és un dels trets més explícits del feixisme.

PEPA (Criatura): No, sincerament pense que en la gran majoria dels casos no es fa molt esforç per

canviar una mica de veritat. Ens encanta criticar l'explotació infantil però continuem comprant en H&M, despotricant de les multinacionals mentre et prens la teua cocacolica. En definitiva, només parlar no és cap mecanisme per a canviar res.

SUCA (Ki sap): La dona trenca amb el rol imposat en el moment en el que entra a formar part d'un projecte polític (musical, o no musical). El mecanisme s'activa així: quan una dona decideix crear o formar part d'un grup de música. Per altra banda, s'han de trencar les regles patriarcals i fer que es coneguen les posicions antisexistes, donar-les a conèixer. És cert que els homes tenen també la seua responsabilitat, però les que han d'impulsar el canvi són les dones. S'ha d'anar començant (o continuar) la lluita antipatriarcal dins de la lluita contra este sistema, i posar igualment, al capitalisme en el mateix punt de mira.

TAINA (Cojoba): Cal seguir amb el patró positiu de més i més xiques participant a l'escena. I les xiques que ja estem hem de donar suport a les altres. Jo crec que la voluntat hi és.

BORN TO HATE: Pel que nosaltres ens hem trobat, podríem dir que hi ha una molt dèbil voluntat per a superar els problemes. Sobretot per part dels nois, que no perceben aquestes mancances o bé no els hi interessa el suficient. I per part de les dones, encara tenim poca força. En general, la voluntat de donar suport a la dona en l'escena va dues direccions. Una seria la de la visió clarament feminista que, sense haver-hi una base concreta i única corrent al darrera, reivindica la participació de la dona en l'escena com a forma de trencar barreres i ocupar l'àmbit públic. Es tractaria de reivindicar i donar visibilitat a les dones, i aquesta visió estaria emmarcada en l'escena més de contracultural, més anticomercial i transgressora. I aquí trobaríem iniciatives com distribuïdores, fanzines, segells, festivals, col·lectius. Però d'altra banda, també hi ha un conjunt heterogeni de bones voluntats per a recolzar el paper de les dones en l'escena però que es queden únicament en el que seria la simbologia. És a dir, converteixen la participació de les dones en una etiqueta, en un reclam. Aquí es reprodueixen els paràmetres de la música comercial i la música feta per dones es converteix en una mercaderia o, com hem dit, en una simbologia buida. Això és el que ha passat amb el moviment de les riot grrrls o, en bona mesura, amb els Ladyfest.

ELENA (Clitocore): Cada cop més, la presència de les dones i el seu paper actiu a l'escena hardcore, que és en la que ens movem nosaltres, és més forta i, per tant, és un camí que tira endavant i es van superant les mancances. Cada cop hi ha més voluntat en fer que l'escena no discrimini, i les dones es volen implicar cada cop més. Però és un petit inici. A mesura que hi ha més referents, com per exemple noies en grups, segells, distribuïdores, organitzadores de concerts, i hi ha més iniciatives que donen suport, com els fanzines, els distris, i els festivals, les dones es "visibilitzen" més, i aquest és un mecanisme important per a superar les barreres patriarcals.

MARTA (AHT-ren AA): La veritat és que en aquests moments la meua adscripció més important és a un grup d'afinitat de 5 persones, 4 de les quals som dones. En aquest àmbit, més íntim, no percebisc cap mena de tensió i per tant tampoc esforços referents a això. En uns altres, en els quals també participe però amb una implicació menor, hi ha vegades que si i vegades que no. Com he dit abans, crec que hi ha qüestions que haurien d'estar resoltes fa temps i no ho estan, i és relament cansat tornar una vegada i una altra sobre els mateixos temes. Hi ha un abisme entre la teoria i la pràctica que ens costa molt recórrer i, d'altra banda, alguna gent sembla donar el tema per superat sense haver-s'ho currat en absolut, la qual cosa té un reflex important al dia a dia.

ANDREEA: Quan hi ha algun problema seriós dintre d'una "escena", per la mayoria de la gent és molt difícil no prendre's tot com un conflicte personal. Moltes vegades tot es transforma en un conflicte de tipus personal en comptes de parlar de manera tranquil·la

sobre el problema i tractar d'aconseguir unes solucions. No vull dir que mai hi haja voluntat, però la voluntat moltes vegades té a veure amb la manera en la qual et veu aquesta comunitat: si tens molts amics, si eres popular,... llavors la gent t'escolta més.

4. Com a dona, què t'ha aportat i en quins aspectes has crescut participant activament dins de col·lectius, grups, espais alliberats,...?

HÈLENA (Directa): Si bé he dit que es repeteixen els rols del patriarcat, també he dit que aquestos es fan en menor mesura, i per tant, els col·lectius i espais alliberats m'han permès viure i expressar-me d'una manera molt més lliure que fora d'aquests entorns. A més, he trobat moltes altres dones que compartien les meues inquietuds i sentiments respecte a les qüestions de gènere, amb les que he pogut debatre i entendre'm un poc més a mi mateixa i a la resta de dones i formar un discurs propi que m'ajude a combatre el masclisme en el dia a dia.

SABELA (Guerrilha distro): A nivell personal, l'autoestima i veure que pots fer el que et proposes. Només per això ja val la pena. A causa de l'educació que rebem, les dones tenim una falta d'autoestima i seguretat en nosaltres mateixes molt gran. Tenir qualsevol tipus d'iniciativa (siga tocant en un grup, escrivint per a un fanzine…) és directament aplicar el feminisme amb el DIY a la teua vida diària. Ajuntar el *"Do it yourself"* amb el *"We can do it"* i reinventar-lo tot. Aprens a veure el món d'altra manera i a superar dificultats amb el major enginy possible. Sembla increïble però és la realitat.

PEPA (Criatura): He crescut en aprendre que si vull alguna cosa no he d'esperar que m'ho done ningú (fes-ho tu mateixa); valors com cooperar i compartir -i a més amb gust és genial-, siga amb els meus amics o amb les meues amigues. Com a dona, he après a ignorar les barreres que de vegades vam edificar nosaltres mateixes en excloure'ns entre nosaltres basant-nos en el gènere. Som diferents però no incompatibles!

SUCA Ki Sap:

"La dona trenca amb el rol imposat en el moment que entra a formar part d'un projecte polític"

BORN TO HATE:

"En l'escena musical no hi ha debat perquè la gent no és receptiva a aquesta reflexió. En general, la gent no és receptiva a cap reflexió, està pendent d'altres coses com la moda, l'estètica, la festa..."

SUCA (Ki sap): Ki Sap m'ha aportat la possibilitat de "treballar" en equip, amb tot el que això comporta (assemblees, resolució de conflictes, experiències, etc.), de donar forma a un projecte comú, compartit i autogestionat, de crear música i entendre-la com a arma de lluita. Hem conegut altres projectes polítics, grups, centres socials ocupats, col·lectius, etc. Ens enriquim conjuntament. I com a dona, m'he reafirmat més amb la lluita feminista, antipatriarcal i anticapitalista.

TAINA (Cojoba): Doncs com vaig dir abans, el participar en tot això m'ha ajudat a aprendre de l'autogestió, cultures, lluites polítiques, feminisme,... L'estar en un grup ja per 13 anys produint els nostres propis discos i el viatjar a tocar a diferents països és una mica el que m'ha fet créixer moltíssim. En el punk he après de tot, des de com cantar una cançó fins a com transportar al grup per tres països en busos i trens. M'he adonat que puc fer tot allò que em propose.

BORN TO HATE: Aquesta pregunta és difícil de contestar en el nostre cas. Com a dones, no ens donem compte de tot el que s'ha hagut de lluitar per a poder assolir la llibertat que tenim. Abans les dones no sortien de casa i gairebé no es reunien col·lectivament, i ara ja hem superat les limitacions de l'espai privat i podem participar en diferents àmbits sense les restriccions que abans hi havia. La participació ens realitza com a persones, i estem acostumades a fer-ho per voluntat pròpia, però no hem d'oblidar que és la lluita la que ens ha permès això, i que encara hi ha moltes barreres per a superar.

ELENA (Clitocore): Amb una mica d'interès personal, totes aquestes experiències són enriquidores. Participant activament estem aconseguint posar veu a les nostres inquietuds, a no estar aturada ni silenciada, i això és gratificant. Es veu una incidència pràctica i una resposta generalment positiva per part de la gent. Estem contribuint a normalitzar el fet que les dones estiguem implicades a la música, estem demostrant que ho podem fer, fet que està encara molt qüestionat. En l'escena, la filosofia "fes-ho tu mateixa" ens porta a desenvolupar aspectes que generalment es troben en mans d'*especialistes* i sovint homes, i és gratificant fer-ho de manera no professional. A nivell del fanzine, el primer de tot és que anem aprenent a fer coses que no havíem fet fins ara: escriure, pensar, traduir, maquetar,.. Amb el fanzine també anem prenent contacte amb iniciatives i persones amb les que tenim punts en comú, i es va construint una petita xarxa (aquest n'és un exemple). Veiem com la nostra feina té difusió i alhora ens impliquem amb altres iniciatives i col·lectius. És curiós també veure com el Clitocore irromp en àmbits que no formen part de tot aquest moviment contracultural, ja que ningú s'espera que en un fanzine que s'entrevista a Madball es parli de feminisme.

MARTA (AHT-ren AA): No em puc pensar a mi mateixa sense aquests espais, ni com dona ni com persona. Han estat, són i seran espais i temps per a la discussió, reflexió, intentar canviar des d'allò quotidià i he après molt. Malgrat que hi haja problemes, crec que hi ha un aprenentatge col·lectiu res menyspreable. Encara que segueix hi havent vegades que costa creure el que es pot arribar a veure, i això a l'escena musical segueix estant molt present (tant damunt com sota escenari). En tot cas, durant el temps que vaig viure en Barna vaig coincidir en diferents espais amb gent més jove i vaig tenir la sensació que bona part dels tios s'estaven currant aquestes coses de debò, que tenien unes actituds i un manera de relacionarse i afrontar la vida bastant diferent a la de bona part dels homes amb els quals jo vaig començar a currar en col·lectius.

ANDREEA: Malgrat que hi hagen problemes a l'escena punk-hardcore, la veritat és que això jo no m'ho deixe de cap manera :)... He trobat un munt de gent bona i gairebé tots els meus amics els he aconseguit mitjançant l'escena punk-hardcore anarquista. És una cosa que porte molt a dintre meu, a les meues venes. També com a xica, ha estat important per mi estar en una comunitat que no nega l'agressivitat. D'alguna manera no sé si puc dir exactament en quins aspectes perquè

no sé si aquests estan separats d'altres parts de la meua vida. Trobar tot això m'ha fet no sentir-me tan sola, m'ha donat l'oportunitat de tenir unes converses des d'altres punts de vista i no haver de defensar les meues opinions o justificar-me sempre. D'altra manera, algunes vegades sentisc que quan estic en aquests llocs la gent s'oblida del que hi ha per fora, de la "realitat". Però trobe que jo no podria ser la mateixa sense haver trobat aquesta escena, fins i tot amb les seues mancances.

5. Sovint dins del "rotllo", "l'escena" o els col·lectius s'acaben per reproduir conductes o actituds típicament patriarcals (actituds sexistes, homofòbia, agressions,...), justament en uns espais on se suposa, "teòricament", que hi ha una visió molt clara al respecte. Què passa amb això? Com es poden treballar aquests conflictes des del vostre punt de vista?

HÈLENA (Directa): Com ja he dit, cal desenvolupar una pràctica feminista transversal. D'entrada, calen espais únicament de dones per tal de poder buscar les eines per combatre el problema, però també calen espais d'homes que, tot i que en menor mesura, també són víctimes de les imposicions de gènere (o ser un super "mascle" és fàcil?). Una vegada dones i homes puguen parlar en llibertat, podran identificar els problemes i, potser, les possibles solucions. D'aquesta manera resultarà més fàcil trobar l'espai comú on implementar-les.
Cal també una tasca important de comunicació: fer entendre quines actituds esdevenen "violència de gènere" (no cal que siga violència física). Potser caldrien tallers a més dels grups de reflexió, però per a tot açò és necessari que el moviment entenga la importància d'aquesta lluita, i aquesta és la part més complicada.

SABELA (Guerrilha distro): De vegades l'opressió de la societat és tan gran que ens "refugiem" en l'escena polític-musical per a poder respirar un poc. El que passa és que l'escena no és aliena a la societat masclista, capitalista i espanyolista que ens obliguen a viure. I és normal, encara que no desitjable, que es reprodueixin actituds i comportaments intolerables. Ací és on no podem acceptar cap humiliació més.

PEPA (Criatura): Per això afirme que l'escena no existeix, perquè les actituds i els rols són una reproducció del patró capitalista i patriarcal. Què passa amb això? doncs que deixa clar que moltes coses són només de boqueta; i a l'hora de la veritat, que és el dia a dia, estem vivint, permetent i per tant perpetuant tot allò que critiquem i diem odiar, tot això que cridem a les nostres tornades, i vam escriure en fulles fotocopiades o vam pintar en els carrers com una mica contra el que lluitar.

SUCA (Ki sap): Falta molt de treball antipatriarcal dins dels espais. Les dones, no sols hem de participar en grups de música, també als moviments socials i espais alliberats, precisament per a impulsar aquesta lluita antipatriarcal, per passar de la teoria a la pràctica, impulsar la pràctica. Tots i totes estem crescudes al mateix sistema de valors. Canviar-los no depèn únicament de que els espais es definisquen com antipatriarcals, o feministes; depèn, sobretot, de què s'estiga impulsant la lluita antipatriarcal.

TAINA (Cojoba): Hi ha moltes escenes on el ball del *palo macho* de punys i puntades és acceptat en general fins i tot per les dones, que també ballen bastant rudes. Però això és més en l'escena de hardcore o *machocore* com li diuen alguns, je, je... Jo en eixa escena no participe, així que no puc exigir-li a eixes xiques que no imiten als homes. A l'escena hc/punk, crec que és qüestió que la gent es pose d'acord i condemne actes sexistes i així tothom va prenent consciència. He vist que funciona.

BORN TO HATE: Ens equivoquem quan suposem que aquests espais o àmbits dels que parles són sempre antipatriarcals. Poden estar completament impregnats de masclisme. Creiem que no ens hem ocupat prou d'aquesta qüestió. Les dones ens hem acostumat que, quan ens trobem amb actituds masclistes, o les ignorem i passem, o bé fugim d'allò i marxem a un altre espai (físic o

relacional). No ens podem enfadar o barallar amb absolutament tot i tothom, però hem d'entendre que si no posem de la nostra part i ens enfrontem al masclisme les coses no canviaran soles. Hem de rebutjar els actes o comentaris masclistes, de manera col·lectiva si és possible, però també a nivell personal, perquè és on ens afecta més. La manera de fer-ho seria buscar un suport mutu per donar-nos compte que totes aquelles experiències personals tenen molt en comú, i és que el patriarcat no ens afecta a les nostres vides privades sinó que forma part del conjunt de la societat. Hem de reforçar aquests vincles entre les persones que rebutgen les conductes patriarcals per a vèncer l'aïllament i les reticències típiques del patriarcat.

ELENA (Clitocore): És molt difícil. Nosaltres en concret estem dins de l'escena hardcore, que potser té més conductes d'aquest tipus. Comentaris sexistes, actituds masculines que es basen en demostrar qui és el més *macho*, en demostrar que són tios durs, forts i violents. Però creiem que, des d'altres escenes, la visió sobre les actituds al hardcore està exagerada i que hi ha molts prejudicis, ja que es tracta d'una música dura. El rerefons de tot són les relacions personals, el suport i solidaritat mútua, el comptar amb els altres i estar participant en quelcom col·lectiu més enllà de l'individualisme. No es tracta de ser tios que realcen la seva masculinitat. Però som plenament conscients de les conductes masclistes: molts tios de grups de renom tracten a les ties com a objectes, i tenen una actitud plenament sexista quan utilitzen la imatge de les dones com a objectes sexuals. És molt difícil treballar aquests aspectes perquè el patriarcat està ficat a les ments de la gent, de dins i fora de l'escena. En una entrevista que vam fer a Rachel Rosen de Most Precious Blood ens va comentar que una revista de música va treure un número titulat "les dones més calentes del metal" i que ella, indignada, es va proposar fer alguna cosa. Però la conclusió que en va treure és inútil enfrenar-s'hi amb les seves pròpies regles del joc. Si hi ha revistes fent aquestes coses estúpides, cal fanzines amb una visió feminista. Si hi ha bandes que treuen pits i culs als vídeos y webs per a vendre's, cal dones als escenaris a tocant i demostrant del que són capaces. Si hi ha bandes que diuen comentaris masclistes estúpids com *"no clit in the pit"*, cal fer-ne broma i utilitzar un nom com Clitocore. Hem de jugar al nostre propi joc.

MARTA (AHT-ren AA): Primer dir que la visió no és tan clara, que estem impregnades i impregnats de patriarcat i que, el que hauria de ser un treball i un qüestionar-se les coses diari, moltes vegades es deixa de costat perquè hi ha coses més importants. Altra història és que ens costa pegar tocs. Sembla que no li podem dir a algú amb tranquil·litat que hi ha coses que fa o diu que no ens agraden i explicar per què. No estic parlant ara d'agressions o d'actituds extremes, sinó de qüestions més subtils, però que estan ací i de les quals ens costa parlar. I a això cal afegir-li la dificultad que tenim per admetre que una persona amb la qual compartim espais, treball polític, amistat puga comportar-se de determinades maneres. Jo crec que si enteng uerem el donar tocs (de bones maneres i per a estar totes i tots millor) com una part d'aquest treball polític i admeterem i reflexionarem sobre els que ens donen, tot aniria millor. Pel que respecta a les actituds extremes, les agressions, etc... no haurien de cabre als nostres espais.

ANDREEA: El que veig és que la gent no està pensant de debò. Sempre es parlen moltes coses, es crida "antisexisme/antihomofobia/...", etc. Però cridar-lo no és el mateix que viure'l. L'única manera de treballar aquests conflictes és parlar de debò i tenir moltes discussions, no sempre des d'un mateix punt de vista. Moltes vegades la gent o és molt reaccionària, o no diu gens perquè té por dels altres si no té la mateixa visió. Per exemple, jo no sóc feminista, no em definisc així, o anarca-feminista; però si que sóc antisexista i moltes vegades la gent espera que jo, com a xica anarquista, m'haja de definir com a feminista i no em sembla just. Per mi el problema major són les actituds moralistes. Moltes vegades me n'adone que al moviment hi ha tantes actituds moralistes com a la "societat en general" i això sí em fa sentir-me aïllada.

6. Trobes que l'escena política o musical en la que et mous es receptiva als debats, qüestions i/o conflictes de gènere? ¿què penses que condiciona aquesta major o menor receptivitat?

HÈLENA (Directa): No, de fet crec que aquest debat és un repulsiu de la que la majoria fugen, especialment els homes. Crec que en els moviments socials hi ha un problema a l'hora de debatre sobre qüestions que ens col·loquen en una contradicció. Ser part del problema és un problema en si mateixa. Auto-reconèixer-se com a opressor o opressora resulta difícil de pair. Els moviments socials només volen parlar d'aquelles coses on els "bons" i els "roïns" tenen una identificació ben clara.

SABELA (Guerrilha distro): Connectant amb la resposta anterior, hem de generar debats, parlar, tenir informació i compartir idees. Els debats oberts, seriosos i sincers són molt importants. De vegades hi ha gent que té vergonya de dir el que veritablement pensa per no ser "políticament correcte" o que simplement ni pensen i passen a reproduir el que el capitalisme espanyol espera que diguin. La (in) formació és imprescindible, pensar i debatre sobre moltes qüestions sense informació provoca malentesos i pèrdua de temps. Per això des d'ací anime a totes les persones per a formar-se, en qualsevol camp que els interesse, siga un corrent de l'esquerra, les lluites autodeterministas, l'alliberament sexual, o el hardcore dels 80 d'un poble perdut als Estats Units, però cal formar-se, tenir curiositat. Quant a l'escena política que em moc, almenys en el meu corrent, el antipatriarcat i feminisme estan molt assumits per part de la majoria de les persones, encara que sempre hi ha actituds per canviar. Però la receptivitat sol ser molt gran perquè existeix voluntat per a la formació ideològica, i de crítica constructiva a l'establert. I quant a l'escena musical, pense que aquests debats no es donen tan explícitament. I quan es debat al final tothom diu que sí, que està en contra del masclisme (en el millor dels casos), altres callen, i sempre hi haurà el ximple de torn que diu que les dones estem més afavorides que els homes, o coses pitjors.

ELENA Clitocore:

"(A les dones) ens hauria de correspondre un paper actiu en l'expressió cultural i la creació artística. I no parlem dels conceptes de cultura i art que estan sotmesos a l'institucionalització, la jerarquització i el reconeixement elitista. Ens referim a la creativitat en un àmbit alternatiu. "

PEPA (Criatura): Jo crec que en general la receptivitat no és dolenta, si hi ha alguna xerrada o debat, el personal dóna la seua opinió i participa, però en ocasions el conflicte pot ser més proper que tot això i no som capaços d'identificar-lo.
Crec que si que hi ha avanç en termes de respecte, però hi ha posos de molts segles enrere que estan tan arrelats cultural i socialment que es deixen entreveure de primer moment.

SUCA (Ki sap): Sí que és receptiva, però quan més desenvolupada estiga la lluita antipatriarcal en els espais i en els grups, més receptiva serà.

TAINA (Cojoba): Doncs encara que en la qüestió de gènere s'està àmpliament d'acord -encara que de vegades només de boca- que el sexisme és dolent i que dones i homes tenim la mateixa capacitat, el moviment tendeix a ser bastant rígid d'ideologia en molts altres temes. En general, hi ha una línia bastant rígida en definir què és o no és ser un bon punk o un bon anarquista.

BORN TO HATE: En l'escena musical, no hi ha debat perquè la majoria de la gent no és receptiva a aquesta reflexió. En general, la gent no és receptiva a cap reflexió, està pendent d'altres coses com la moda, l'estètica, la festa, etc. I s'oblida el missatge que hi ha darrera de la música. D'altra banda, quan la música té missatge, tampoc es pot dir que aquest comporti sempre una reflexió sobre les injustícies socials. En l'exemple de la qüestió del gènere, sempre queda molt bé que les bandes tinguin cançons sobre les dones maltractades o la submissió de les dones. La gent és receptiva al tema en la mesura que no és políticament correcte no fer-ho, ningú vol declarar-se obertament masclista. Tothom diu tractar a les dones i als homes per igual, però això moltes vegades significa realment una manca de sensibilitat sobre el tema. Quan es planteja la qüestió en més profunditat i toquem actituds o prejudicis habituals, la gent ja no és receptiva. Tots els estereotips patriarcals pesen molt, són herències que condicionen plenament la manera de pensar. Quan més sensibilitat hi ha per preocupar-se dels problemes socials i menys importància tenen l'ego de les persones i les modes estúpides, més receptivitat hi haurà respecte l'alliberament de la dona. D'altra banda, és més fàcil quan hi ha hagut més iniciatives per a reivindicar la qüestió de gènere, és qüestió d'anar avançant.

ELENA (Clitocore): Com ja hem comentat abans, nosaltres estem en una escena especialment poc receptiva a la qüestió de gènere, però també està especialment amenaçada per les modes, la comercialització, l'individualisme i la superficialitat, fets que també dificulten aquesta receptivitat. Volem fugir del victimisme, deixant de queixar-nos, i volem veure què podem fer. Hi ha un buit molt gran en la participació de les dones al hardcore i de lluita feminista en el mateix. En la mesura en que anem omplint aquest buit, en que anem plantejant els temes que quedaven ignorats, en que anem fent coses, la receptivitat augmenta. No és el mateix una escena com la brasilenya, amb més tradició de fer això, que d'altres llocs on les coses van més lentes. Potser ara hi ha prou iniciatives i és un bon moment per a plantejar, des d'àmbits com el vostre fanzine i distri, aquestes qüestions.

MARTA (AHT-ren AA): Començaré pel final. Crec que el major condicionament és el treball que cadascú ha fet, col·lectiva i individualment. D'altra banda, i de manera per mi inexplicable, hi ha persones que creuen que això del sexisme és aigua passada i que ja està tot superat. Em sembla que aquesta és una barrera important, perquè dificulta molt la discussió i la reflexió sobre les pròpies actituds i les maneres de fer col·lectives. Com sempre, és més difícil parlar sobre com som i com ens comportem que sobre quan anem a pegar cartells o a quin grup cridem per fer un concert. En tot cas, desgraciadement, sembla que en el tema de la resolució de conflictes no hem avançat massa.

ANDREEA: D'alguna manera si és receptiva, ben bé a un nivell més o menys superificial, però no hi ha molta gent que siga oberta d'una manera mes

profunda. Aquesta "major receptivitat" precissa que un o una lluite amb sí mateix si sempre ha estat privilegiat. Amb "privilegiat" vull dir que no tots i totes ens confrontem amb les mateixes qüestions i conflictes de gènere, i sé que no és senzill preguntar-nos o parlar d'això, quan altra gent no té aquesta oportunitat de triar si volen o no qüestions i conflictes.

7. Penses que seria necessari un replantejament de les qüestions i debats de gènere per part dels xics/homes del "rotllo", "l'escena", col·lectius,...?

HÈLENA (Directa): Evidentment. Com ja he dit abans, a més d'opressors (les dones també ho som), ells també son víctimes del sistema patriarcal.

SABELA (Guerrilha distro): La millor de les lliçons és amb fets concrets i amb un discurs sòlid. Tots els homes, sense exclusió, es beneficien del masclisme, per això és normal que no es preocupen per com ens afecta a les dones. Primer perquè ells no ho sofreixen, i segon perquè s'aprofiten, encara que siga indirectament. Amb això no vull dir que no hi haja companys que se solidaritzen amb nosaltres, perquè els hi ha i els ha d'haver. Sense les dones no hi ha Revolució. En realitat, el que hem de qüestionar és què és ser home i què és ser dona. Perquè molts pensen que com més força demostren en el *pit*, més "home" són. I jo això no ho vull. Vull persones solidàries, compromeses, disposades a ajudar i a construir un moviment divers, madur i amb espai per a totes les persones que volem canviar aquest món.

PEPA (Criatura): La qüestió del gènere no es deu tractar de manera diferent entre gent del rotllo i gent del no-rotllo basicamente perquè aquesta gent és la mateixa però amb pantalons caiguts o integrants d'algun col·lectiu amb prestatgeries de l'Ikea. Bueno, potser m'estic passant, no pretenc ser una agonies sinó transmetre una mica de base com és que l'actitud que duus a la teua vida en general és la que ha de canviar el món o a contribuir que continue així o empitjore, i que l'escena no pot existir si està formada per gent que parla i no actua, o que s'embardissa en teories inaplicables al present, a avui, que és dissabte i estic responent a aquesta entrevista des del treball, per exemple. Estic un poc crítica... puf!... No sé...

SUCA (Ki sap): Si tenen la necessitat, sí.

TAINA (Cojoba): No és qüestió de replantejar debats. No cal cercar-li les cinc potes al gat. Ja sabem el que es necessita: el que ambdós sexes es tracten amb respecte i es donen suport. Els homes a l'escena tenen la responsabilitat d'ajudar a educar a altres homes per a eliminar el sexisme. De la mateixa manera, les dones tenen la responsabilitat d'estar actives en l'escena i no reduir-se a ser un apèndix del xic que toca en una banda.

BORN TO HATE: En primer lloc, seria necessari que el plantejament d'aquest tema hi fos present, amb els enfocaments que siguin. Perquè ara no hi és. Hauríem de qüestionar-nos a nosaltres mateixos/es, com reproduïm en el nostre entorn els rols patriarcals. A partir d'aquí, quan hi hagi més consciència i els tios (i les ties) estiguin més disposats al debat, llavors hauríem de plantejar quines serien les línies realment antipatriarcals. Hauríem de reflexionar sobre quin tipus d'igualtat necessitem, sobre com aconseguir que les dones tinguem una presència normalitzada sense assumir rols masculins, replantejar també els rols femenins i masculins, etcètera. És molt necessari que els tios també s'impliquin en aquesta qüestió, que prenguin consciència.

ELENA (Clitocore): S'han de plantejar i replantejar moltes coses. El primer que cal, és que hi hagi sensibilitat sobre la qüestió i que el fet de ser feminista i plantejar la qüestió feminista no creï un rebuig d'entrada. No és políticament correcte treure un debat de gènere, fins al punt que ens acusin de voler imposar un domini de les dones sobre els homes o de dir-nos "feministes de postal" sense haver conegut els nostres arguments.

Tenim raons i motius de sobres per reivindicar el feminisme, però hi ha molta gent no ho vol veure. En segon lloc, caldria canviar moltíssimes visions sobre la qüestió. Per exemple, hi ha tios que descobreixen que les dones poden fer-ho igual de bé que els homes, com si això fos un gran descobriment. O actituds de sobreprotecció a les dones de l'escena i paternalisme, de donar-nos avantatges que no necessitem i que ens perjudiquen, d'explotar la nostra imatge per tal d'atraure l'atenció però no per a difondre el nostre missatge; i d'utilitzar-nos per a legitimar l'escena (per exemple, el hardcore no és masclista perquè a Walls of Jericho hi canta una noia). D'altra banda, també es deixa de costat moltes coses que fan les dones i que no són tan visibles i que no criden tant l'atenció, però que estan darrera de l'escena. I, també, s'ha de trencar amb el plantejament de que, si crec en la igualtat dels homes i les dones, no he de reivindicar la qüestió de gènere perquè no em cal.

MARTA (AHT-ren AA): Per descomptat, la construcció patriarcal de la identitat de gènere ens afecta a unes i a altres (de maneres diferents, però en tot cas estrenyent) i els homes tenen bastant a dir i fer.

ANDREEA: Aquest replantejament sí crec que és necessari per totes les parts perquè si volem canviar alguna, ho haurem de fer tots i totes. I alhora també crec que és important que cada un o una pense per sí mateixa i no sentir-se completament pressionats o pressionades per no tenir les mateixes opinions i respostes.

8. Per anar acabant, una pregunta de "manual fanzinero". Quins treballs de dones o grups de dones (ja siguen activistes feministes, escriptores, grups musicals de dones (o mixtes), col·lectius feministes, artistes,...) t'han influenciat o d'alguna manera t'han marcat (ja siga pel discurs, contingut, estètica,...), i recomanaries?

HÈLENA (Directa): Buf! Moooolts.... us deixe unes webs on podeu trobar molts textos de diferents autores que m'han marcat:
Mujeres en red, www.mujeresenred.net
Ca la Dona, www.caladona.org
Escalera Karakola, www.sindominio.net/karakola
Guerrilla Girls, www.guerrillagirls.com

SABELA (Guerrilha distro): El meu gran referent són Bulímia, punk feminista de Brasil. Em van marcar moltíssim, tenien unes lletres i una filosofia impressionants, i en gallec-portuguès! El moviment Riot Grrl també em va influenciar molt, Bikini Kill i el "Rebel Girl" que àdhuc em posa els pèls de punta. Tribe 8, que feien queercore, també són un exemple lèsbic important. Amb les Guerrilla Girls vaig sentir amor a primera vista, recomane un llibre que van publicar fa uns anys sobre estereotips femenins. Últimament m'estic interessant bastant per artistes feministes, com Judy Chicago, que és un poc freak però està bé. De formació marxista, Alexandra Kollontai és un referent indiscutible, juntament amb Rosa Luxemburg, encara que aquesta no treballés directament en el front feminista. I ara estic aprofundint en la teoria queer amb Judith Butler.

PEPA (Criatura): Musicalment m'han "tocat" moltíssims grups en els que hi ha xiques, des de gent que he conegut, compartit escenari i idees, fins a grups que m'agraden i he anat descobrint, mes o menys: Harum Scarum, Disface, Shanon Wright, Catharsis, és que hi ha un munt de grups i de molts pals eh? Escriptores-lluitadores: Mujeres Creando de Bolívia, Naomi Klein, Marguerite Dures, jo! quants noms es poden posar? és tan dur triar... o triar improvistadament, clar... Unes altres: la meua mare, la meua iaia, i altres dones de les quals he pogut aprendre un munt de coses i que m'han influenciat en tot, des de tocar la bateria, ballar, fins a fer una cançó, un vestit o lluitar per alguna cosa.

SUCA (Ki sap): Val, allà vaig, segur que em deixe alguna, comence per les cantants: l'Aretha Franklin, Ella Fitzerald, Erykah Badu, Marcia Griffits, Chavela Vargas, Sister Carol, la Sorkun, la Keny Arkana, la Ari, la Mala, Dnoe, ... Els grups:

The Breeders, Wemean, Kashbad, Hechos contra el decoro, Skaparapid, Visión Túnel, 99 pose, BKC, ... Escriptores: Toti Martinez de Lezea, Marion Zimmer Bradley, Dulce Chacón, Josefina Aldecoa, Mercè Rodoreda, Phoolan Devi, Casilda Rodrigáñez, Julia Varela, Giocconda Belli, ...

TAINA (Cojoba): He de començar aquesta resposta aclarint que qui primer em va animar a participar a l'escena van ser els meus amics, -així com ho estàs llegint-, van ser els meus amics, no van ser altres xiques. Honestament et puc dir que les xiques eren les que més obstacles em posaven en el camí al principi. No va anar fins a anys després que, gràcies a les gires a altres països, em vaig adonar que hi ha moltes dones molt talentoses participant en el punk. Em vaig adonar que existien xiques punks que donen suport a altres xiques i no es redueixen a ser la que li carrega la guitarra al nuvi. Això per a mi va ser una revelació i una gran inspiració. Una cosa és que tinguera els discos de grups que no conec en persona com Lunachicks o Jingo de Lunch (que m'encanten), però altra cosa era veure dones en l'escena treballant muscle a muscle amb els xics, participant en bandes, fent zines, organitzant concerts, duent distris, etc, etc. Així que la llista de xiques que m'han influenciat és llarguíssima. Cadascuna de les dones actives a l'escena que he conegut a través de la banda m'han influenciat. Absolutament totes. Ara jo tracte d'ajudar a altres xiques perquè vegen que no hi ha excuses per a no participar.

BORN TO HATE: En el nostre cas, tenim pocs referents femenins, Walls of Jericho i Most precious blood a nivell de bandes de música. El cert és que la gran majoria dels referents musicals que tenim són tios i manquen referents femenins. Fins i tot algunes ties copien els tios en estètica. En altres corrents, com el punk, hi ha referents, però en el hardcore no hi ha gaires bandes ni col·lectius. La veritat és que ens obrim camí com podem. El que també passa és que la participació de les dones no és una cosa gaire visible, per exemple nosaltres hem conegut a noies dins l'escena i ens hem recolzat i influït mútuament, però no formen

MARTA (AHT-ren Aurkako Asanblada):

"Hi ha persones que creuen que això del sexisme és aigua passada, i aquesta és una barrera important perquè dificulta molt la discussió i la reflexió sobre les pròpies actituds i maneres de fer col·lectives"

ANDREEA (Indymedia-Romania):

"M'importa més el comportament general o les accions que es prenen que les paraules"

part de projectes visibles o estan a bandes poc conegudes. Hi ha tot de noies al darrera mantenint viva l'escena i que no són visibles, però fan coses importants. A nivell de bandes i segells amb noies, de col·lectius, iniciatives i corrents feministes, etc, el fanzine Clitocore va recopilant-ne informació i en els seus números podràs trobar referències i contactes.

ELENA (Clitocore): Per tal de centrar-nos en el nostre terreny, hi ha diferents treballs que ens han servit de referent, però no vol dir que ho compartim. Per citar alguns exemples diversos i inconnexos, els nostres referents han estat els Ladyfests, el moviment Riot grrrl, el lema "not just boys fun", el segell Emancypunx, Mujeres preokupando, la Candace de Walls of Jericho, la Rachel de Most precious blood,... Poc a poc hem anat sumant influències.

MARTA (AHT-ren AA): Això sí que és difícil. Hi ha un munt de gents i referències. Personalment em va marcar molt el treball de coordinació que vam fer entre diferntes grups de Barna als noranta i fa poc em va arribar a les mans un dossier amb textos de llavors i d'ara. Per esmentar una mica coses d'actualitat, el llibre "Teoria King Kong" de Virginie Despentes, com una metàfora i ampliació d'horitzons; per tractar de superar el dualisme, Donna Haraway. Ja veieu que tire més per les lletres... Pel que respecta a la música, des de Belladona fins a Brida hi ha un miler de referències, algunes de les quals ja s'han parlat en aquesta entrevista.

ANDREEA: Voltairine de Cleyre, Emma Goldman, Simone de Beauvoir, la teòrica i filòsofa Isabelle Stengers, la cineasta Chantal Ackerman, les Mujeres Libres, algunes de les meues professores i les poques però autèntiques amigues que tinc... Tot i que també vull dir que en general tots els que m'han donat suport (no importa de quin gènere parlem) i m'han fet pensar, m'han marcat de forma especial.

9. Què opines sobre aquesta mena d'entrevistes? ¿quines mancances hi trobes?

HÈLENA (Directa): Si l'objectiu és generar debat, em semblen genials. Que he de fer un forat a l'agenda per poder contestar-la, tot siga per la causa .

SABELA (Guerrilha distro): Estic agraïda de que se'ns donen espais d'expressió i visibilitat a les dones de l'escena i vull agrair a Comú per l'oportunitat de participar en aquesta edició. Espere que més d'una s'anime a fer alguna cosa després de llegir-les!.

PEPA (Criatura): En general quan em trobe amb aquesta classe d'entrevistes em sol saber bastant mal, la veritat, perquè en la meua quotidianitat no hi ha una diferenciació ni barrera ni discriminació per gènere, i aquesta classe de preguntes "m'obliguen" a posar-me en situació diferent a la meua real. No estic sent insolidària amb el problema de gènere que hi ha i que pateixen tantes dones, però com em pregunteu el meu punt de vista, he de parlar sobre la base de la meua experiència personal siga com siga. Per descomptat que pense que moltes vegades hi ha conflictes per falta de respecte, però intente no tractar el tema de diferent manera si el conflicte es desenvolupa dins o fora del "rotllo" perquè no sé on comença i on acaba l'esmentat "rotllo". L'he contestat encantada eh? i a més agraïda que hageu contat amb mi. Si puc aportar una mica amb la meua opinió o dient el que pense del tema, m'alegre un munt. Gràcies per enviar-me les preguntes i espere que no penseu que sóc una rondinaira, i sentisc si al contestar no em cenyisc massa a la pregunta, ja que em costa una mica explicar allò que sentisc repecte a alguns temes. Un *besico* i salut a totes.

SUCA (Ki sap): M'agrada veure que existeix la inquietud de saber o reflexionar sobre aquest tema, i que permeta posar en comú les diverses opinions que tenim les diferents dones que hem participat en la entrevista. És imprescindible difondre les postures crítiques amb el patriarcat i el capitalisme. La revolució social i sexual van de la mà.

TAINA (Cojoba): Personalment em sembla molt bé que s'estiga donant èmfasi a la participació de les dones a l'escena. Ens estem donant a conèixer cada vegada més i estem provant que no marxarem d'ací. Som una part important de l'escena i això no ens ho lleva ningú. El que sí diria sobre aquestes entrevistes (en general) és que, almenys en la meua experiència, encara van en actitud de "pobretes les xiques, que mira com els mascles sexistes no les deixen participar" a pesar que ja hem arribat bastant lluny (i el que falta, ve ja). A mi cap tio m'ha posat obstacles, cap m'ha dit que no hauria d'estar en una banda, cap m'ha dit que no puc fer el que em propose, i si ho fa es fot perquè no assolirà res. A mi si algú, xica o xic, em ve a dir que no puc fer açò o allò simplement perquè sóc dona, doncs els comandament al carajo i seguisc el meu camí d'allò més feliç. No necessitem el permís de ningú per a participar.

BORN TO HATE: Està molt bé per a incitar a la reflexió sobre un tema que ens afecta molt i que molta gent ni es para a pensar. A més a més, la reflexió és bastant profunda, moltes vegades en els fanzines i entrevistes t'hi trobes una quantitat de tòpics i missatges repetitius i superficials. Ens ha semblat interessant que vinculeu allò musical amb l'àmbit social i reivindicatiu, ja que el vostre projecte respon a aquest plantejament. Les mancances, potser que heu enviat les mateixes preguntes a les diferents entrevistades i algunes qüestions no ens toquen tant de ple a totes.

ELENA (Clitocore): Ens semblen una bona oportunitat, és de les primeres vegades que veiem que algú tracta aquest tema a la nostra terra, i ens sembla interessant compartir aquest espai amb altres companyes. L'únic, que no sabem què han contestat les altres. Moltes gràcies.

MARTA (AHT-ren AA): Estic contestant, així que malament no em sembla. De totes maneres, per què les persones que apareixem i no altres? Més que mancances, que estic escrivint a tota hòstia i segur que em deixe moltes coses al tinter. En tot cas, crec que cal currar-se el tema i en aquest sentit tant l'entrevista com el plantejament del zine em sembla postiu. Una salutació i ànim.

ANDREEA: No tinc una opinió fixa. He de dir que una entrevista així em fa pensar i també em fa voler llegir les respostes de les altres xiques. Per altra banda, és també una manera de comunicar i d'aconseguir contactes.

MÉS INFO:

AHT-ren AURKAKO ASANBLADA:
www.sindominio.net/ahtez

BELLA MÀFIA FEST:
www.myspace.com/bellamafiahcfest

BORN TO HATE:
www.myspace.com/borntohate

CLITOCORE'ZINE:
www.clitocore.blogspot.com

COJOBA:
www.myspace.com/cojoba

CRIATURA:
www.myspace.com/criatura

CSA ARREBATO:
www.myspace.com/csaarrebato
arrebato.noblezabaturra.org

DRAMA:
www.myspace.com/drama

GUERRILHA DISTRO:
www.myspace.com/guerrilhadistro

INDYMEDIA ROMANIA:
romania.indymedia.org

KI SAP:
www.myspace.com/kisapband

LADYFEST ROMANIA:
www.myspace.com/ladyfest_romania

SETMANARI DIRECTA:
www.setmanaridirecta.org

STRENGTH&COURAGE'ZINE:
www.myspace.com/xstrengthandcouragex

VISIÓN TUNEL:
www.myspace.com/visiontunel
www.nohayluzalfinaldeltunel.net

Xarxa Feminista de la Plana: avançant com calamars

Funcionant des del 2007, la Xarxa Feminista de la Plana ha suposat tot un nou espai revulsiu dins l'escenari dels col·lectius socials a la nostra comarca. Aportant nous llenguatges i formes d'intervenció a les dinàmiques locals, han configurat un col·lectiu obert, heterogeni i en construcció permanent, dinamitzant de forma especial l'agenda feminista comarcal.

TEXT: XARXA FEMINISTA DE LA PLANA

La Xarxa Feminista de la Plana sorgeix el 8 de març de 2007 quan diferents col·lectius que soliem confluir al Casal Popular de Castelló vam veure la necessitat d'ajuntar esforços, sumant idees i plantejaments, ganes de fer i de construir, per millorar el nostre entorn proper i allò que ens importa i afecta com a dones. Endavant la Plana, Maulets, Dones de Negre, Dones en Lluita i altres persones a nivell individual ens ajuntarem per organitzar activitats en aquesta jornada, fugint d'institucions que mai havien ni han donat resposta a les veritables necessitats socials de les dones de Castelló. El resultat va estar ple de satisfacció. Podríem dir que va ser un moment molt joiós, d'empoderament col·lectiu què, tot i que amb un funcionament un tant irregular, ens manté molt actives a dia d'avui.

El naixement com a Xarxa va derivar de la reflexió sobre la idea de Rizoma, concepte amb el que ens vam trobar en un moment de creació col·lectiva. Vam decidir cartografiar la nostra evolució com a col·lectius cooperants i plasmar al mural el mapa resultant, amb una invitació a fer-lo crèixer "rizomàticament". Això ens va portar a una reflexió decisiva, ens va fer plantejar-nos la diferència entre individualitat i grup, col·lectiu i moviment, i ens va envoltar en un procés de creació d'una autopercepció col·lectiva com a identitat oberta, múltiple, canviant, viva i amb intencions de contagi de desitjos de transformació social.

Des del principi hem sostingut el nostre devenir en propostes on el llenguatge artístic i la creació lliure (poesia, fotografia, *performance*, *mail art*,…) es constitueixen en elements de transmissió i expressió de discurs polític, i on el "cervell col·lectiu" de la Xarxa s'ha posat en marxa per a crear, i també per a experimentar; maneres de fer, de cooperar, de mediar, d'avaluar i millorar les nostres accións i per a implicar a altres en les nostres reflexions, creacións i "experiments".

El catalitzador d'allò que en cada moment és la Xarxa Feminista de la Plana és el desig transformador i el treball que cadascuna aportem. Per això, va ser una decisió consensuada el diluir en en ella les identitats individuals i col·lectives, evitant l'ús de sigles dels col·lectius/individualitats en allò que es va plantejant com a Xarxa.
Avui som uns i unes, demà unes i uns altres i, donat que el tema de les dones resulta un tant "lle-

pol" per a la política de l'espectacle, procurem com podem que ningú faça ús de les activitats de la Xarxa per traure rendiment propagandístic-polític. Amb el temps, hem anat obrint un procés de treball, contagiant altres col·lectius amb els que convivim (al Casal Popular de Castelló), ens hem fet molt presents en assemblees, i en les activitats de la vida del Casal d'una manera molt "potent" intentant convidar-los a pendre part de les nostres propostes i reflexions, o refle-accions (a les que intentem afegir en la nostra praxis calificatius com ara joioses, creatives… Des de la Xarxa no volem parlar, discutir, treballar únicament per "les coses de les dones/xiques"; sinó ser un espai obert a tots i totes, una proposta múltiple i viva de transformació social on el discurs i la reflexió sobre les implicacions que en les nostres experiències de vida individuals, culturals i socials té el sistema de gèneres patriarcal. I ens anem adonant que quan el desig i les ganes de fer entren en joc, i les persones cooperen per a pensar i actuar, la capacitat de contagi augmenta i potser l'entorn s'obri millor als qüestionaments "de gènere", a l'escolta i la reflexió sobre ells. Amb tot això, i amb el temps, el suport a les propostes de la Xarxa es va consolidant.

Alguna cosa es mou quan s'actua per remoure consciències, per encendre la metxa de les reformulacions sobre el manteniment d'esquemes relacionals i les pràxis de tall patriarcal fora i dins dels moviments socials i potser això reforça el respecte a la veu de les dones en el discurs de la transformació social. Per què i quins són els papers dels gèneres actualment? quins rols socials aprenem avui dia? volem asumir aquests rols? realment els gèneres estan tan diferenciats? en quin tipus de societat vivim i en quin tipus de societat volem viure?

Després del "rizoma" van vindre altres esdeveniments com la participació de la Xarxa a les Festes de la Magdalena 2008 (amb la creació de les gaiates crítiques, on posàrem en qüestió el paper tradicionalista de les dones en les festes fundacionals de Castelló); la participació en la manifestació de l'1 de Maig (on reivindicàrem la visibilització i dignificació del treball domèstic); la nostra

"Ser un espai obert a tots i totes, una proposta múltiple i viva de transformació social"

col·laboració amb publicacions d'altres col·lectius (com aquesta que llegiu, o el capítol "La revolució pendent, socialitzar el manteniment de la vida", de pròxima aparició a un llibre col·lectiu editat per Comú); participació a Trobades de Col·lectius o a les Jornades 30 anys de Feminisme; la posada en marxa d'una Campanya per demanar als responsables polítics de la ciutat què es pensava fer amb uns diners destinats a la Casa d'Acollida de Castelló, que estaven en dubte; l'adhesió a la Campanya d'Autoinculpacions d'Avortament portada endavant a tot l'Estat per col·lectius com el nostre i que actualment ens està portant a declarar a comissaries i jutjats, un nou 25 de novembre... I més coses que vindran...

SOM RIZOMA I SOM CALAMARS

Som rizoma i som calamars, funcionem per impulsos de força, avancem a empentes, de vegades amb urgència, de vegades amb calma recreativa; uns dies en som 30, uns altres 3; avui en fem 5 i demà 25, però sí podem dir que quan l'impuls arriba tenim la sensació d'avançar amb força, de causar un cert impacte en la nostra realitat quotidiana, i per tant la convicció de poder obrir camins o participar de camins oberts per la realització de somnis de millora social com a dones, com a feministes, com a persones compromeses amb eixe altre món possible, però llunyà.

Seguim en el nostre esdevenir xarxa; recorrent, a empentes de desig, els cercles del nostre desenvolupament...

MÉS INFO:
xarxafeministadelaplana@gmail.com

Un moviment sense espai per les dones?

Publicada originalment al periòdic Cultura Obrera, reproduïm aquesta reflexió del nostre amic i company Iñaki, al voltant de la presència i participació de les dones dins de col·lectius llibertaris a Mallorca. Tot i que enfocat al cas de l'Illa, trobem que com s'indica des del propi text, la qüestió tractada es pot refelectir en altres índrets i escenaris.

TEXT: IÑAKI AICART (CULTURA OBRERA) IL·LUSTRACIONS: STEVE LARDER

Reflexionar sobre la pròpia realitat és una pràctica necessària per a qualsevol, persona o moviment, que vulgui marcar el camí de les seves passes. Més encara si aquest camí és contracorrent.
En aquestes línies, motivades per un incomformisme amb la situació, es volen aplegar un conjunt de reflexions des del Moviment, reflexions de dones sobre una problemàtica comuna: la baixa participació al Moviment Llibertari i a altres manifestacions de l'anticapitalisme antiautoritari, tant a Mallorca com a altres indrets. La intenció de l'escrit és servir d'altaveu del que altres han dit i tractar de fer de catalitzador per a algun tipus de reacció.

En la gènesi del text unes quantes entrevistes a companyes, totes d'acord en què al Moviment n'hi ha poques dones participant. A partir d'aquí els arguments es creuen, conflueixen i fins i tot s'oposen. Les paraules segueixen la corrent segons d'allà on bufa el vent.

L'experiència ens recorda que aquesta situació no és nova. Almenys està present des de la reforma del franquisme. Però, per què passa? Ens preguntem i ens tornem a preguntar. El pes de la cultura, de l'educació està sempre present. Costa parlar en públic. Però front a la inseguretat, per exemple, a l'hora de parlar en públic, ens trobem en una època amb més dones segures d'elles mateixes i amb un Moviment i uns espais teòricament alliberats. Escolto més idees.

Hi ha una distància entre qui té l'opinió de trobar-nos amb autoexclusions i qui troba dur el fet de participar, el haver de lluitar per l'espai de la paraula entre discussions fortes, acalorades i que irradien graus de violència. Un mateix espai

s'aprecia de diferents maneres, plural o amb forma masculina. I en la pràctica, la presència masculina crida a presència masculina. Moltes s'acostarien si més dones hi estiguessin. Tristament apunten, altres s'acosten només perquè venen amb la seva parella.

Potser l'activitat, l'acció en si, també és poc motivadora, poc atractiva i no facilita l'expressió femenina ni dels seus interessos més enllà de la pura acció política. A això cal afegir que alguna s'ha trobat frustrada amb les seves experiències amb algunes actituds masclistes a dins del Moviment i ha trobat poc enteniment entre els companys. El no sentir-se escoltada duu cap a un progressiu quedar a banda, pas previ a marxar.

De fet, al parlar de companys hi ha qui assenyala que s'ha trobat amb algú que subestima a les dones, cosa que duu lligada una intromissió en les iniciatives d'aquestes i apropa el masclisme social als nostres espais. Això, per a algunes, és un contrasentit al entendre que el Moviment és o ha de ser quelcom alliberat. I és aquesta societat masclista la que causa altres preocupacions a les companyes, preocupacions degudes a haver de bregar amb un major nombre de problemàtiques quotidianes, bé sigui en el treball o bé en la casa amb la família. Problemàtiques que també roben un temps. He d'escoltar exemples de com el tenir fills ha significat a la nova mare una renúncia al que feia abans. A l'hora de cercar solucions tothom creu que al ser un problema col lectiu aquest ha d'incumbir tant a homes com a dones, però es difereix a l'hora de veure la necessitat de fer grups de dones per a tractar el tema. Alguna recorda que en alguns països també es fan grups d'homes per a tractar la mateixa preocupació. Entremig més idees: potser seria bo fer que les lluites tinguessin plantejaments més pràctics, no tant teòrics; les activitats culturals i artístiques són necessàries; tallers i activitats al respecte d'aquesta problemàtica també són apuntats. Vàries inclouen solucions de caràcter personal, assenyalen un canvi d'actitud. Es veu la necessitat de què les dones reclamin més. La possibilitat existeix, ningú la pot negar, i llavors tot queda en una qüestió de tenir voluntat.

El tema està obert des de fa temps per a algunes, mentre que per a altres s'obre ara. De cap manera es tanca. No tenim cap conclusió, almanco col·lectiva. Queda la porta oberta a noves aportacions des de la certesa del que escolto de la meva gravadora: "La dona quan vol és ben combativa". A mi em queda el dubte de tornar a fer les preguntes als meus companys, de generar reflexió, per a poder marcar el rumb d'un vaixell que, en aquest tema, sembla que va a la deriva. L'altra cosa que em queda és la insatisfacció de no poder llegir aquestes línies escrites per una dona, segurament així s'entendria tot millor.

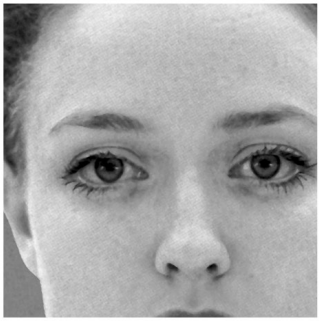

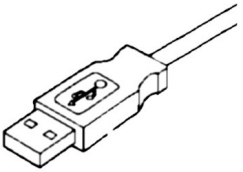

Ciberfeminisme: una aproximació

La irrupció de la xarxa d'Internet ha suposat el desenvolupament de diferents propostes que giren al voltant de les possibilitats del ciberespai en relació a les exigències i lluites socials. Una d'aquestes propostes o reapropiacions particulars del ciberespai seria el Ciberfeminisme, un concepte que, més que una definició, engloba cent antidefinicions.

TEXT: COMÚ

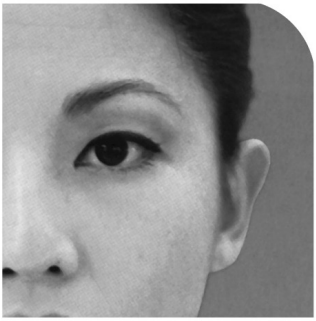

Per acostar-nos a la trajectòria del Ciberfeminisme podem situar-nos una mica a mitjans de la dècada dels 80. És el 1985 quan la biòloga nord-americana Donna Haraway publica el seu assaig "Manifesto for Cyborgs", un llibre que suposarà un punt de trobada entre el feminisme i el món de la xarxa. Casualment, és també durant aquests anys quan Richard Stallman, referència del moviment del Software Lliure, i altres es trobaven desenvolupant el projecte GNU/Linux. La importància que suposa l'aportació de Haraway versarà al voltant de la figura del "Ciborg" com a nova entitat ontològica que desmantella les velles categories dicotòmiques que funcionaven al món occidental (cultura/natura, home/dona, màquina/humà, etc.). Aquesta deconstrucció de les velles categories, tot i que només fos referida pel ciberespai, resultava interessant per sectors com les dones o altres exclosos. Per altra banda, la teoria de Haraway suposava un trencament respecte de la visió que es tenia des dels cercles progressistes o radicals respecte de la tecnologia o la ciència. Si bé a les dècades dels 70 i 80 es perceben aquestes com eines de dominació al servei del sistema patriarcal, trobem com cap a la dècada dels 90 aquesta visió canvia, creant-se noves espectatives.

Continuant amb Donna Haraway, tot i que ella mai va nomenar el terme "ciberfeminisme" ni el va reclamar com a propi, cal dir que aquesta identificava un nou feminisme inspirat a la imatge del "ciborg": una mena d'híbrid, mig màquina, mig organisme. Una mena de símbol del futur, un després del gènere. La idea que es treu d'ací és que al ciberespai, quan els humans entren en contacte amb la tecnologia de la comunicació, es desdibuixen i pixelitzen les categories exactes, trobant-nos que la identitat humana es construeix de forma diferent. A partir d'ací, trobem com aviat eixirien, a grans trets, dues vessants diferenciades dins del Ciberfeminisme. D'una banda, aquelles que podríem considerar com "optimistes" donat que pensen que el ciberespai ofereix possibilitats de millora de la situació de les dones al món. I per altra banda, una vessant més "crítica" que veu com la realitat cibernètica només serà una continuïtat dels esquemes patriarcals de dominació.

Des de la via "optimista" del ciberespai, es veu a la xarxa la possibilitat de redefinir la identitat de la dona d'una forma més lliure, oberta, fluida o més subversiva. En aquesta línia, i des de posicionaments un tant exagerats i excessivament optimistes, trobem els plantejaments d'autores com l'anglesa Sadie Plant, que a partir del 1992 introdueix ja el terme "ciberfeminisme". Des d'aquesta posició, es fa una autèntica mistificació del ciberespai, arribant a considerar que aquest pot significar la fi de la realitat material construïda pel patriarcat. I en aquesta línia de mistificació, Plant dibuixa també una especial relació entre els sistemes informàtics multifuncionals i les dones en funció de característiques comuns que ella assenyala com la "fluidesa", "capacitat connectiva" o "relacional". El que passa és que la visió gairebé poètica de Plant s'estimba una mica quan te n'adones de la situació de les dones que treballen explotades ensamblant peces d'equips informàtics en Àsia, o les acomiadades a Silicon Valley als darrers anys. La relació dona-màquina ja no és tan "màgica".

Per altra banda, des de la visió optimista del ciberespai, es pot parlar també del plantejament ciberpunk, una mena de reapropiació des de l'immediatisme a la xarxa que pren diferents noms com riotgrrrls, badgrrls, cibergrrls, etc. Així, des d'aquest plantejament s'apostaria per llençar missatges de caire irònic, agressius, transgressors o paròdics però sense entrar en una gran profunditització teòrica o preocupació per generar un debat polític fructífer. En aquest sentit, ens trobaríem en una línia estètica i discursiva similar a la que han dut determinats grups musicals de xiques com Bikini Kill, Spitboy, Le Tigre i altres, o fanzines eixits a principis dels 90 als Estats Units i després a altres llocs. És a dir, molt més a veure amb una expressió artística (com el cas de les Guerrilla Girls) o contracultural, de missatge incendiari o provocador, però sense arribar a dinàmiques de coordinació o debats profunds.

Però com indica Sonia Reverter (del seminari d'investigació feminista de la UJI) i altres veus dels feminismes, davant d'aquest "optimisme" existent respecte les possibilitats alliberadores del ciberespai, caldria fer-nos algunes qüestions per tal d'agafar d'arrel el tema. Això és: ¿qui té un accés real a les noves tecnologies de la informació?, ¿qui té el poder i qui realment les controla?, ¿en interès de qui es desenvolupa el ciberespai?, ¿com afecta la cibercultura als sectors d'exclosos?,... Quan ens plantegem seriosament aquestes preguntes, trobem con les esperances de la xarxa com espai alliberador es desdibuixen. I així, ens

"ciberpunk, una mena de reapropiació des de l'immediatisme a la xarxa, que pren noms com Riot grrrls, badgrrrls, cibergrrrls. Missatges irònics, agressius, transgressors, paròdics,..."

trobem amb el que podríem considerar com el ciberfeminisme radical pel qual, "la cibercultura no només no ha canviat els estereotips de gènere, sinó que fins i tot està accentuant la dominació sobre les dones." En realitat, continuen sent els homes els que controlen i dissenyen Internet. Tot i que en un principi pot semblar que el ciberespai ens dóna una gran potencialitat i es presenta com una àrea de llibertat, cal sospitar un poc, com indica Reverter, d'aquesta tecnologia que va néixer dels interessos de la indústria militar.

Així, sobre aspectes identitaris, en cop de combatre els prejudicis envers gènere, sexe, classe, edat, etc., el que fa és ignorar-los. I quan això passa no s'està combatent les diferències: senzillament es passen per alt, i en apagar l'ordinador i baixar al carrer, tot continua igual. I quan passa això, l'unic que s'assoleix és enfortir el model hegemònic identitari: home blanc, heterosexual, jove, occi-

dental, de classe mitjana,... Total, que ens trobem amb un ciberespai, a grans trets, sexista, classista, etnocèntric, etc.

És veritat que a la xarxa ens podem trobar espais interessants, amb qüestionaments de la realitat patriarcal, però aquests són ridículs si ho comparem, per exemple, amb les pàgines que ofereixen una imatge estereotipada o denigrant de les dones. Només hem de provar a posar en un cercador a Internet paraules com "girl" o "woman" per comprovar com es retorna un imaginari un tant diferent de si posem per cas "men". En aquest sentit, no manquen les veus que desmunten tota l'esperança dipositada en la revolució tecnològica i el ciberespai.

CERCANT DEFINICIONS

Amb tot això, a l'hora d'apropar-nos a una definició exacta de què és el ciberfeminisme, trobem com la resposta no resulta tampoc exacta. A la primera Trobada Internacional Ciberfeminista, celebrada a Kassel (Alemanya) el setembre del 1997, es va acordar no definir el terme, tal com exposen participants i organitzadores com Cornelia Sollfrank o Faith Wilding. En lloc de cercar una definició, es van apuntar 100 antidefinicions que dibuixaven clarament què no era el ciberfeminisme: " El ciberfeminisme no és un caprici femení; no és un -istme; no és una pel lícula de por; no és una declaració de moda; no és una frontera; no és una ideologia, sinó un navegador;...". Tot i aquesta ambivalència, col lectius ciberfeminístes internacionals com Old Boys Network, sí que s'han atrevit a fer uns apunts definitoris bàsics i senzills. Així, per elles, el ciberfeminisme seria "un feminisme enfocat al medi digital; un vehicle de discussió de determinats mètodes en teoria, art i política; una versió actualitzada del feminisme dedicada a una nova distribució política que s'aixeca gràcies a una nova cultura global i a la societat multimèdia; molt més que qualsevol altre feminisme, unit al disseny i l'estètica, en el nou ordre mundial del sistema pancapitalista que està per arribar."

Definicions a banda, el que resulta evident és que la xarxa ha esdevingut un espai referencial als darrers anys mitjançant el qual gran quantitat de persones (principalment del nord "desenvolupat") tenen accés a informació. En aquest sentit, les dones no poden quedar alienes a aquest fenomen. Si bé és cert, com indica Sònia Reverter, que "les tecnologies han servit gairebé sempre, bé directa o indirectament, a finalitats opressores", no es pot renunciar així com així a la presència i reivindicació de la xarxa des dels posicionaments i actituds feministes. I que això siga fructífer, com indica la mateixa Reverter, dependrà de l'agenda política que es marque des dels espais ciberfeministes.

MÉS INFO:
GUERRILLA GIRLS:
www.guerrillagirls.com

MUJERES EN RED:
www.mujeresenred.net

SUBROSA CYBERFEMINISM:
www.cyberfeminism.net

Riot grrrls: crida amb elles!

Què són les Riot Grrrls? Van existir de debò? Per què tan poques persones les coneixen o recorden? Al començament dels noranta, les xiques de l'escena indie punk van decidir que no volien ser groupies, ni veure els concerts des de l'última fila, ni estudiar-se les obres completes de Led Zeppelin abans de considerar-se artistes. Així que, tal dit tal fet, es van posar a tocar, xisclar, cridar, criticar i comunicar-se. "Això està passant sense el teu permís", exposaven Huggy Bear. Deu anys després, les llavors del moviment han germinat en grups essencials com Sleater Kinney, Quix*o*tic o Le Tigre.

TEXT: VICTOR LENORE (LADINAMO) | IL·LUSTRACIONS: STEVE LARDER

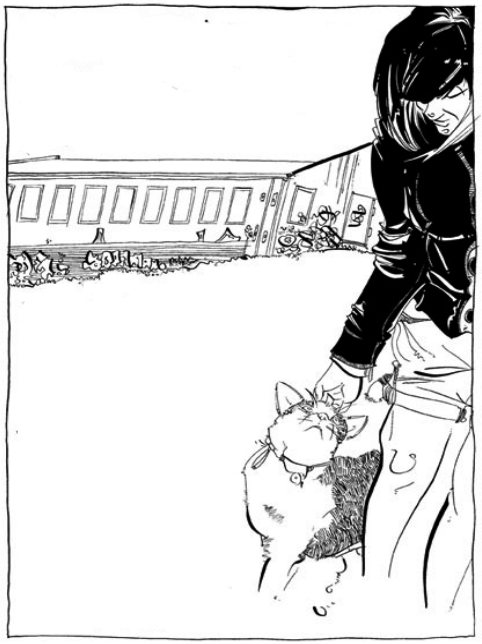

QUÈ ÉS AIXÒ DE RIOT GRRRL?

Com en el cas del punk, es desconeix la data de fundació o l'origen exacte del terme. Però, per a orientar-nos, se sol citar la International Underground Pop Convention d'agost del 1991, celebrada a Olympia (Washington). Una trobada de bandes de l'escena indie anglosaxona que es va obrir amb un Girl day: només grups de xiques (discriminació positiva contra el masclisme del rock). Entre les participants, bandes folk, pop o punk-rock com L7, Bikini Kill, Tiger Trap, Bratmobile, Heavens To Betsy, 7 Year Bitch o Mecca Normal. A més de música, molts fanzines, quasi sempre fotocopiats, on les xiques compartien confessions, aclaparaments i reflexions. Històries de tot tipus: des de relats reals de víctimes d'abusos sexuals fins a manifestos contra la cirurgia estètica. O fins i tot maneres d'enfrontar-se a eixos empleats de la tenda d'instruments que tracten malament a les xiques que van a comprar la seua primera guitarra…

Però, aleshores, què demanaven? Cree que res. El Riot grrrl va ser un moviment connectat amb l'escena indie/punk/hardcore dels EUA i, per tant, partidari de l'autogestió. De fet, a les primeres llistes de "discos essencials" del gènere, la immensa majoria eren recopilatoris.

Les riot grrrls creien en el suport mutu, compartint gires i vinils. El primer gran àlbum del moviment va ser un elepé dividit entre els dos grups amb més pegada: Huggy Bear i Bikini Kill (*Our Troubled Youth/ Yeah, Yeah, Yeah*, 1992). A l'expansió del moviment va contribuir un reduït entramat de menuts segells discogràfics d'ambdós costats de l'Atlàntic: Wiija, K, Simple Machines i Kill Rock Stars (una mica així com "Mata estrelles del rock"). Entre les activitats de les riot grrrls figuraven la comunicació i l'autodefensa. Per exemple, molts concerts riot no començaven fins que totes les xiques estaven en les files de davant i els xics en les de darrere. En uns altres, no es deixava entrar a xics (o es posaven condicions com anar vestits). Era una petita venjança (o compensació) per tants anys aixafades, espentades o calcigades quan anaven a veure als seus grups favorits…

A QUÈ SONÀVEN ELS DISCOS?

El Primer que cal admetre és que les riot grrrls mai van inventar res. La seua estètica ja estava present en el post-punk de grups de xiques com The Slits,

The Raincoats, The Au Pairs o X-Ray Spex. Altre grup tòtem, format per xics, van ser The Nation Of Ulysses, hardcoretes situacionistes amants del soul, que titulaven els seus discos de forma eloqüent, per exemple *13 Point Program To Destroy America* (91). En realitat, les fonts d'inspiració del moviment riot grrrl són moltes: Calvin Johnson, Lydia Lunch, Angela Davis, Talulah Gosh, Yoko Ono, el situacionisme, The Runaways… A mitjan els noranta, se citava molt a Kim Gordon (baixista de Sonic Youth) com icona del moviment, però la veritat és que ara quasi ningú la manté com a referent. No ha d'estranyar-nos: la senyora Gordon va fer un poc el ridícul muntant la seua pròpia banda riot grrrl (les pèssimes Free Kitten) i, a més, mai va tenir molt que ensenyar. O és que algú recorda que diguera alguna cosa interessant en dues dècades d'entrevistes de Sonic Youth? En fi, tornem al tema…

PER QUÈ TAN POCA GENT CONEIX ELS SEUS DISCOS?

En la seua majoria, les riot grrrls es negaven a parlar amb els grans mitjans perquè en moltes ocasions van tergiversar les seues frases, intencions i principis ètics. Així que van optar pels fanzines propis, les periodistes cordials (Everett True, Sally Margareth Joy,...) o per concedir llargues entrevistes per a llibres sobre dones i rock. Per descomptat, ni la televisió ni la ràdio tenien espai per al seu punk sorollós, moltes vegades crispant, sempre combatiu contra la lògica del sistema. Van viure un aïllament assumit, on van guanyar tranquil·litat a canvi de perdre impacte social. Un bon tracte?

PERÒ ODIAVEN ELS XICS?

En absolut. Entre els referents de les riot grrrls figuren molts homes, entre ells Calvin Johnson (del segell K Records), Guy Debord, Raoul Vainegem (pel seu treball amb el situacionisme) o l'actor i director de cinema independent John Cassavettes (a qui Le Tigre van dedicar una cançó). De fet, hi havia xics en moltes bandes riot grrrl, dos fins i tot en Huggy Bear (Chris i Jon). Molt poques vegades es van organitzar concerts "només per a dones" i la intenció no va ser mai excloure simpatitzants sinó sentir-se més còmodes.

El pitjor del moviment riot grrrl va ser sens dubte bandes com Voodoo Queens, sumides en el disbarat pop: un dia criticaven els estereotips de bellesa en el single *"Supermodel Superficial"* i al següent bavejaven amb el físic de Keanu Reeves en la cançó *"Kenuwee Head"*. Van durar poc –un sol àlbum– i ningú les troba a faltar. Advertiment: a pesar d'alguna adolescent insulsa, no estem davant un moviment de "xiquetes" espantades; moltes riot grrrls (començant per Kathleen Hanna, cantant de Bikini Kill) aconseguien diners per a instruments fent unes quantes sessions en locals de strip-tease (el just per a pagar el lloguer o fer-se amb un nou ampli). Com deien elles: "Millor això que treballar de cambrera".

PER QUÈ VA ACABAR?

Em quede amb la versió de Tobi Vail, de Bikini Kill, en el Melody Maker del 13 de març de 1993: "El riot grrrl ara mateix està més pendent de la seua identitat que de l'acció. Per a mi, l'important no és quin tipus de xica sóc, sinó quin tipus de subversió necessite. A més, a les bandes d'aquest entorn tampoc els beneficia especialment l'etiqueta. Per això, des d'ara, ja no em considere una riot grrrl. Però em segueix important molt el moviment, vull que el fet de formar una banda siga alguna cosa tan normal per a una xica com ho és per a un xic. Perquè ara no ho és…"

Què queda de tot allò? Més del que sembla. En un planeta rock on els grups s'apaguen a poc a poc, la veritat és que les tòtems de l'escena riot grrrl han sabut avançar. Kathleen Hanna va passar del crit (Bikini Kill) al ball (Le Tigre). Les aspres Slant 6 es van reciclar en les delicades Quix*o*tic. Sleater Kinney milloren disc a disc i, a més, la seua bateria, Janet Weiss, té un excel·lent grup paral·lel amb el nom de Quasi (que, al marge de gravar discos molt bons, acompanyaven de vegades al recentment mort Elliot Smith). Per altra banda, hi ha una nova generació d'activistes musicals, com Erase Errata, que assimilen els fonaments de la vella escola, afegint un toc after punk. Els seus dos discos són molt recomanables, així com el *Dancing Machine: Erase Errata Remix* EP (2003), on es posen en mans de quatre prestigiosos remescladors: Adult, Matmos, Kid 606 i Kevin Blendchdom. Altra sorpresa recent és la cantautora Scout Niblett, que va tocar fa pocs anys a Madrid, sola amb guitarra o bateria (preciosa la seua veu i el seu disc *Sweetheart Fever*,

de 2001). Més bones notícies: The Gossip, grup de xiques nord-americanes que reparteixen fuetades de blues minimalista. Finalment, supose que cal esmentar a les alemanyes Chicks On Speed, descendents fashion del moviment, que encara provoquen dubtes. Refresquen el discurs combatiu o més aviat ho desactiven?

"En la seua majoria, les riot grrrls es negaven a parlar amb els grans mitjans perquè en moltes ocasions van tergiversar les seues frases, intencions i principis ètics"

VA ARRIBAR ACÍ L'ONA EXPANSIVA?

Doncs la veritat és que no gaire. Ni Bikini Kill, ni Huggy Bear, ni Sleater Kinney han tocat mai a l'estat espanyol. Que jo recorde, d'aquella primera onada de mitjan dels noranta, només vam poder veure a bandes irrellevants com Linus o Coping Saw. Amb el temps, Le Tigre van actuar en la primavera del 2002 (gran concert en el Gruta 77 de Madrid, encara que badallaven de cansament) i Quix*o*tic van tocar una nit de tardor de 2000 en la sala Sirocco de Madrid (amb tan poca promoció que molts ni ens assabentem). Contra tot pronòstic, existeix almenys una banda espanyola molt influïda pel moviment riot grrrl: parlem, clar, de Hello Cuca. El seu excel·lent directe combina actitud punk amb el més selecte rock and roll "añejo". Són l'única connexió hispana? Jo pensava que si però Borja Prieto, del segell Yo-Yó Indústries, avisa que existeix una escena post-riot hispana amb bandes com Veracruz, The Particles o Las Dolores… A veure si hi ha sort i emergeixen…

POSTDATA:

Kathleen Hanna explica que el terme "riot grrrl" va nàixer a Washington, al maig de 1991. Va anar després d'una revolta popular en la ciutat, quan la gent protestava per un episodi de brutalitat policial. La policia havia disparat per l'esquena a un emigrant salvadoreny davant diversos testimonis, assegurant tan bon punt s'havia resistit a un arrest. Segons sembla, una artista local, Jean Smith, mirava els disturbis per televisió quan va dir: "We need a girl riot, too…". Allí estaven Allison i Molly, de Bratmobile, que van decidir batejar així un fanzine.

EN LES SEUES PRÒPIES PARAULES:

Kathleen Hanna, Bikini Kill, 1996: "En algunes entrevistes, mentia dient que hi havia riot grrrls per tot els EUA, citant fins i tot ciutats concretes. Era tot mentida, però a l'any següent va resultar que hi havia grups de riot grrrls en aqulles ciutats. Supose que, en llegir l'entrevista, moltes xiques eixien al carrer buscant riot grrrls i acaben parlant unes amb altres" (del llibre Angry Women In Rock, 1996)

Janet Weiss, Sleater Kinney, 2002: "Mai vaig ser una riot grrrl, però crec que van encertar en no donar entrevistes als grans mitjans. Hauria estat una pèrdua de temps, perquè no escolten. La premsa *mainstream* silencia o distorsiona tot el que no entén. Ací van escollir distorsionar. El riot grrrl intentava potenciar l'energia de la gent, no menysprear als xics o a altres bandes".

Johanna Fateman, Le Tigre, 2002: "Més que una escena musical, el riot grrrl era una mica semblat a una teràpia de grup o un experiment d'autoajuda, però la veritat és que trobe a faltar la seua energia, les ganes de crear una mica al marge d'allò establert".

DISCOS RIOT GRRRLS RECOMANATS

BIKINI KILL - *The CD Version Of First Two Albums - Kill Rock Stars, 1992.* Segurament seria millor recomanar *Pussywhipped* (94) o *The Singles* (98), discos que mostren més arestes del grup. Però aquest, a més de tenir més cançons, conté tota la tensió primeriza que va fer possible el riot grrrl (un còctel explosiu de frustració, coolness i ganes de comunicarse). D'acord, coses com *"White Boy"* sonen massa elementals, però ací també hi ha himnes incontestables com "Rebel Girl" , *"This Is Not A Test"*, *"Resist Psychic Death"* o la preciosa belada *"Outta Here"*.

HUGGY BEAR - *Taking The Rough With The Smooth - Wiija,* 1993. Van ser uns Pistols de joguet. Van gravar un sol àlbum, *Weaponry Listens To Love* (94), per a després dissoldre's, sense que tot just

ningú recorde el seu apassionada chatarrilla punk pop. Més que el seu àlbum, recomanem aquesta recopilació de *singles*, que conserva tota la seua força, gràcia i verí. Disparaven esbossos nerviosos i asimètrics, però també *singles* tan rotunds com *"Her Jazz"*, *"Pansy Twist"* o *"Shaved Pussy Poetry"*. Integrisme romàntic i pandillero per a intentar fondre el plàstic de les llistes d'èxits.

LE TIGRE - *Le Tigre - Mr Lady, 1999.* El seu àlbum més famós i complet és el segon, *Feminist Sweepstakes* (2001), on sonen més a banda, mentre que aquest és una col·lecció d'idees precuinades, de forma individual o col·lectiva, a les habitacions dels integrants del trio (d'ací aqueixa portada amb el llit i les fotos de carnet separades). S'obri amb la millor peça que haja compost mai Kathleen Hanna: *"Deceptacon"*, encreuament senzill i sublim de rock and roll primigeni, ràbia punk i base electrònica/nova-onada. Un perfecte "retalla i trava" al que mai se li veuen les costures. Destaquen també *"Hot Topic"* (llista de les seues heroïnes), *"What`s your take on Cassavettes"* (sobre el director underground) i la seua capacitat de contagiar amb les idees més senzilles (escolteu *"My Metrocard"*).

SLEATER KINNEY - *All Hands On The Bad One -Kill Rock Stars, 2000.* Segurament, tenen discos més frescos, com *Dig M'Out* (97), amb la seua portada copiada de *The Kinks Controversy*. També han gravat treballs més madurs, orgànics i complexos, menge *One Habite Beat* (2002). Però si vam recomanar All Hands… és perquè és plaer immediat per a l'oïda: cançons polides, pegadizas, quasi de radiofórmula, al servei d'una ferma actitud indie-punk-riot. El millor exemple: *"You Llaure No Rock'n'roll Fun"*, que podria estar signada per unes The Go-Go's més combatives.

EL
FORAT
★PUNK-rock pUb CASTELLÓ★
★carrer alloza 112 | 12001 castelló (la plana)★

la lola
Punkrock
Ska Bar
Bom de bona Familia
castelló
www.myspace.com/publalola

AVERNO

JAMAICAN MEMORIES
ROOTS LA PLANA TROPICAL CREW
DISTRO & RECORDS

PARTISANO
www.partisanovalencia.com
C/Estamenyeria Vella, 2 (Darrere de la Llotja)
Barri del Carme - VALÈNCIA

411

Riot grrrl: d'ahir fins avui...

TEXT: COMÚ

L'any 1990 a Olympia, el grup Bikini Kill proclamava la *"Revolution Girl Style Now"* (la Revolució a l'estil de les xiques ara) durant unes jornades musicals organitzades pel segell K Records. El moviment Riot grrrl començava als Estats Units com una mena de resposta al clima generat amb l'onada conservadora que es vivia allà pels primers anys 90. Xiques que es trobaven entre els divuit i els vint-i-pocs anys, comencen a conscienciar-se i ajuntar-se quan el primer president George Bush va aprovar la *Gag rule* ("la llei mordassa"), una ordre que impedia als metges i metgesses del sistema sanitari federal facilitar determinades informacions a les pacients en matèria reproductiva. Una pràctica que es trobava en sintonia amb la política anti-abortista d'aquella i la posterior administració Bush, i que suposava tota una vulneració dels drets com a dones i pacients.

Amb aquest punt de partida, les dones s'organitzaven de nou en quelcom que seria englobat dins de la "tercera onada del feminisme". Una nova embranzida feminista, entesa dins del marc de l'agenda política dels moviments socials als EUA, que enllaçava amb diferent denúncies socials: campanyes per la igualtat d'oportunitats a l'educació, avortament lliure, garantir sanitat pública per les capes més baixes,... Referents feministes de la "segona onada", com Betty Friedan o Gloria Steinem, van reconèixer la urgència del moment, i van encoratjar les noves generacions de xiques per continuar lluitant i involucrar-se a la nova agenda dels moviments socials. Les Riot grrrls seria una de les respostes col·lectives de les noves generacions de dones joves. En aquest sentit cal considerar com la música només seria un aspecte més dins de tot el moviment Riot grrrl, on la filosofia del *Do-it-yourself* ho impregnaria tot. Les Riot grrrl, com en altres expressions contraculturals, aviat començarien a escriure i desenvolupar la seua pròpia literatura, al marge de grans marques editorials, creant els seus propis segells i canals d'edició i distribució. D'igual manera, i continuant en aquesta línia autogestionària, engegarien projectes de

centres socials okupats, orientats com a punts de trobada i socialització de dones, espais de creació i difusió artística, política, etc. Les Riot grrrls també, i potser aquesta siga la vessant més coneguda, van crear grups de música punk, des dels quals i amb una peculiar sonoritat, llençaven les seues consignes i idees, sovint d'una manera més irònica que no pas incendiària. Aviat configurarien tota una incipient escena de bandes, fanzines, espais o festivals de petit format (els primers LadyFest), amb un clar discurs reivindicatiu dels valors crítics, alternatius i feministes.

Tot aquest moviment generat per xiques, aviat cridaria l'atenció dels mitjans de comunicació, que en veure el seu potencial creatiu, intentarien portar-les a les seues pàgines sota els paràmetres de la premsa comercial i "l'espectacle", i com no, també sota el seu propi bateig: Foxcore. Tanmateix aquest nom no tindria gaire acceptació entre les files Riot grrrls. Resultava curiós veure com mitjans de comunicació de masses, que fins aleshores només s'havien interessat en un món del rock protagonitzat per homes, cercaven trencar ara aquesta imatge, no sense continuar amb una miopia important.

CREATIVITAT

Com dèiem abans, el moviment Riot grrrl no només va significar música. En cop de gastar tot el temps i energies en crear música pesada o forta -que algunes també ho farien-, invertirien esforços en cercar xarxa i infraestructura sota l'ètica del *Do-it-yourself*. Arreu del món, dels EUA al Japó, passant per Anglaterra, Romania o Sudàfrica, van començar a sorgir fanzines i publicacions diverses on es creava comunitat i es tractaven diferents qüestions del seu interès: com aconseguir instruments musicals a preu baix, com auto-editar llibres, discos o fanzines, com fer i distribuir la teua pròpia roba mitjançant canals alternatius,... Així també com altres temes de major pes com salut sexual, autodefensa per a dones, què fer davant d'una agressió sexual,... El paper d'aquestes publicacions seria important. D'estètica *cut'n'paste* (talla i pega), aquests fanzines fotocopiats serien durant molt de temps un interessant vehicle de comunicació, informació i formació sense interferències per moltes xiques.

QUÈ QUEDA DE TOT AIXÒ AVUI?

Passats gairebé 20 anys des que un grapat de xiques engegaren aquesta moguda, i malgrat els intents de la indústria cultural de controlar aquesta proposta, cal reconèixer que la irrupció Riot grrrl ha esdevingut un moviment en certa mesura rellevant i amb capacitat per expandirse arreu del món, així com per adaptar-se als nous temps. Internet ens ofereix una bona mostra d'adaptació, on trobar-nos importants arxius d'informació i publicacions Riot grrrl. La sonoritat de les propostes musicals s'ha diversificat i enriquit, trobant-nos amb aportacions que que queden ben lluny del so primigeni i primitiu de les primeres bandes, tot i que sense perdre el seu discurs i actitud. D'igual manera la iniciativa dels LadyFest -festivals de música amb xerrades i expos, on el nexe és el feminisme i l'organització per part de col·lectius de dones-, es troba més que estesa arreu del Planeta. Engegat el primer l'any 2000 a Olympia (EUA), avui els LadyFest s'han celebrat a llocs tan diversos com Chicago, Los Angeles, Monterrey, Malmö, Goteborg, London, Brighton, Leeds, Bristol, Hawaii, Buenos Aires, Sud-àfrica, Brasil, Romania, Berlín, Lepizig, Polònia, Tijuana, Madrid, Sevilla, i en l'actualitat està en procés un a Barcelona.

MÉS INFO:

BARCELONA LADYFEST:
www.myspace.com/ladyfestbarcelona

LADYFEST EUROPA:
www.myspace.com/ladyfesteurope
www.ladyfest.tv

LADYFEST INTERNACIONAL:
www.ladyfest.org

THE RIOT GRRRL ONLINE COMM:
riotgrrronline.ning.com

RIOT GRRRL INK:
www.riotgrrrlink.com

RIOT GRRRL ASTURIES:
www.myspace.com/riotgirlsasturies

Queercore: quan el punk és marica

A Castelló hi ha un local, La Lola, on anem tota la colla i quan posen un himne d'aquests generacionals (qualsevol cosa, des de Los Chichos a Cock Sparrer, passant per La Banda Trapera del Rio), els tios comencem a treure'ns les samarretes, abraçar-nos i donar-nos petons com si forem futbolistes celebrant un gol. És la hòstia. Això de La Lola no és "queercore" -o sí-, però la penya també sua i es toca molt.

TEXT: COMÚ | INFO ESTRETA DE VIKIPÈDIA, HEARTATTACK,...

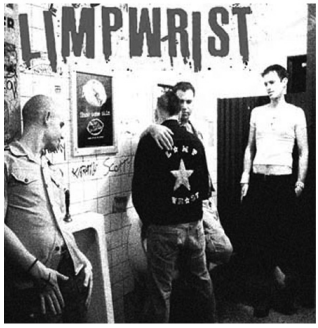

No sabíem molt bé com encaixar aquest article dins d'un fanzine on les entrevistes i articles giraven al voltant del paper de les dones dins del moviment alternatiu, el feminisme, etc. Però bé, finalment hem optat per treure'l pel sentit que també s'està parlant d'identitats en conflicte, així com d'una reivindicació de la contracultura des d'una vessant que escapa dels postulats hegemònics. Ens semblava interessant treure el tema arran de l'homofòbia latent que es respira en determinats ambients hardcore-punk; contribuïr d'alguna manera a pulir algunes mentalitats -si llegeixen això, clar-, i donar a conèixer formes que ens mostren el punk o el hardcore des d'una reivindicació que no és l'habitual. Parlem del Queercore: quan el punk és marica.

El Queercore és pot considerar com un moviment musical i contracultural que començava a mitjans de la dècada dels 80 com una branca dins l'escena hardcore-punk, distingint-se per un posicionament crític envers la societat en general i amb unes reivindicacions pròpies del discurs i l'agenda política gay i lèsbica. Uns plantejaments reivindicats des de les pràctiques DIY (*Do-it-yourself* -Fes-ho tu mateixa-), i que es veien reproduits a fanzines, col·lectius, grups de música, creacions artístiques, etc.

Com a gènere musical, es caracteritza per lletres que exploren temàtiques referides als prejudicis envers l'orientació sexual, la identitat sexual, identitat de gènere i els drets de l'individu,... Tot això fet moltes vegades d'una manera irònica, i altres cops més seriosament. Musicalment, moltes bandes de Queercore s'originaven a l'escena punk-hardcore, tot i que sovint moltes bandes han evolucionat cap altres sons.

ELS PRIMERS ANYS

El fanzine *J.D.s*, creat per G.B. Jones i Bruce LaBruce, és àmpliament reconegut com ser la publicació que inaugurava el moviment. "*J.D.s* és vist per molts per ser el catalitzador que llençava l'escena de queercore a existència", escriu Amy Spencer. Al principi els editors de *J.D.s* havien escollit l'apel·lació "homocore" per descriure el moviment però van reemplaçat la paraula homo per tal de reflectir millor la diversitat de l'escena així com dissociar-se completament del confinament a l'ortodoxia gay o lesbiana. El primer exemplar del fanzine eixia el 1985, amb un manifest titulat "No és gay" publicat també posteriorment al referencial fanzine *Maximum RocknRoll*. Aquests zines, i el moviment, són caracteritzats per una alternativa al ghettització autoimposada de l'ortodoxia; diversitat sexual i de gènere en oposició a la segregació practicada per la comunitat gay principal; una crítica a la cultura consumista, difusió de la cultura DIY,... eren alguns dels punts sobre els que estreballava en un principi.

DÈCADA DELS 90

El 1990, els editors de J.D.s llançaven el primer recopilatori Queercore, "*Ten Homocore Hit Parade Tape*", un casset que incloïa bandes del Canadà, EUA, Anglaterra, Nova Zelanda,... Durant aquest període de queercore, darrers anys dels 80 i primers dels 90, algunes de les bandes punk-rock implicades no eren necessàriament "queer" però per la seua ètica i motivació donaven suport a aquest moviment. Altres bandes, com Los Crudos, amb algun membre homosexual, també s'aliniaven en aquesta escena, tot i que no feren un discurs explícit i unitari com a banda. Entre bandes el més conegudes des del primer les 1990 són Fifth Column, God is my Co-Pilot, Pansy Division, PME, Sister George, Team Dresch, Tribe 8, Mukilteo Fairies o Extra Fancy. Com aquestes bandes guanyaven popularitat i la consciència del moviment augmentava, molts fanzines van començar a aparèixer al voltant del món. És el cas de *The Burning Times* des d'Austràlia, *P.M.S.* des d'Anglaterra, *Speed Demon* des d'Itàlia, i l'e-zine brasiler *Queercore*.

El 1992 el zine *Outpunk* de Wobensmith Mat també es convertia en un segell discogràfic, i començava a llençar les seues pròpies compilacions queercore i àlbums, i esdevenia un enclau referencial pel desenvolupament de l'esmentada escena. Els primers enregistraments van ser per dos referències més que reconegudes: Tribe 8 i Pansy Division. A partir de la meitat dels 90, arribarien nous sons de la mà de noves bandes: Sta-Prest, Cypher in the snow, Behead the Prophet o No Lord Shall Live. Als primers anys de la dècada dels 90 és també quan sorgeix paral·lelament el moviment Riot grrrl. L'efervescència del rotllo Queercore va provocar també nous replantejaments dins les files femenines del moviment punk, i comencen a sorgir també bandes, fanzines, festivals, etc, amb un explícit posicionament feminista des de l'ètica i l'estètica punk. Segells discogràfics com Alternative Tentacles, K Records, Kill Rock Stars, Lookout! o Yoyo Recordings entre d'altres donaven suport i llançaven material de tot un seguit de bandes Queercore i Riot Grrrls. El fanzine *Chainsaw* de Donna Dresch també es convertia en segell discogràfic i començava a treure gravacions per bandes més noves com The Need, The Third Sex i Longstocking. Aquestes, amb The little Deaths, IAMLoved, Subtonix, Addicted2Fiction o Ninja Death Squad entre d'altres formarien la "segona onada" de bandes de Queercore. L'escena continuava creixent i aviat apareixien connexions amb el rotllo Riot grrrl o l'anarquisme. La cosa saltava als mass media quan Pansy Division feien una gira pels EUA amb els Green Day. Només un fet puntual, doncs la realitat era que el Queercore continuava sent un tímid moviment limitat a llocs molt concrets.

INICIS DEL S.XXI

Durant els anys 2000, l'escena Queercore continua consolidant-se poc a poc arreu d'Europa i Amèrica del Nord, destacant punts com la comunitat *underground* de Silver Lake, Los Angeles, amb programacions habituals de festis i trobades. D'igual manera destacava Toronto, amb una bullent escena, així com una progressiva extensió d'una sèrie de festivals itinerants que van recòrrer ciutats diverses en diferents anys, sovint vinculats a la celebració de les jornades i manis del Queeruption: Olympia, Berlín, Roma, Nova York o Londres entre d'altres. Aquestes jornades no només servien com a punt de reivindicació i manifestació, sinó que també aportaven actuacions de grups de l'esmentada escena, així com mostres de cinema, etc. Per altra banda, a mitjans d'aquesta dècada comencen a configurar-se nous col·lectius per Anglaterra com Queers Without Borders, Queer Mutiny Cardiff o Queer Mutiny Brighton fent activisme marica i contracultural. En altre sentit, també és en aquesta dècada quan es renoven i surten nous segells discogràfics, com seria el cas de 16 Records, des d'on es treuen àlbums per bandes com Shemo, The Haggard, els brasilers Dominatrix o Swan Island. El 2002, Agitprop! Records llançaven un recopilatori titulat "*Stand up & fucking for it*" que recollia part de la nova fornada. El Queercore esdevenia cada vegada més un fenomen internacional durant els primers anys 2000, amb bandes com Rhythm King And Her Friends d'Alemanya, Kids Like Us de Noruega, She Devils d'Argentina. Des de Toronto, Kids on TV s'aproximaven més a un rotllo electrònic, o The Hidden Cameras es presentaven com un grup anti-folk; Gravy Train!!!, banda electropop de Califòrnia,... Per altra banda, dins del hardcore-punk *straight edge* estaven i estan els Limp Wrist des dels EUA, i amb gent dels punks *chicanos* Los Crudos. D'igual manera també eixien propostes més properes al metal, com els Assacre, proposta de soroll metal/spazz des d'Austin, Texas, o els Gay for Johnny Depp, grup thrash-metal de Nova York. Per altra banda, en Anglaterra també rebrotava una escena Queercore important amb el treball de col·lectius com els abans esmentats Queer Mutiny, Homocrime, segells com Local Kid que llencen grups com The Corey Orbisons, Sleeping States, Drunk Granny, Little Paper Squares,... Una bona col·lecció de bandes que cada cop donen nous colors i sonoritats a una escena que guanya en intervenció sense perdre l'ètica i estètica *Do-it-youself* i l'actitud punk. El setembre de 2005, els escriptors David Ciminelli i Ken Knox publicaven *Homocore: The Loud and Raucous Rise of Queer Rock* (editat per Alyson Books), que dibuixava i traçava els primers anys del moviment als EUA.

INFLUÈNCIES

Tot i que les influències poden dependir de cada grup al que mires, el que resulta inevitable és que el queercore no hauria arribat fins on ha arribat sense l'atmosfera que es vivia els primers anys punks. Artistes d'aquella època com Wayne County de Wayne County & the Electric Chairs i Phranc de Nervous Gender, o Pete Shelley de Buzzcocks, Darby Crash de The Germs, la gent de The Screamers o The Leather Nun suposarien expressions obertes que alimentarien el posterior esperit de l'escena Queercore. Posteriorment vindrien bandes hardcore-punk com MDC, Randy, 7 Seconds, The Dicks, etc, amb un discurs més polititzat i amb consignes explícites antihomofòbiques a les seues lletres. Per

altra banda, directors de cine como Kenneth Anger, Jack Smith, Vivienne Dick, John Waters o Derek Jarman també van influir amb les seues aportacions sobre la subcultura queer. Vinculats a l'escena van eixir diferents directors fent pel·lícules explorant el camp: Bruce LaBruce realitzaria "*No Skin Off My Ass*" el 1991; "*The Troublemakers*" de G.B. Jones (1990), i "*The Yo-Yo-Gang*" (1992). Posteriorment eixirien altres propostes en format documental com "*She's Real*", "*Worse Than Queer*" de Lucy Thane, "*Queercore: A Punk-u-mentary*" de Scott Treleaven, etc. "*Rise Above: A Tribe 8 Documentary*" (2003) seria altra proposta interessant al voltant del contundent grup de xiques Tribe 8.

Per últim, d'igual forma que amb el punk o el moviment Riot grrrl, els fanzines també tindrien un protagonisme especial; centenars de zines formaven una xarxa intercontinental que permetia que l'expressió queercore es difonguès i arribès als indrets menys esperats. L'actitud *Do-it-yourself* i la xarxa mundial de vincles punk contribuirien a teixir un entramat d'escenes queercore. Un aspecte que quedava ben reflectit amb l'arribada d'Internet i l'aparició d'arxius de fanzines *on-line* com Xerox Revolutionaries que centralitzaven l'emmagatzemament i distribució de fanzines. Tots aquestes diferents i eclèctiques aportacions permetrien convertir el Queercore en una expressió contracultural independent i al marge dels plantejaments de l'*establishment* gay o la indústria musical comercial. Tota una demostració de potencial per expressar-se a través de diferents arts i mitjans.

LIMP WRIST

What's up with the kids!

Si hem de destacar una de les propostes musicals queercore potser més interessants i amb un impacte internacional considerable, hauríem de referir-nos a Limp Wrist, grup de hardcore-punk *straight edge* dels EUA. Des d'uns plantejaments autèntics i posicionament polític explícit, així com també per un discurs irònic, Limp Wrist han tret discos des de segells no comercials com Lengua Armada (el seu propi segell) o La Vida es un Mus (Londres), alhora que s'han mogut sempre pel circuit alternatiu de petites sales i okupes de tot el continent americà -i europeu, on vindran de gira el proper juny-. La banda, formada per gent provinent de Los Crudos, Hail Mary, Devoid of Faith i Kill the Man Who Questions, han destacat per abordar a les seues cançons temes relacionats amb els debats i agenda política de la comunitat LGBT, tot i que cal dir també sense perdre un punt irònic envers el conservadorisme de determinats sectors hardcore-punk i l'assimilacionisme o consumisme de la cultura gay diguem-ne "oficial".

"Pense que el problemes amb el *mainstream* de la cultura gay és que ells només volen ser acceptats dins d'una societat correcta, i jo, com a punk, obviament tinc un problema amb això. La representació d'un marica a la televisió és sempre la d'un tio ric, de la classe alta blanca; i bo, trobe que pocs mariques poden identificar-se amb aquest model", exposava a una entrevista Martin, veu de Limp Wrist i ex-membre dels punks *chicanos* Los Crudos.

El seu primer disc va ser "*Don't Knock It Till You Try It*", que seria seguit per l'EP "*What's Up With The Kids*", i després pel disc amb el mateix títol que la banda: Limp Wrist. després d'algun temps d'aturada, donat que vivien a diferents punts dels EUA (San Francisco, Brooklyn, Oregon,...), l'any 2004 treuen un CD que compila tota la seua discografia. Alguns dels temes més coneguts i corejats d'aquest recopilatori portarien títols com "*I Love Hardcore Boys, I Love Boys Hardcore*". Tota una declaració de principis. L'any 2006, Limp Wrist treien "*Want Us Dead*", darrer treball fins el moment. El seu hardcore contundent i accelerat, així com el seu posicionament compromès connecta perfectament amb tot allò que van aportar amb Los Crudos. Així ho veuen també algunes bandes d'aquesta part de l'Atlàntic, com els bascos Erantzun, que tenen al grup de Martin i companyia entre la seua llista de versionejats.

MÉS INFO: www.myspace.com/limpwrist

Ressenyes de lectures

·A LA DERIVA POR LOS CIRCUITOS DE LA PRECARIEDAD FEMENINA.

VVAA. Ed Traficantes de sueños, 2004. | 12 €.

Un llibre coral fet de relats, converses i pensaments en procés. Un útil per a la reflexió col lectiva i per a l'organització del conflicte no només des de la manca sinó, per què no?, des de la potència del ser flexible, mòbil, de les identitats múltiples i múltiples llocs de socialització. Aquest projecte ha rebut un esment d'honor en el premi Angeles Durán, i per contra, s'enfronta a un procés de falta de reconeixement institucional que ha acabat amb el lloc des del qual s'ha gestat: El Centre Social Feminista Autogestionat "La Eskalera Karakola". Una interessant aproximació a la realitat laboral de moltes dones dels nostres dies. (*)

·DELS DRETS A LES LLIBERTATS. UNA HISTÒRIA POLÍTICA DE L'ALLIBERAMENT GLT A CATALUNYA (FAGC 1986-2006).

VVAA. Ed. Virus, 2008. | 20 €.

"Dels drets a les llibertats. Una història política de l'alliberament glt a catalunya (fagc 1986-2006)", eixit de la mà de l'editorial barcelonina Virus, analitza la lluita política i evolució del FAGC a partir del 1986 fins als nostres dies. Creat el 1975, just després de la mort de Franco (funcionant anteriorment com MELH), el FAGC es reivindicava de les influències del maig del 68 i dels fets d'Stonewall del 69. Amb uns anys de funcionament, no serà fins el 1986 (punt de partida del llibre) quan es dona un punt d'inflexió al sí del col lectiu amb l'entrada d'una nova generació de joves militants que suposarà una revifalla i trencament respecte les velles dinàmiques de l'anterior generació. Al 1986, amb el PSOE guanyant les segones eleccions, semblava que la democràcia i les llibertats es donaven per consolidades per algunes persones. Res més lluny. Aquest mateix any, per exemple, eren detinguts dos joves per donar-se un petó a la Via Laietana de Barcelona. Aquest any també seria la IV Conferència del FAGC.

Aquesta nova i interssant aportació pretén ser una aproximació des d'un plantejament d'investigació activista al que ha estat la recent història política del moviment GLT a Catalunya. Una aportació que cerca trencar la visió positivista, estandaritzada i mercatilista que es ven habitualment del col lectiu GLT, condicionada sota els paràmetres de l'"euro rosa" (abans "pesseta rosa") i el model familiar modèlic i nuclear en la seua vessant "rosa". I així es desprén del llibre; els autor crítiquen, tot i reconèixer la importància en l'assoliment d'alguns drets, com el del matrimoni, que això no pot ser un punt i final a les reivindicacions de les lesbianes i gays. Tot i que s'han assolit coses importants, cal continuar amb les reivindicacions i evitar caure amb la despolitització, així com continuar reivindicant noves formes de viure que no hagen de passar per models com el matrimoni, ni per exemple pel model únic i estandard de gay o lesbiana. Per altra banda, destacar el posicionament dels autors i autores de compromís per la transformació social total. En aquest sentit, Rodríguez assenyala "No lluitem només pels drets del gais sinó també per un nou model de societat". (*)

·ES Y NO ES UN CUENTO

Eva FOREST. Ed. Hiru 2008. | 12 €.

Ja fa prop de dos anys que ens va deixar Eva

* | Tant les ressenyes de libres com les de música marcades al final amb un asterisc (*), les podeu aconseguir mitjançant la distri Comú. Si us interessa alguna d'aquestes referències, ens podeu escriure a districomu@hotmail.com, o bé passant-vos pel nostre espai al Casal Popular de Castelló.

Forest (Barcelona, 1928-Hondarribia, 2007). Escriptora, editora, internacionalista o activista contra la repressió i la tortura entre d'altres. D'una gran qualitat humana, compromesa amb el temps que li va tocar viure i empresonada per això, ens va deixar una prolífica i fèrtil herència en textos. "Es y no es un cuento", pòstum recull de relats, ens aproxima des de la ficció literària i el pensament reflexiu a diferents episodis que enllacen amb una part important de la nostra història recent. Relats que ens aproximen des d'una vessant humana a la guerra bruta del GAL, les tortures a les presons, les vivències quotidianes, a mitjans dels 80, d'una persona compromesa,... Un total d'onze "contes que no són contes", amb la singular marca de la Forest, que criden contra l'oblit, que no ens deixen indiferents.

·HISTÒRIES DEL PARADÍS

Xavi SARRIÀ. Ed. Bromera 2008. | 15 €.

Xavi Sarrià, veu dels Obrint Pas, s'inicia amb aquest llibre al món de la literatura, i ho fa amb una proposta més que digna. Amb una capacitat sorprenent per recollir i recuperar testimonis que veuen de la seua experiència arreu del món amb la seua banda, així com de la capacitat d'anàlisi d'una persona compromesa amb la seua cultura i moment social. Vint-i-dos contes ubicats a diferents punts de la geografia global, que van connectant de manera cinematogràfica, sorprenent-nos al llarg del nostre recorregut pel llibre. Una mirada a aquest paradís que ens envolta, on com es deia a La Haine, "el més important no és la caiguda, sinó l'aterratge".

·HASTA LA VICTORIA, STENCIL

Guidi INDIJ. Ed. Lamarca 2005. | 24 €.

Un fantasma ha tornat a recórrer les parets dels carrers de les nostres ciutats: les plantilles –o "stencils" en anglès. Donant un tomb pels carrerons, aviat les pots trobar llençant missatges que van des d'allò més estètic, fins al missatge explícitament polític o de denúncia, passant per allò més nihilista. L'editorial argentina Lamarca ja fa un temps que va treure aquest gruixut recull de fotografies de plantilles trobades als carrers de Buenos Aires. A les seues pàgines, ens acostem a les intervencions, denúncies, reivindicacions i inquietuds que s donat als darrers temps a Buenos Aires. Testimonis de moments de conflicte com el 19 i 20 de desembre del 2001, del "corralito", de piqueters, de col·lectius de punks, imatges d'icones argentines (el Che, Maradona,...), denúncia de torturadors de la dictadura, etc. Una bona mostra per prendre el pols a l'art i la denúncia més.

·LOS INVISIBLES

Nanni BALLESTRINI. Ed. Traficantes, 2008. | 14 €.

Els Invisibles ens situa al que s'ha anomenat el "llarg 68 italià". Un 68 que duraria més d'una dècada i que alguns autors estiren fins el 1982. Més concretament al que s'ha anomenat la "segona embranzida" de conflictivitat i protestes, a mitjans i finals dels 70. El 1968, a Itàlia, com en altres punts d'Europa, va sorgir un cert sentiment de viure un moment de potencial revolució, la qual cosa suposaria el naixement de nombrosos grups de caire comunista o anarquista, i així com el que es va anomenar l'àrea de l'autonomia. Grups que anirien configurant la "nova esquerra" italiana, d'un potencial que sobrepassava tant en riquesa com en vitalitat els moviments paral·lels a altres punts d'Europa. Des de "Los Invisibles" ens acostem a un episodi bullent i referencial per molts col·lectius dels nostres dies. Ens situem en un moment de trencament amb velles dinàmiques de l'esquerra, així com d'experimentació i aposta per noves formes d'intervenció política: nou moviment assembleri, horitzontalitat, nou feminisme, primeres okupacions, primeres ràdios lliures en la línia que les coneixem avui, noves formes de convivència entre els i les joves,... Alhora també apareixen les apostes arriscades com la via armada, així com la convivència en un context d'impacte important de drogues com l'heroïna. Tot un cúmul d'ingredients que deriven en eixides finals com la presó, suïcidi, dispersió,... invisibilitat. Per altra banda, en sintonia amb les avantguardes literàries, destacar l'aposta per una escriptura sense signes de puntuació, dotant al text així d'un ritme i desenvolupament proper al pensament, investigant altres formes de

narració,...Una de les novel·les de capçalera a la Comú. Cal llegir-la.(*)

·MANUAL DE COPYLEFT

VVAA. Ed Traficantes de sueños, 2006. | 10 €.

L'editorial madrilenya Traficantes de sueños es pot considerar com un dels col·lectius a nivell estatal pioners en tractar i difondre a diferents àmbits la filosofia del Copyleft i les llicències Cretive Commons. Així, no resulta estrany que un llibre com aquest que ací us presentem, "Copyleft. Manual de uso", haja sortit sota aquesta editorial. El Copleft, sorgit del món informàtic, aviat ha trobat acceptació dins d'altres àmbits de la producció intel·lectual i cultural. "Bandera d'un moviment cultural i polític que reuneix a tota classe de creadors i treballadors intel·lectuals: músics, escriptors, programadors, artistes, editors, juristes, mediactivistes i un llanguíssim etcètera que amenaça amb instal·lar-se en cada racó de la societat." Aquest manual pretén ser una eina practica perquè les persones que treballen als diferents àmbits de la creació puguin tenir unes referències mínimes, (*)

·RIOT GRRRL: REVOLUTION GIRL STYLE NOW

VVAA. Ed. Black dog, 2007. | 25 €.

Vols conèixer una mica més sobre el tema Riot Grrrls? Doncs aquest llibre, en anglès i des dels seus 6 capítols, suposa un interessant aportació i compilació d'articles, dades, documentació gràfica i informació diversa, que et permetran endinsar-te un mica més en aquest *mundillo*. y les seues escenes als EUA i Anglaterra. Ací hi trobaràs tot un seguit de contactes i referències de fanzines,publiacions i webs.

·LA MEMÒRIA I LES VÍCTIMES: REPRESSIÓ FRANQUISTA A LES COMARQUES DE CASTELLÓ

Juan Luís PORCAR. Ed. GRMHCS, 2008. | 10 €.

Juan Luis Porcar, historiador i membre del Grup per la Recerca de la Memòria Històrica de Castelló, ens presenta el seu darrer treball d'investigació. Una més que interessant i lloable aportació al voltant de la repressió franquista a les nostres comarques, de com es va articular aquesta maquinària repressiva i de les noves informacions que ens donen noves fonts documentals ara consultades, i que ara es poden conèixer mitjançant aquesta publicació. Amb un llistat actualitzat per comarques i municipis de totes les víctimes mortals de la repressió franquista (executats, afusellats i morts a les presons). Un document més que necessari, especialment en unes comarques com les nostres, tan marcades per l'amnèsia. (*)

·PIRATAS EN PIE DE GUERRA

Peter EARL. Ed. Melusina, 2008. | 20 €.

No existeix molta bibliografia al voltant de la pirateria; si a això l'afegim que sovint el cine, la literatura o la tradició han alimentat el tema des dels tòpics i cert romanticisme, ens trobem que aquesta proposta de Peter Earl és una més que interessant aportació. De forma entretinguda i amena, amb capacitat per transmetre, i alhora amb un important i rigorós treball d'investigació darrere, Earl ens situa entre 1600 i 1830, època en la que es desenvolupa i extingeix la pirateria clàssica. Les motivacions, les seues formes d'actuar, les seues lleis o la seua suposada homosexualiat són alguns dels temes abordats a les pàgines del llibre, alhora que també es repassen tant pirates coneguts (Barbanegra o Errol Flinn) com altres molt menys històrics. (*)

·TEORIA KING KONG

Virginie DESPENTES. Ed. Melusina, 2008. | 12 €.

Imagina King Kong entrant en una luxosa i coenta tenda de Lladró. Ara, imagina que les figuretes de porcellana desfetes alegrement en mil trossets són els tabús del feminisme liberal (prostitució, violació, pornografia,...). Doncs així podriem veure el relat de Virginie Despentes, com una expressió de llibertat màxima carregant contra la coentor i allò "correcte"; i tot, des de l'immediatisme, el feminisme radical i la litetatura punk d'urgència. Entre parts autobiogràfiques i continguts assagístics es mou aquest interessant relat, que apunta des d'allò més personal cap a reflexions globals amb lucidesa, acidesa, ironia i encert. (*)

Ressenyes de fanzines

·CIUTAT PODRIDA'ZINE #8

ciutatpodrida.blogspot.com | 2008 | 3€.

Hereu de l'Intelectual Punx'zine, es recullen ací entrevistes a Insomnio, Psychofagist, Gerogerigegege, Bumbklaatt, Vice Squad, Seqzion Demenziados, amés de ressenyes i articles.

·CLITOCORE'ZINE #6

clitocorezine@hotmail.com | 2008 | 2 €.

Hardcore-punk i feminisme és el que trobaràs en aquest fanzine de Barna fet per les xiques de Born to Hate o Drama. Articles variats, entrevistes a Cojoba, Go Popitas!, Wisdom in Chains,... Ressenyes de música i info diversa per aportar una visió diferent i formada del món hardcore-punk.

·EKINTZA ZUZENA #35

www.nodo50.org/ekintza | 2008 | 4 €.

Nova remesa d'aquesta referencial i veterana revista, amb 20 anys ja al darrere. Des d'una perspectiva llibertària, autònoma i basca, l'Ekintza continua alimentant el debat i anàlisi dels movimens socials. En aquest número, hi trobareu diversos articles: Sindicalisme i pau social, El desarrollisme al món rural, Contra l'hedonisme, Abusant de l'abús masclista, així com reflexions sobre la distribució alternativa i entrevista a diferents espais socials,... (*)

·LUNA: CONSPIRACIÓN FEMINISTA #13

lunazine@mixmail.com | 2008 | 2 €.

Interessant i dens fanzine barceloní. Documentació, debat i intervenció radical feminista. Es toquen temes com l'avortament, Comando SCUM Barcelona, Vasectomia, assetjaments, les Witch, info sobre les Tribe 8, etc.

·LA FELGUERA #12

www.nodo50.org/lafelguera | 2008 | 5 €.

Amb un *"Yeah, yeah, yeah!... la publicación más comprometida del mundo"* es presenta la nova i potent remesa de La Felguera, revista dedicada al "terrorisme cultural, l'avant-garde i les disidències". Amb un presentació de luxe, tota en paper *craft*, a les seues pàgines ens trobem articles sobre nihilisme, Raoul Vaneigem, Il·lustració i espectacle, comunicats de Refused, Moda i terror,... A més de columnes i ressenyes. En definitiva, un altre bon exemple de les excel·lents entregues a les que ens van acostumant la gent del col·lectiu d'agitació i propaganda La Felguera. Molt bons.

·RUM LAD #3

www.stevelarder.co.uk | 2008 | 2 €.

Rum Lad és un fanzine fet per Steve Larder, jove il·lustrador anglès vinculat al rotllo punk. Entre el diari de viatge i el relat fotogràfic, Steve ens mostra tot un petit recull de retrats il·lustrats que ens translladen als seus viatges, vivències i quotidianeïtat: estampes de la seua casa, el seu germà, els seus viatges a Oslo i Holanda, els seus concerts de Seein Red, 25 Ta Live, Framtid,... Tot acompanyat de petites reflexions, en anglès, com apunts de vitàcora. (*)

·SMILE #9

smilemagazine@gmail.com | 2008 | 2 €.

Smile és una interessant i heterogènia proposta de fanzine barceloní. amb una acurada presentació, a les seues pàgines ens trobem articles sobre Futurisme, el *Body-art* i les modificacions del cos, Radovan Karadzic, entrevista a Servando Carballar (Aviador Dro), còmic del sempre genial Roger, etc. Tot des d'una actitud àcida i elegant, i amb el desig d'aportar info amb imaginació. (*)

·TUPA #7

tupa@ddt-liki.com | 2008 | 4 €.

Setena remesa d'aquest fanzine bilbaí. Articles d'anàlisi sobre la distribució alternativa, un intent de repàs crític respecte la mitologia al voltant del punk i d'Eskorbuto, entrevistes a Sinergia, Asto Pituak i El Trono de Judas, Ekintza Zuzena, resenyes, comentaris etc. Ve acompanyat d'un CD amb 17 temes de bandes com: El Trono de Judas, JAN, Pateando Porkería, Visión Túnel, Disface, Criatura, Kalapite, Cólera, Fly Shit,... (*)

Ressenyes de música

·AEROTUERTO "Haciendo amigos"
Ed. Autoedició, 2008 | CD | 6 €.
El grup del Gamba (sí, sí, el del Pati del Grau) per fi trau el seu primer treball. Ja saps, punk d'essència "grauera": macarrisme, punk de la vella guàrdia i escenes castelloneres (referències a Fabra, paisatges de la Plana,...). Si eres d'ací i encara no els has vist, a què esperes? Si et disfrutes els seus directes, el disc no et decebrà. Recopilen el seus *hits* amb col·laboracions de luxe com Manolo Kabezabolo, gent de La Acídia,... (*)

·AENNEA "Demo"
Ed. Autoedició, 2008.
Aennea és una de les últimes i grates sorpreses eixides a la Plana. Formada per gent provinent de reconegudes propostes del hardcore i punk local com Nolimetangere, Furious People, Ánima Alba o Nativa, ens llencen un recull de cançons instrumentals a mode de presentació que ja pots escoltar al seu web (www.myspace.com/aennea). Temes que beuen del post-rock progressiu, l'herència hardcore i l'incondicional desig experimental. Tensions, canvis de ritmes, ambientacions atmosfèriques,... Manu, editeu ja!

·AFGANISTAN YE-YE'S "No es que la..."
Ed. Carnus, 2008 | LP/CD | 8'5/7 €.
"No és que la fama ens hagi tornat uns fills de puta, ja ho érem molt abans", amb aquest títol ja et pots fer una bona idea dels xiquets que formen aquest conjunt. Membres de La Roca Internacional Karate Punks i hereus dels Budellam, ja saps: ironia, desquície, diversió, hardcore de tota la vida, concerts de risc, lletres en català. Inclou versions de Black Flag i Bad Brains. Genials! (*)

·ANSWER "Ni oblit, ni perdó"
Ed. Contra, 2008 | CD | 7 €.
Funcionant des del 1997, Answer han esdevingut ja tota una referència bàsica i necessària dins el hardcore combatiu en català. I aquest nou disc ve per confirmar la seua incendiària i qualitativa proposta. Hardcore, que ens remet a altres propostes com Refused o els Berri Txarrak més potents, i que farà les delícies de la militància *indepe* cansada de folk i ska.

·ANTI-PLAYAX "València marca registrada"
Ed. Trabuc, 2008 | LP | 8 €.
Des del mateix poble que Rita Barberà, hardcore-punk polític i cínic, en català, cantant contra Marina d'Or, el turisme, l'especulació i l'estupidesa humana. Bona presentació, amb l'estil peculiar de les propostes eixides de Cruda Realidad. Amb membres de Derrota, Zanussi, Holocaust In Your Head, Totälickers i del propi segell Trabuc.

·AT VERSARIS "La vida són 2 dies"
Ed. Propaganda, 2008 | CD | 4 €.
At Versaris és una de les propostes més innovadores i elegants sorgides últimament dins de la música combativa en català. Gent dels desapareguts Batzak i Pirat's Sound Sistema es van ajuntar per presentarnos un hip-hop d'actitud compromesa, amb unes lletres ben esmolades. Tota una mostra de que per fer aquesta música no s'ha de passar per la posse i el macarrisme barat de "jo sóc més que tu". Per si tot això no fos poc, el disc que ressenyem ací té el gust de dedicar les seues cançons i part dels seus beneficis a la lluita dels i les treballadores d'autobusos de la TMB, per sufragar les despeses de la vaga i la repressió policial i judicial que van patir l'any passat. Només estaven demanant 2 dies de festa a la setmana. Has llegit bé: 2 dies.

·BANDITS "Demo"
Ed. Autoedició, 2008.
Bandits prometen ser la nova sensació dins la fèrtil escena "jamaicana" de la Plana. Formada per una bona colla de personatges provinents d'experiències anteriors com Barreja, Orgull Roig o The Cabrians, amb la intenció d'oferir una proposta madura i elegant en la línia sonora de Skatalites, Prince Buster, Alton Ellis o Byron Lee. En directe ja són tota una sensació; i a casa de moment els pots gaudir i conèixer visitant la seua pàgina web: www.myspace.com/banditsskaband

·BLACK PANDA "Tanque de 98 octanos"
Ed. Trabuc, 2007 | LP | 8 €.
D-beat i turbo-rock'n'roll macarra des de Galícia.

Temàtica de carretera: gasolina, rodes a tota hòstia, tràfic de drogues. La BSO ideal per una *psycoroad-movie*. Imagina un mescla de Motörhead, Turbonegro, Inepsy, Zeke,... i peta-li foc!

·BOOM BOOM KID
Ed. Ugly records, 2008.
Entra a www.myspace.com/boomboomkid i escolta Boom Boom Kid, projecte sorgit arran de la dissolució dels genials i melòdics argentins Fun People. BBK és la proposta del cantant d'aquells. Hardcore amable, punk psicodèlic i powerpop que veu de referències com Morrisey o The Smiths, i parlant de les coses senzilles i complicades de la vida.

·BORN TO HATE "Born to hate"
Ed. Cruzade, Fragment, 2008 | CD | 5 €.
Si has llegit les entrevistes, potser ja et pots fer una idea de com pensa aquesta banda de xiques de Barna. Musicalment ens trobem amb una proposta intel·ligent, hardcore potent fet íntegrament per xiques, cantant en castellà al voltant de l'amistat, cooperació,... Influències que van des del rotllo NYHC al harcore-metal. Una aportació més que necessària. (*)

·BRIDA "Brida"
Ed. Barbantxo Beltza, 2008 | CD | 3'50 €.
Des d'Eibar, nova banda femenina, en èuscar, de punk extrem i hardcore amb molta mala llet a la veu i textos contra el patriarcat, el desarrollisme,... Elegant presentació D.I.Y. amb carpeta negra de goma-escuma serigrafiada.

·COP DE FONA "Cop de fona"
Ed. Autoedició, 2008 | EP | 3'5 €.
Una nova mostra de que ingerir tanta Pomada està desfent la joventut mallorquina, per molt bicipunks que siguen. Però bé, com a mínim amb això també tenim que l'ofensiva de la comunitat punk mallorquina no s'atura. Hard-core-punk en català, reivindicant referències com Poison Idea, Bad Brains, Minor Threat, i grans mestres balears com Cerebros Exprimidos, Bad Taste, Mallorkaos,...

·CRIATURA "Verde"
Ed. DDT, Mala Raza,... 2008 | LP/CD | 7 €.
Saragossa sempre ha esta un punt fèrtil i amb gust dins el "rotllo" hardcore-punk a nivell estatal. D'allà van eixir bandes genials com Trip Inside, El Corazón del Sapo, distris-segells amb caràcter com Mala Raza i punts de referència a nivell de concerts com l'Arrebato. Amb tot aquest brou de cultiu i continuïtat, és normal que avui en dia no deixen de sorprende'ns altres bandes *mañas* amb una gran capacitat i personalitat com Interlude, Visión Tunel o Criatura, totes elles estretament lligades. Però parlem del nou disc de Criatura, on de nou ens sorprenen amb el seu hardcore tècnic a dues veus (xic i xica), amb incursions accelerades, bones lletres i una presentació més que acurada. Recomanat 100%. (*)

·CRIM(MENTAL) "Més enllà de les consciències"
Ed. Autoedició, 2008 | CD | 5 €.
Des de la Vall d'Uixò, ens arriba aquesta singular proposta dins del que és el hardcore en la nostra llengua. Estructures complexes, canvis de ritmes, que ens remeten al so de bandes properes com els Ghetto. (*)

·DERROTA "Asko infinito"
Ed. Trabuc, 2008 | LP | 8 €.
Des de València, punk-rock & crust, amb incursions de death-rock, post-punk,... Cruesa, nihilisme polític i resentiment social als textos. Inclou llibret-fanzine amb les lletres originals i traduccions. Inclou versió de Larsen. Un gran disc el d'aquesta colla d'orxaters.

·ERRÖR "Matanza"
Ed. Autoedició 2008 | CD | 5 €.
Amb gent que ha estat a reconegudes bandes com Net Weight, Bad Taste, Oi! the Arrase o Lost Revolt entre d'altres de la prolífica escena mallorquina, arriba Ërror i el seu segon disc. Hardcore-metal contundent i demolidor. A Castelló faria les delícies de les i els seguidors d'Oppugno.

·FURIOUS PEOPLE "Greatest hits"
Ed. Autoedició, 2008 | CD | 10 €.
Ressenyar aquest disc per la gent de Castelló i voltants resulta una mica absurd: ací tothom ja sap que ho fan de la hòstia i que ens ho passem com xiquets als seus concerts. Però bé, per si algú d'ací -o de fora- encara no els coneix, direm que això és mel de romer. Punk-rock de garatge per a camioners, rotllo nòrdic (Glucifer, Turbonegro,...) amb molta, molta qualitat. En directe ho fan de luxe. I a més, són bones persones, encara que a algú li agrade el rotllo *"dame látigo y cuero"*. (*)

·GARGAMBOIG "Viatgers frenètics"
Ed. Comú, Sentiments, 2009 | CD | 5 €.
Quan estiga això publicat estarà a punt d'eixir aquest segon disc de la banda *hardcoreta* oficial de la FAB. Grup incansable i compromés amb els col·lectius de les nostres comarques. La banda de la Vall d'Alba i Borriol continua en la seua evolució il·lusionant, guanyant cada cop més en qualitat i personalitat, aportant color i idees a l'escena de la música combativa en la nostra llengua. Uns músics que sonen rodons i que cojuminen perfectament amb el joc de veus d'Isa (veure entrevistes) i Marc. (*)

·GUILLES DE RAIS "Is this how you..."
Ed. Autoedició, 2008 | CD | 8 €.
Guilles de Rais suposa tota una bocanda d'aire fresc a l'escena metal i extrema de Castelló i voltants. Situant-se entre el black-metal, el rotllo death amb incursions melòdiques, o fins i tot folkies, aporten una proposta de qualitat integral. Musicalment ens trobem amb una banda plena de matissos i amb una capacitat per aportar sons interessants ja no només a l'escena local, sinó també internacional (el passat setembre, van actuar a Portugal a un festival d'aquest *palo*). D'igual manera cal destacar l'acurat treball de disseny i presentació del disc en digipack.

·HABEAS CORPUS "Justícia"
Ed. Carnus, 2008 | LP | 8 €.
Després de 15 any funcionant, i alguns alts i baixos, els madrilenys ens presenten el seu 8è disc, que potser es podria situar entre els seus millors i potents treballs. Com sempre, lletres contundents i acurades al màxim, demostrant que es poden fer lletres compromeses sense caure en el tòpic. Musicalment, continuen en la seua particular evolució d'endurir el seu so característic. Si us interessa, a la Comú disposem de l'edició en vinil. (*)

·HUSMO "Sístole"
Ed. Comú, Sentiments,... 2008 | CD | 5 €.
Com a Castelló només triunfa el rotllo musical d'arrel jamaicana, 3 crustis castellonencs (Amparo -una de les entrevistades-, Lluís i Güito) van haver d'exiliar-se a Barna per poder montar-se una banda com cal. Allà s'ajuntarien amb 2 elements més, Marc i Bosco -un altre exiliat-, i formarien Husmo. I què és Husmo? Doncs això és rotllo crust&metal, amb una potent i trencada veu femenina, actitud compromesa i un so per enderrocar la Moncloa. Des que van montar Husmo, de tant en tant baixen per Castelló a tocar, i llavors es *xina* la penya filojamaicana i el crust domina per unes hores la Plana. Com a venjança i solidaritat amb els exiliats d'Husmo, Comú hem ajudat a treure a aquest CD, per fotre a Jah i als seus representats a la Plana: Jamaican Memories. Ara de veritat, si t'agrada el soroll, pilla't-ho, que a més va en digipack i amb disseny d'allò més ben parit. (*)

·INFÄME "Infame"
Ed. Grita o muere, Jul Ai,... 2008 | LP | 8 €.
Japo-core, d-beat i punk ultra-ràpid i contundent, estètica currada rotllo kamikaze-punk; lletres en català, anglès, castellà i portuguès. Amb gent de Disface, Etacarinae, Elektroduendes, Kartón d Vino, Totalickers, o Patatas fritas por el culo. (*)

·INÒPIA "Les quatre estacions de l'arròs"
Ed. Autoedició, 2008 |
El que tenim ací és el segon treball d'Inòpia, una de les propostes en la nostra llengua més interessants i arriscades eixides als darrers temps al País Valencià. Amb una capacitat genial a la música i als textos, Inòpia es mouen amb caràcter i humiltat en allò que podríem situar dins del post-metal. A mode de disc conceptual, les cançons del disc recorren les estacions de l'arròs, com una mena de metàfora de la vida. Encara és un dubte com i quan eixirà aquest material, però de moment ja el pots gaudir al seu web: www.myspace.com/inopialatent

·INSOMNIO "Happy loneliness"
Ed. Trabuc, 2008 | LP | 8 €.
Des de Saragossa, segon LP d'aquesta jove i potent banda rotllo hardcore-punk-rock, en la línia dels Adolescents, Reagan Youth, 7 Seconds, els Descendents més canyers, o els primers Nuevo Catecismo Católico per dir coses més properes. Temes que t'arrosseguen pel terra amb frustració i urgència juvenil. Inclou versió del "Enterrado vivo" d'Eskorbuto. Boníssims, boníssims!

·INTERLUDE "10.000 ans de vengeance"
Ed. Mago Fermin, 2008 | LP/CD | 12/9 €.
"La virgen del Pilar diceee! que ahora quiere ser francesaaa!" Haurien de canviar la *jota* xunga aquesta perquè després d'escoltar com sonen aquests *maños*, i en francès! et cagues de gust. L'intensitat de l'emo-core, la ràbia del punk, post-rock contundent i estimbador, en la línia de bandes

emo-punk franceses com Amanda Woodward. Un luxe de disc, amb grans temes -tant en castellà com francès-, farcits de detalls i uns textos d'una qualitat més que notable (queda't amb la lletra de "El valor de otra ocasión perdida"). Destacar l'acurada presentació, així com l'edició en vinil blanc. (*)

·JINGO DE LUNCH "The independent years"
Ed. Vertigo, 2007 | CD | 10 €.
Entre la segona meitat dels 80 i mitjans dels 90 va funcionar aquesta mítica banda berlinesa. Hardcore-punk enèrgic, que bebia d'influències tan disperses com AC/DC, Thin Lizzy, Bad Brains o Minor Threat. Després de desfer-se'n al 199X i dispersar-se la banda per diferents punts del planeta, al 2007 es tornaven a juntar per celebrar el seu 20è aniversari, treient aquest disc que compila els seu dos primers i memorables discos amb alguns temes inèdits i versions dels abans esmentats Thin Lizzy i Bad Brains. Aquesta unió puntual culminaria amb una gira que va arribar a passar per L'Hospitalet, on vam poder comprobar la bona salut del grup i el seu repetori incaduc i emocionant. *Temazos!*

·KÖRNEA
Ed. Autoedició, 2008.
Körnea és la banda *metalera* de tot un personatge de l'escena *hardcoreta* castellonera com el Tatalo 411. Tot i que últimament es mouen menys que les neurones de Paquirrín -es comenta que estan assajant retirats en un convent Hare Krishna-, visitant el seu web www.myspace.com/kornea podràs conèixer el seu potent so, proper al nu-metal, power-trash,... A veure si ja s'animen a eixir d'eixe forat, que ja tenen una edat i uns discos...

·LONOMDELPORC "Demo"
Ed. Autoedició, 2008.
Sota aquest nom es presenta el nou projecte de Sebas i Simó -veu i bateria dels ja desapareguts Ghetto-, amb nous companys de viatge. La música es pot dir que enllaça amb els sons que van caracteritzar la darrera etapa dels de Vinaròs: canvis de ritmes, hardcore tècnic, intensitat,... Herència d'un so que beu dels noranta, de bandes referencials com Nomeansno, Victims Family, Bap!!, Primus, Anestesia,... Als textos es continua notant el fèrtil bolígraf de Sebas per escriure; lletres, ara totes en català, que caminen entre allò més íntim i allò més col·lectiu, i que enllacen també amb aquells textos amb els que ens van sorprendre Ghetto. Tot i que aquest material encara no està editat, sí el pots escoltar al seu web: www.myspace.com/lonomdelporc

·LOS 400 GOLPES "Demo"
Ed. Autoedició, 2008.
Amb el nom d'aquesta reconeguda i genial pel·lícula s'amaga un nou i interessant projecte eixit a Castelló, que podríem situar entre els paràmetres sonors que van de Pelican a Berri Txarrak. A les seues files trobem a gent de La Acidia, Terror Canibal, Down way Alley, Herb, Concubine,... De moment, encara no tenen res editat, però ho pots escoltar al seu web: www.myspace.com/loscuatrocientosgolpes

·MENTAT "Inerte"
Ed. Parade, 2007 | CD | 10 €.
L'any passat vam tenir l'oportunitat de portar-los i veure'ls a l'Averno. Tot un luxe de banda. Música intensa, passatges relaxants que juguen a la pefecció amb explosions repentines de preciós soroll. Reivindiquen bandes tan diverses com Neurosis, Isis, The Cure, Black Sabbath, Godspeed You! Black Emperor, Corrupted, Joy Division, Envy, Sonic Youth o Today is the Day. Fes-te una idea amb això. I a més són molt bona gent.

·MENTENGUERRA "Probando el terreno"
Ed. Comú, Trabuc,... 2008 | CD | 5 €.
Mentenguerra és un projecte de hip-hop activista i compromés des de Madrid. Bones bases i bones rimes, fent denúncia explícita amb poesia salvatge i acurada, en la línia d'altres experiències raperes de combat o de hip-hop positiu com N-Ko. Amb col·laboracions de gent provinent de bandes hardcore-punk com els també madrilenys Antitedax. (*)

·MOKSHA "Moksha"
Ed. Underhill, Dolmen, 2008 | CD | 10 €.
Aquestes bestioles ja no necessiten presentació a Castelló després d'haver-nos visitat recentment un parell de vegades. Des de Sant Celoni, metal per a camioners, en la línia d'Entombed, Converge, Pantera, Isis,... Cinquè disc, on continuen en la seua progressiva i demolidora

evolució. Inclou col·laboració de la veu de Sorkun a un tema.Destacar el boníssim treball de disseny a càrrec del prolífic Arnau Sala (Les Aus, Bèstia Ferida Ozono Kids,...). (*)

·ORXATA SOUND SYSTEM "1.0"
Ed. Autoedició 2007 | CD | 7 €.
Des de l'Horta arriba aquesta proposta on es mescla hip-hop, electrònica, drum'n'bass i música tradicional valenciana, tot degudament ornamentat amb compromís i actitud. Tota una interessant aportació per la música en la nostra llengua. Entre els seus membres està Jaume (amb doble militància a Obrint Pas), o la col·laboració de Suca Ki Sap (veure entrevistes).

·PRAU "A fin de l'aguerro"
Ed. Mago Fermin, 2008 | CD | 8 €.
Junt a bandes com Mallacan o Ullut, Prau són una de les interessants propostes eixides d'Aragó que cerquen una recuperació i dignificació de la fabla aragonesa. I alhora, reivindiquen valors com la solidaritat, el suport mutu o la defensa de la terra. Un segon disc aquest on continuen millorant la seua fórmula de mesclar el rock, el reggae i el folk aragonès, en sintonia amb el que fan per ací Obrint Pas. Destacar una més que excel·lent presentació, on es trenca amb els tòpics estètics que se li pressuposen a grups d'aquest estil musical i ideològic.

·ROTTENMEYER & THE PSYCOPUNKS
Ed. Mago Fermin, 2008 | CD | 6 €.
Des de Saragossa, "una banda de cinc idiotes integrals que aposten pel ridícul més absolut..." No ho diem nosaltres, ho diuen ells mateixos. Amb el títol de "Brain for x-mas", ens trobem una bona col·lecció de cançons hardcore-punk que reivindiquen influències de bandes com Dead Kennedys, Minor Threat, Adolescents o Reagan Youth sota la benedicció de l'intocable Paco Martínez Soria. Humor, ironia i acidesa a les lletres. Amb membres d'altres bandes com ÖBNI, Holocaust in your Head,... i col·laboracions del *maño ilustre* Kabezabolo. (*)

·RUIDO DE RABIA "Eros VS Thanatos"
Ed. Cooperación, 2007 | 2 CD+DVD | 20 €.
Entre finals dels 80 i mitjans del 90, dins l'eclèctica escena hardcore vinculada al moviment okupa, i en concret al circuit dels Gaztetxes a Euskal Herria, van estar funcionant Ruido de Rábia. Els de Tolosa, sense cap mena de dubte, van significar una experiència musical ben singular en aquells moments. Des d'uns plantejaments, actitud i discurs punk, es van moure per sons que podiem associar amb el grindcore i metal més contundent. Amb plantejaments antidesarrollistes o fins i tot primitivistes, ens van deixar joies de temes com "Revolución cósmica". La hòstia. Ara, uns quants anys després de la seua dissolució, i quan alguns dels seus membres es troben involucrats en altres projectes com Lobo Eléctrico, apareix aquest treball recopilatori de tots els seus treballs, més un directe en dos CDs, més un DVD on s'inclou enregistrat el seu darrer concert al Gaztetxe d'Alegi. Mítics. (*)

·SUPERCOOLS "Supercools-ek aurkezten du:"
Ed. Gratacels, 2007 | CD | 5 €.
Des del Gaztetxe de Bergara i Gratacels Records, companys de viatge dels Fly Shit, arriben Supercools, amb aquest segon treball: un reconeixement a totes les bandes que admiren i que d'alguna manera els han influenciat. Un recull d'autèntics himnes generacionals del hardcore-punk: versions de Poison Idea, Dead Kennedys, Bad Brains, Dag Nasty, RKL, Spermbirds, Gorilla Biscuits, Rouse, Subterranean Kids, etc, així com de bandes basques referencials com Bap!, Anestesia o Rip. *Temazo* rere *temazo*, interpretats amb encert i qualitat. Tot acompanyat amb un currat fanzine *old school*, amb les lletres i info dels grups revisats en èuscar, castellà i anglès.

·TCN "Ja vessa la xena"
Ed. Carnus,... 2007 | CD | 5 €.
De l'In-cívic de Sant Feliu de Codines, singular enclau Karate-punk de la Catalunya interior, arriba aquest interessant projecte: hardcore i punk'n'roll festiu, irònic i surrealista, en català i anglès. Alguns diuen que són els Alice Donut catalans per la seua complexitat de ritmes i disvarats diversos. Doncs no sé què dir, però són molt bons i semblen molt simpàtics i divertits en directe. (*)

·TERROR CANIBAL "Demo"
Ed. Autoedició, 2008.
Des de Castelló, concretament des de la *Distriz & Sfrinkrinx school*, arriba aquesta banda de kràpules. Hardcore-punk macarra i nihilista. Kaos, destrucció i holocaust Fabra. Amb gent d'Herb i tal. Encara no han editat res, però ja els pots escoltar a: www.myspace.com/terrorcanibal

·TRIGGER TRAVIS "The zoo"
Ed. Cooperación, Carnus,... 2008 | CD | 7 €.
O "Traves Tigris"... Des del bullent món de Mogambo, surt aquesta interessant i contundent proposta. rockin'hardcore accelerat i desquiciat, sense miraments i estimbador, amb una veu femenina trencada i trencadora. Velocitat, nervi, canvis de ritmes que no et deixen indiferent en directe. Qui els va veure l'any passat a Vila-real amb Subterranean Kids i Terror Canibal, sap de què parlem. Amb membres de la reconeguda txaranga hardcore The New Mogambo Old School Stars, així com d'altres bandes com Freaknation o RAS. (*)

·VISIÓN TUNEL "Vacio"
Ed. DDT, Mala Raza,... 2007 | CD | 7 €.
Després d'uns temps des del seu primer disc en solitari, l'any passat arribava "Vacio", nou treball d'aquests *mañic@s*. Seguint en la línia del seu anterior disc, hardcore emocional i inquiet, obert de mires, melòdic i tens. Tot un pas endavant musicalment parlant, passatges tranquils, ben ambientats que sovint desemboquen en petites explosions d'una rítmica apabullant. Tot acompanyat d'unes excel·lents lletres en castellà, dissertacions entre allò polític i allò més personal i íntim que ens sacseja des de l'interior; tot des de la poesia, el sentiment i el desig d'aportar en positiu a una escena sovint encallada, maurada en les formes i els codis estàndards pressuposats. Tret sota llicència Creative Commons, a nivell de presentació, el disc continua sent un luxe: digipack amb un disseny acurat. I tot es completa amb un preu més que honest i coherent amb el seu posicionament i discurs. (*)

·VVAA "A tribute to DISCHARGE"
Ed. SKP, 2008 | CD | 4 €.
Discharge, funcionant des del 1977, han quedat com tota un referència imprescindible dins del so anarcopunk, d-beat i crust. Amb un missatge contundent i explicitament compromès, així com una estètica pròpia que crearia escola, representen una influència per nombroses bandes. Així que no és estrany que aparega un recopilatori internacional de bandes fent versions com aquest. Temes interpretats per Disfear, Motobreath, Diskonto, Disjah, Acursed, fins un total de 21 versions.

·WILLIS DRUMMOND "Anthology"
Ed Autoedció, 2007 | CD | 6 €.
Sota el nom i títol d'aquest disc no s'amaga cap *bluesman* negre d'Austin o Cunnecticut. Darrere d'aquest disc es troba potser una de les propostes més interessants sorgides darrerament a Euskal Herria. Provenint d'Iparralde i estretament vinculats amb gent d'Irun com Lisabö o Bidehuts, Willis Drummond aposten per un post-rock enèrgic, contundent i obert de mires, amb especial simpatia per sons clàssics que rememoren bandes com AC/DC que es mesclen amb sonoritats més properes al rock contemporani. Canvis de ritmes, tensions, jocs de veus i melodies, deixen veure un excel·lent primer treball que sorprén per la seua posada en directe, i que augura un millor segon disc de propera aparició sota el segell Bidehuts (Lisabö, Anari, Inoren ero ni,...). Utilitzant l'èuscar com a llengua -malgrat el que podria induir el seu nom-, entre les seues files ens trobem músics experimentats en projectes anteriors com Skunk (tot i que el seu so no té res a veure amb aquest passat), o paral·lels com Rüdiger (interessant i arriscada proposta del bateria), o les col·laboracions amb l'intimista Joseba Irazoki.(*)

·ZINC "Divagando"
Ed. Rumble, 2007 | CD | 9 €.
Funcionant des del 1995, Zinc és ja tota una entranyable banda madrilenya per nosaltres. El seu enèrgic hardcore, amb melòdica i potent veu femenina, ens remet a referències com RKL, Jingo de Lunch, El Corazón del Sapo o MC4 entre d'altres. "Divangando", el seu darrer i cinquè disc, és un bon recull d'energia, potencia i positivisme.

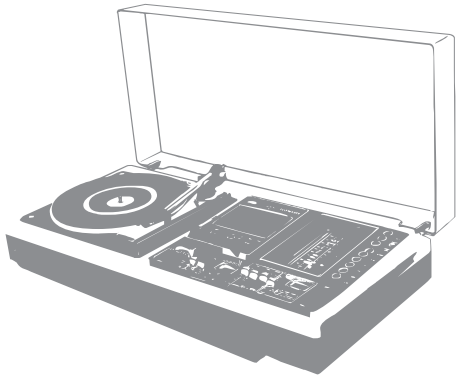

Outro:

En aquesta pàgina es tanca aquest projecte que començava a gestar-se a mitjans del maig passat enviant les primeres entrevistes. Han passat uns mesos i finalment arribem a aquest xicotet epíleg. Mentre acabàvem d'enllestir el fanzine se succeïen els fets. De sobte ha passat un any de la mort de Carlos, jove antifa de Madrid assassinat a mans d'un nazi, que ves per on, també era militar. Poc després, quan encara continuàvem amb les darreres revisions del que tens a les mans, la ràbia també esclatava a l'altra vora de la Mediterrània. A Grècia, Alexis, un jove anarquista moria d'un tret disparat per un policia. El país que es cremava fa poc més d'un any sota les flames dels incendis als boscos, ara ho feia sota les flames de la ràbia i l'odi contra l'estat i la impunitat. "Alexis va ser la gota que colmava el got. Cada nit serà d'ell d'ara endavant. S'acavaren les nits tranquil·les" exposava un pamflet anònim repartit per un barri d'Atenes. Arreu del nostre territori, com arreu del món se succeïen les accions per demostrar la solidaritat amb el jove assassinat i la posterior revolta del jovent grec. També hi havien detencions. Els mitjans de comunicació continuaven escopint el seu verí diari per criminalitzar. Els mitjans de contrainformació oferien aire i suport entre tant de fum i tergiversacions interessades.
Continuàvem amb la maquetació final, i de sobte ens sorprenia l'estafa Madoff. Un altre producte de la crisi sistèmica, però que en aquest cas tenia la gràcia de sacsejar les inversions de les butxaques més riques del planeta. *Que se jodan!*
A les universitats continuaven les protestes contra el Pla Bolònya: tancaments, acampades, manis, expulsions d'alumnes,... A les fàbriques també s'acomiadaven treballadors i treballadores. De Ferro, Saloni, Porcelanosa, Nissan,... Més manis. També detenien al Karim de Vilanova. I una sabata volava contra Bush.

Terminàvem de preparar el fanzine i la xicoteta Altea eixia de l'hospital. Com ella, Aitana, Pol, Gorka, Guillem, Aleix, Júlia, Vega i altres menudetes continuaven creixent, aprenent a caminar, regalant somriures. Com a la terra d'Alexis i Kavafis, cada nit ha de ser d'elles i ells.

Amb les oprimides i oprimits.
Contra les opressores i opressors.

Col·lectiu COMÚ.
Castelló de la Plana, gener 2009.